

Додаток
до рішення Сумської міської ради
«Про Статут Сумської міської
територіальної громади»
від 20 року № -МР

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Сумської міської ради
від 20 року № -МР
«Про Статут Сумської міської
територіальної громади»

СТАТУТ
Сумської міської територіальної громади

2024 рік

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА

Історична довідка

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статут Сумської міської територіальної громади

Стаття 2. Загальна характеристика Сумської міської територіальної громади

Стаття 3. Адміністративно-територіальний устрій Сумської міської територіальної громади

Стаття 4. Символіка Сумської міської територіальної громади

Стаття 5. Найменування та перейменування територіальних об'єктів Сумської міської територіальної громади

Стаття 6. Почесні звання та відзнаки громадян

Стаття 7. Місцеві свята та пам'ятні дати в житті Сумської міської територіальної громади

Стаття 8. Увічнення пам'яті історичних осіб та подій на території Сумської міської територіальної громади

Стаття 9. Вивчення історії Сумщини у закладах загальної середньої та позашкільної освіти Сумської міської територіальної громади

Стаття 10. Основні засади здійснення місцевого самоврядування в Сумській міській територіальній громаді

РОЗДІЛ II. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЖИТЕЛІВ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, ІНШИХ ОСІБ

Стаття 11. Участь жителів Сумської міської територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

Стаття 12. Основні права жителів Сумської міської територіальної громади

Стаття 13. Єдність прав та обов'язків жителів Сумської міської територіальної громади, інших осіб

Стаття 14. Гарантії захисту і реалізації прав та свобод в Сумській міській територіальній громаді

Стаття 15. Уповноважені територіальної громади, як інститут захисту прав громадян

РОЗДІЛ III. ФОРМИ УЧАСТІ ЖИТЕЛІВ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

Стаття 16. Форми безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

Стаття 17. Вибори Сумського міського голови та депутатів Сумської міської ради

Стаття 18. Місцевий референдум

- Стаття 19. Загальні збори громадян за місцем проживання
- Стаття 20. Місцеві ініціативи
- Стаття 21. Громадські слухання
- Стаття 22. Публічні консультації
- Стаття 23. Звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у форматі електронної петиції
- Стаття 24. Інститути громадянського суспільства
- Стаття 25. Участь у консультативно-дорадчих органах, утворених при органах місцевого самоврядування
- Стаття 26. Участь у роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням Сумської міської ради
- Стаття 27. Участь жителів та інститутів громадянського суспільства у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади
- Стаття 28. Участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення
- Стаття 29. Добровільна громадська мобілізація
- Стаття 30. Інші форми участі жителів Сумської міської територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення
- Стаття 31. Участь у мирних зібраннях

РОЗДІЛ IV. УЧАСТЬ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

- Стаття 32. Права дітей та молоді на участь у місцевому самоврядуванні
- Стаття 33. Механізми участі молоді у місцевому самоврядуванні
- Стаття 34. Молодіжна рада
- Стаття 35. Роль Сумської міської ради та її виконавчих органів у галузі розвитку молодіжної політики
- Стаття 36. Молодіжні центри та простори
- Стаття 37. Підтримка обдарованої молоді

РОЗДІЛ V. МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- Стаття 38. Основні засади місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади
- Стаття 39. Правовий статус, компетенція та система Сумської міської територіальної громади, як суб'єкта публічних прав
- Стаття 40. Сумська міська рада
- Стаття 41. Забезпечення роботи Сумської міської ради
- Стаття 42. Сумський міський голова
- Стаття 43. Староста
- Стаття 44. Виконавчі органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади
- Стаття 45. Виконавчий комітет Сумської міської ради
- Стаття 46. Департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи Сумської міської ради

- Стаття 47. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування
- Стаття 48. Вивчення громадської думки
- Стаття 49. Конфлікт інтересів у Сумській міській раді та виконавчих органах Сумської міської ради
- Стаття 50. Етика поведінки депутатів Сумської міської ради
- Стаття 51. Етика поведінки посадових осіб місцевого самоврядування
- Стаття 52. Служба в органах місцевого самоврядування
- Стаття 53. Планування кар'єри посадової особи органів місцевого самоврядування
- Стаття 54. Контрольні процедури в органах місцевого самоврядування територіальної громади
- Стаття 55. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування, керівників комунальних підприємств (установ, організацій)

РОЗДІЛ VI. ВЗАЄМВІДНОСИНИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ

- Стаття 56. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства
- Стаття 57. Взаємовідносини з іншими територіальними громадами
- Стаття 58. Участь в асоційованих організаціях та їх добровільних об'єднаннях
- Стаття 59. Міжнародне співробітництво. Взаємодія з осередками діаспори за межами України
- Стаття 60. Відносини з органами державної влади
- Стаття 61. Відносини з юридичними особами комунальної власності
- Стаття 62. Взаємовідносини з суб'єктами власності, яка не є комунальною

РОЗДІЛ VII. МАТЕРІАЛЬНА ТА ФІНАНСОВА ОСНОВА СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- Стаття 63. Комунальна власність Сумської міської територіальної громади
- Стаття 64. Комунальне замовлення
- Стаття 65. Захист прав комунальної власності
- Стаття 66. Бюджет Сумської міської територіальної громади
- Стаття 67. Місцеві податки та збори

РОЗДІЛ VIII. ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

- Стаття 68. Основні засади функціонування і розвитку громади
- Стаття 69. Планування розвитку
- Стаття 70. Економіка
- Стаття 71. Соціальний захист
- Стаття 72. Медичні послуги
- Стаття 73. Охорона дитинства і підтримка молоді
- Стаття 74. Освіта і наука

- Стаття 75. Культурний розвиток особистості та змістовне дозвілля
- Стаття 76. Фізична культура і спорт
- Стаття 77. Охорона довкілля, природних ресурсів та сталий енергетичний розвиток
- Стаття 78. Забудова територій
- Стаття 79. Житловий фонд
- Стаття 80. Санітарне благополуччя та утримання тварин
- Стаття 81. Благоустрій та озеленення
- Стаття 82. Послуги транспорту і зв'язку
- Стаття 83. Дороги
- Стаття 84. Торговельне, побутове обслуговування і ресторанне господарство
- Стаття 85. Додержання тиші, громадський порядок та безпека
- Стаття 86. Захист від надзвичайних ситуацій
- Стаття 87. Загальні засади діяльності органів місцевого самоврядування у період дії воєнного стану
- Стаття 88. Діяльність органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади у сфері оборони
- Стаття 89. Волонтерська діяльність на території Сумської міської територіальної громади
- Стаття 90. Цифрова трансформація
- Стаття 91. Інформація про діяльність органу місцевого самоврядування та доступ до неї
- Стаття 92. Фінансова взаємодопомога та благодійна діяльність
- Стаття 93. Відстоювання інтересів Сумської міської територіальної громади
- Стаття 94. Організація життя територіальної громади на засадах сталого розвитку
- Стаття 95. Стратегічні документи з розвитку територіальної громади
- Стаття 96. Стратегія розвитку територіальної громади
- Стаття 97. Реалізація завдань стратегічних документів з розвитку територіальної громади
- Стаття 98. Загальні засади планування громадських просторів в Сумській територіальній громаді та участь жителів в цьому процесі
- Стаття 99. Застосування гендерно орієнтованого підходу під час планування розвитку територіальної громади
- Стаття 100. Утвердження української національної та громадянської ідентичності

РОЗДІЛ ІХ. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ

- Стаття 101. Засади громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб
- Стаття 102. Форми здійснення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб
- Стаття 103. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування

РОЗДІЛ X. ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ, ЗВІТУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ПЕРЕД СУМСЬКОЮ МІСЬКОЮ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ

Стаття 104. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування

Стаття 105. Офіційний вебсайт Сумської міської ради

Стаття 106. Загальні засади звітування органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, депутатів Сумської міської ради

Стаття 107. Звітування Сумського міського голови

Стаття 108. Звітування депутатів Сумської міської ради

Стаття 109. Звітування старости

Стаття 110. Звітування комунальних підприємств, установ, організацій, закладів Сумської міської ради

РОЗДІЛ XI. ПЕРЕХІДНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 111. Порядок прийняття і реєстрації Статуту

Стаття 112. Перехідні положення

Стаття 113. Порядок внесення змін до Статуту

Стаття 114. Дія Статуту в часі і просторі

Стаття 115. Акти органів місцевого самоврядування, як один з механізмів реалізації норм Статуту

Стаття 116. Офіційне тлумачення Статуту

Стаття 117. Зберігання Статуту

Додатки:

Додаток 1. Положення про загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання в Сумській міській територіальній громаді;

Додаток 2. Положення про порядок внесення місцевих ініціатив на розгляд Сумської міської ради;

Додаток 3. Положення про громадські слухання в Сумській міській територіальній громаді;

Додаток 4. Положення про публічні консультації в Сумській міській територіальній громаді;

Додаток 5. Положення про порядок подання та розгляду електронних петицій до органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади;

Додаток 6. Положення про громадське оцінювання діяльності Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб.

ПРЕАМБУЛА

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА, як представницький орган Сумської міської територіальної громади,

усвідомлюючи свою відповідальність перед Богом, Українським народом, жителями Сумської міської територіальної громади, Українською державою, перед минулими, сучасним і прийдешніми поколіннями сум'ян.

представляючи інтереси та втілюючи у життя волю всіх жителів Сумської міської територіальної громади,

спираючись на історично-культурну спадщину Сумщини;

з метою

встановлення порядку реалізації місцевого самоврядування на території Сумської міської територіальної громади відповідно до Конституції України, Європейської хартії місцевого самоврядування, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та інших нормативно-правових актів;

визначення організаційних, матеріальних і фінансових основ місцевого самоврядування на території громади;

зміцнення демократичного врядування, яке базується на основі реалізації повноважень органів місцевого самоврядування у тісній співпраці з громадськістю та усіма зацікавленими сторонами з метою підвищення якості життя громадян та розвитку громади, коли людина – у центрі всіх демократичних інститутів та процесів,

формування дієвих механізмів участі жителів громади у вирішенні питань місцевого значення та контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування;

забезпечення сталого розвитку та гідних умов життя, достойного рівня соціально-побутових, освітніх, медичних, культурних, житлово-комунальних, безпекових та інших послуг у межах території громади, створення правових основ громадської єдності та ефективного управління, збереження та примноження досягнень і традицій громади;

запровадження у діяльність органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади сучасних європейських стандартів та досвіду місцевого самоврядування та локальної демократії,

приймає цей Статут Сумської міської територіальної громади

Історична довідка

Місто Суми і його територіальна громада мають багатовікову історію, протягом якої відбувалося становлення та розвиток права сум'ян на місцеве самоврядування.

Територія Сум була залюднена ще на початку нашої ери. Археологами в місті та на його околицях знайдені залишки селища епохи неоліту, у південно-західній частині міста досліджено 5 поховань на ранньослов'янському

могильнику черняхівської культури (I-IV ст. н.е.). У безпосередній близькості до Сум виявлені сіверянські городища VIII–IX ст. (біля с. Битиця) та IX–XII ст. (в районі с. Зелений Гай). У районі колишнього села Тополя, що вже злилося з містом, виявлені слов'янське городище і поселення роменської культури (VII-X ст. н.е.).

Від часів Київської Русі залишився курганний могильник та велике із стрімкими схилами городище, яке й досі височить на північно-західній околиці Сум - Луці. Це городище вчені вважають залишками давньоруського міста Липецька, згадуваного в літописі під 1283 роком.

У 1655 р. на місце нинішніх Сум прийшли на чолі з отаманом Г. Кондратьєвим переселенці з Київщини. Були зведені оборонні споруди, а у 1659 р. сформовано Сумський слобідський козацький полк, який очолив Г. Кондратьєв.

Найбільш вірогідно, що свою назву Суми успадкували від назви двох річок: Сума і Сумка. За твердженням дослідників топонімії гідронім Сума розшифровується як «річка у низькій, заболоченій місцевості».

Розквіт Сум як промислового та культурного центру в другій половині XIX століття пов'язаний з підприємницькою та громадською діяльністю І.Г. Харитоненка (1822-1891) – засновника славетної династії цукрозаводчиків. У 1869 р. був заснований Павлівський цукровий завод, що дало початок перетворення міста на великий промисловий центр.

У 1888 р. в Сумах діяло вже 26 невеликих фабрик і заводів. Пізніше виникли машинобудівні підприємства – завод сільськогосподарських машин (1891), ливарний «Вулкан» (1893), «Сумські машинобудівні майстерні» (1896).

Новий період в історії міста почався з утворення у 1939 р. Сумської області. Місто стало обласним центром – центром культурно-мистецького та економічного життя цілого регіону України.

Друга половина 1940-х – 1950-ті роки в історії Сум, як і всієї країни, були роками відбудови, 1970-ті стали роками перетворення міста на потужний промисловий і культурний центр. Сучасних рис місто набуло завдяки діяльності його керівників Анатолія Бондаренка, Юрія Журавльова та особливо Михайла Лушпи, та відповідальній праці тисяч сум'ян, з'явилися нові житлові масиви, вулиці, об'єкти інфраструктури, комунального господарства. Дитячий парк «Казка», Центральний ринок, обласна бібліотека, театр ім. Щепкіна, фонтан Садко та багато інших об'єктів не лише прикрасили Суми, а й стали відомими далеко за його межами.

Здобуття Україною Незалежності позначилося на всіх сферах життя Сум. Здійснюються роботи по реставрації центральної частини Сум. Прикрашається місто й новобудовами, серед яких найвизначнішими є стадіон «Ювілейний» та легкоатлетичний манеж, що відповідають усім світовим стандартам. Суми стали відомими завдяки фестивалю духової музики «Сурми України», активною громадською позицією студентства та містян у 2004 та 2013 роках.

У 2019 - 2020 роках утворилася Сумська міська територіальна громада, коли до міста приєдналися чотири сільські ради – Піщанська, Стецьківська, Битицька та Великочернечинська. Тепер Сумська міська територіальна громада – це територія міста Суми та чотири старостинських округи, які об'єднали 21

населений пункт, у яких проживає понад 267 тис. жителів. Це стало знаковими подіями для громади.

Визвольна війна Українського народу проти збройної агресії російської федерації, яка почалася у лютому 2022 року, явила собою новий історичний етап Української держави, підтверджуючи її невідворотній рух до Європейського союзу та формування неподільної Української нації.

Сумська міська територіальна громада гідно проявила себе у цей драматичний для Українського народу час та почала формувати принципово нове бачення розвитку місцевого самоврядування через утвердження безпосереднього народовладдя.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статут Сумської міської територіальної громади

1. Статут Сумської міської територіальної громади (далі за текстом – Статут) є основним локальним нормативно-правовим актом Сумської міської територіальної громади, що приймається Сумською міською радою від імені та в інтересах територіальної громади на основі Конституції України, Європейської хартії місцевого самоврядування, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», інших нормативно-правових актів України, з метою врахування історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей організації та здійснення місцевого самоврядування Сумською міською територіальною громадою.

2. Статут є обов'язковим для виконання органами та посадовими особами місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади, а також іншими юридичними особами та громадськими формуваннями, які розташовані або здійснюють свою діяльність на території територіальної громади, а також фізичними особами, які на законних підставах постійно або тимчасово проживають на території Сумської міської територіальної громади.

3. Інші акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади повинні прийматися з урахуванням положень Статуту та відповідати йому.

Стаття 2. Загальна характеристика Сумської міської територіальної громади

1. Сумська міська територіальна громада – спільнота жителів, об'єднані постійним проживанням у межах території територіальної громади з адміністративним центром у місті Суми, в межах якої жителі, безпосередньо або через органи місцевого самоврядування, вирішують питання місцевого значення відповідно до Конституції і Законів України.

2. Сумська міська територіальна громада (далі за текстом – Сумська міська територіальна громада) розташована в північно-східній частині України, на Слобожанщині в межах 50°54'43" північної широти та 34°48'12" східної довготи вздовж річки Псел за 308 км на північний схід від столиці України міста Києва.

3. Місто Суми є адміністративним центром Сумської міської територіальної громади, Сумського району, Сумської області.

Стаття 3. Адміністративно-територіальний устрій Сумської міської територіальної громади

1. Територія Сумської міської територіальної громади є невід'ємною складовою територією Сумського району, Сумської області та України. Територія Сумської міської територіальної громади є основою життєдіяльності жителів та знаходиться у їх віданні безпосередньо або через органи місцевого самоврядування з урахуванням прав та законних інтересів власників землі та землекористувачів.

2. Сумська міська територіальна громада сформована в 2019-2020 роках шляхом об'єднання Сумської міської територіальної громади та територіальних громад сіл Піщане, Верхнє Піщане, Загірське, Трохименкове, Житейське, Кириаківщина Піщанської сільської ради Ковпаківського району м. Суми Сумської області та приєднання до Сумської міської об'єднаної територіальної громади територіальних громад сіл Велика Чернеччина, Вільшанка, Липняк, Хомине Великочернеччинської сільської територіальної громади Сумського району Сумської області, територіальних громад сіл Битиця, Пушкарівка, Вакалівщина, Зелений Гай, Микільське Битицької сільської територіальної громади Сумського району Сумської області, територіальних громад сіл Стецьківка, Кардашівка, Радьківка, Рибці, Шевченкове Стецьківської сільської територіальної громади Сумського району Сумської області.

3. Територія Сумської міської територіальної громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Сумського району Сумської області та до складу Сумської області.

4. На території Сумської міської територіальної громади утворені старостинські округи:

4.1. Піщанський старостинський округ з центром у селі Піщане, до складу якого входять території сіл Піщане, Верхнє Піщане, Загірське, Трохименкове, Житейське, Кириаківщина.

4.2. Великочернеччинський старостинський округ з центром у селі Велика Чернеччина, до складу якого входять території сіл Велика Чернеччина, Вільшанка, Липняк, Хомине.

4.3. Битицький старостинський округ з центром у селі Битиця, до складу якого входять території сіл Битиця, Пушкарівка, Вакалівщина, Зелений Гай, Микільське.

4.4. Стецьківський старостинський округ з центром у селі Стецьківка, до складу якого входять території сіл Стецьківка, Кардашівка, Радьківка, Рибці, Шевченкове.

5. Територія Сумської міської територіальної громади є нерозривною, її межі визначаються по зовнішніх межах територіальних громад, які сформували територію Сумської міської територіальної громади.

6. Самоврядування Сумської міської територіальної громади поширюється на всю територію Сумської міської територіальної громади, а також на землі за

межами території населених пунктів, які належать Сумській міській територіальній громаді на праві власності, користування чи за іншим речовим правом. Межі населених пунктів встановлюються і змінюються у встановленому законодавством порядку.

7. Сумська міська територіальна громада відкрита для добровільного приєднання до неї інших суміжних територіальних громад з урахуванням історичних, природних, етнічних, культурних та інших чинників.

8. Облік жителів, які постійно або тимчасово проживають на території населених пунктів Сумської міської територіальної громади, здійснюється шляхом формування та ведення реєстру територіальної громади, а також даним з Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб (далі - ВПО).

Стаття 4. Символіка Сумської міської територіальної громади

1. Офіційною символікою Сумської міської територіальної громади є прапор, герб та гімн Сумської міської територіальної громади, що затверджуються рішеннями Сумської міської ради. Кожен населений пункт громади може мати свою окрему символіку. Положення про прапор, герб і гімн визначають зміст, опис і порядок використання зазначеної символіки. Офіційна символіка Сумської міської територіальної громади використовується разом із державною символікою під час проведення офіційних заходів, урочистих подій, відзначення святкових днів чи пам'ятних дат громади.

2. До символіки Сумської міської територіальної громади належать назви та зображення розташованих на її території визначних місць, споруд (витворів), комплексів (ансамблів), їхніх частин, об'єктів археологічної спадщини тощо, зазначених у затвердженому Сумською міською радою Переліку об'єктів, що належать до місцевої символіки.

3. Рішенням Сумської міської ради може затверджуватися бренд (логотип, фірмовий шрифт, фірмовий колір тощо) Сумської міської територіальної громади або населеного пункту в її межах, що здатний передати унікальність громади, ідентифікувати її серед інших, забезпечити промоцію її культурного, економічного, наукового, соціального потенціалу та сприяти формуванню позитивного іміджу громади в Україні та за кордоном.

4. Рішенням Сумської міської ради може бути заснована й інша символіка.

5. Порядок використання символіки Сумської міської територіальної громади, у тому числі з комерційною метою (у назві продукції, товарних знаках тощо), визначається рішенням Сумської міської ради.

6. Сумська міська рада за клопотанням старости може затвердити офіційну символіку (прапор, герб та гімн), бренд тощо старостинського округу.

7. Органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади мають власне найменування, визначену офіційну форму документів, круглу печатку із зображенням Державного герба України встановленого зразка із своїм найменуванням та інші атрибути органу місцевого самоврядування.

8. Сумський міський голова має регалії й атрибути, Положення про які затверджується Сумською міською радою. Регалії та атрибути Сумського

міського голови передаються під час урочистої церемонії присяги новообраного Сумського міського голови.

Стаття 5. Найменування та перейменування територіальних об'єктів Сумської міської територіальної громади

1. Найменування та перейменування територіальних об'єктів Сумської міської територіальної громади – мікрорайонів, майданів, площ, проспектів, вулиць, провулків, проїздів, мостів, шляхопроводів, парків, скверів, територій з особливим статусом тощо – здійснюється Сумською міською радою відповідно до чинних нормативних актів із врахуванням думки жителів Сумської міської територіальної громади.

2. Присвоєння територіальним об'єктам імен з метою увічнення пам'яті осіб, які внесли вагомий внесок у боротьбу за незалежність, розбудову Української держави, захисту України під час відкритої агресії російської федерації, зміцнення міжнародного авторитету України; здійснили героїчний вчинок, звершення в ім'я Батьківщини; зробили значний особистий внесок у розвиток науки, освіти, культури та інших сфер суспільного життя, здійснюється, лише, помертню.

3. При прийнятті рішень Сумської міською радою щодо увічнення пам'яті історичних осіб та подій пріоритет надається тим з них, які пов'язані з населеними пунктами Сумської міської територіальної громади та Сумською областю.

4. Реєстри територіальних об'єктів Сумської міської територіальної громади затверджуються рішеннями Сумської міської ради.

5. Назви територіальним об'єктам Сумської міської територіальної громади даються українською мовою з дотриманням норм правопису.

6. Назва міста Суми є незмінною і залишається назавжди.

Стаття 6. Почесні звання та відзнаки громадян

1. Сумська міська рада своїм рішенням може присвоїти фізичним особам, які мають видатні заслуги перед Сумською міською територіальною громадою та внесли вагомий внесок у її розвиток, захисту під час відкритої агресії російської федерації звання «Почесний громадянин Сумської міської територіальної громади». Підстави та порядок присвоєння, права, пільги та обов'язки осіб, відзначених званням «Почесний громадянин Сумської міської територіальної громади», визначаються Положенням, яке затверджується рішенням Сумської міської ради.

2. Сумська міська рада за власною ініціативою та/або з ініціативи жителів Сумської міської територіальної громади та виконавчих органів Сумської міської ради може засновувати відзнаки для нагородження як для фізичних, так і для юридичних осіб (їх підрозділів, осередків, у тому числі трудових колективів тощо). Підстави та порядок представлення до нагородження відзнаками, статус нагороджених осіб, механізм виплати їм грошової винагороди та надання пільг визначаються Положенням про кожен таку відзнаку (окремо), що затверджується Сумською міською радою.

3. Сумський міський голова своїм розпорядженням може засновувати заохочувальні відзнаки Сумського міського голови.

Стаття 7. Місцеві свята та пам'ятні дати в житті Сумської міської територіальної громади

1. Виявляючи повагу до історичних традицій, турбуючись про їх збереження і збагачення, про самобутній розвиток жителів Сумської міської територіальної громади, установлюються такі місцеві свята Сумської міської територіальної громади:

1) День міста Суми – 25 червня (з нагоди першої історичної письмової згадки про місто Суми у 1655 році, згідно з якою засновником міста вважаються козаки-переселенці на чолі з отаманом Герасимом Кондратьєвим);

2) День сіл Піщанського старостинського округу – друга субота липня;

3) День сіл Великочернечинського старостинського округу – 21 травня;

4) День сіл Битицького старостинського округу – 12 вересня;

5) День сіл Стецьківського старостинського округу – третя субота липня.

2. Пам'ятними датами Сумської міської територіальної громади є:

1) 11 серпня кожного року (Храмове (Престольне) свято села Піщане), також у цей день кожного року відмічається день села;

2) 09 жовтня кожного року (Храмове (Престольне) свято села Велика Чернеччина), 21 травня кожного року відмічається день села;

3) 12 вересня кожного року (Храмове (Престольне) свято села Битиця) також у цей день кожного року відмічається день села;

4) 08 листопада кожного року (Храмове (Престольне) свято села Стецьківка) день села припадає на релігійне свято «День пам'яті святих першOVERХОВНИХ апостолів Петра і Павла», який відмічається кожного року у найближчу суботу відносно цього свята;

5) 25 вересня кожного року з нагоди дня народження головного мецената міста Суми - Івана Герасимовича Харитоненка.

3. За рішенням Сумської міської ради, після громадського обговорення, можуть установлюватися інші пам'ятні дати.

Стаття 8. Увічнення пам'яті історичних осіб та подій на території Сумської міської територіальної громади

1. У найменуванні територіальних об'єктів Сумської міської територіальної громади, закладів, підприємств, установ, організацій, у встановленні монументів, меморіальних комплексів та інших архітектурних форм може увічнюватися пам'ять видатних історичних, державних, військових діячів України, Сумщини, захисників Батьківщини, видатних діячів науки і культури, діяльність яких сприяла прогресу людства, утвердженню загальнолюдських цінностей, а також подій, які мали історичне значення для України, Сумщини.

2. При прийнятті рішень органами місцевого самоврядування щодо увічнення пам'яті історичних осіб та подій пріоритет надається тим з них, які пов'язані з Сумщиною.

3. При прийнятті рішень щодо увічнення пам'яті історичних осіб та подій не допускається увічнення пам'яті осіб і організацій, діяльність яких пов'язана з

ліквідацією інститутів української державності, здійсненням репресивних заходів тоталітарними режимами, вчиненням інших злочинів проти людства і людяності.

Стаття 9. Вивчення історії Сумщини у закладах загальної середньої та позашкільної освіти Сумської міської територіальної громади

1. У закладах загальної середньої та позашкільної освіти Сумської міської територіальної громади може впроваджуватися вивчення історії Сумщини, як окремого факультативу та/або гуртка.

Стаття 10. Основні засади здійснення місцевого самоврядування в Сумській міській територіальній громаді

1. Сумська міська територіальна громада здійснює місцеве самоврядування на таких принципах:

1.1. субсидіарності – завдання та проблеми повинні вирішуватися на найнижчому, малому або віддаленому від центру рівні, на якому їх вирішення можливе й ефективне;

1.2. демократії участі — територіальна громада використовує форми безпосередньої громадської участі при прийнятті рішень;

1.3. публічності – інформація про діяльність представницького органу місцевого самоврядування, виконавчих органів та посадових осіб місцевого самоврядування є відкритою, знаходиться у вільному доступі для територіальної громади, за винятком випадків прямо передбачених законом;

1.4. зручності процедури — механізми, за допомогою яких жителі управляють громадою, є простими і доступними для використання кожним;

1.5. пріоритету прав територіальної громади — діяльність органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється виключно в інтересах територіальної громади, будь-яка шкода, завдана посадовими чи службовими особами місцевого самоврядування територіальній громаді, підлягає відшкодуванню;

1.6. максимальної ефективності – рішення, що розробляються чи приймаються, мають бути максимально ефективними серед можливих альтернативних рішень, враховувати інтереси всіх груп населення, на яких воно буде поширюватися;

1.7. забезпечення економічного розвитку громади як базису для підвищення рівня стандартів життя територіальної громади та розвитку людського капіталу, створення сприятливих умов для розвитку промислово-виробничого сектора, підприємництва, надходження інвестицій в економіку територіальної громади;

1.8. сталості – використання ресурсів територіальної громади не може шкодити прийдешнім поколінням;

1.9. екологічності – при прийнятті рішення має забезпечуватись відсутність або мінімальний негативний вплив на довкілля;

1.10. системності – кожне рішення розглядається в контексті його дії разом з іншими рішеннями в просторі та часі (стратегічне планування);

1.11. збереження архітектурної спадщини, культурних надбань поряд із

надбаннями сучасності, формування естетичного зовнішнього вигляду громади;

1.12. міжнаціональної єдності, мовної та міжконфесійної толерантності, взаємоповаги;

1.13. забезпечення громадської безпеки та порядку, збереження життя та здоров'я сум'ян.

РОЗДІЛ II. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЖИТЕЛІВ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, ІНШИХ ОСІБ

Стаття 11. Участь жителів Сумської міської територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

1. Жителі Сумської міської територіальної громади, які також називаються сум'яни, мають право самостійно здійснювати місцеве самоврядування, а саме вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування.

Жителі громад, які увійшли до складу Сумської міської територіальної громади, можуть називатися по іншому, в залежності від назви населеного пункту, в якому вони проживають.

2. Права жителів на участь у вирішенні питань місцевого значення, гарантовані Конституцією України та законами України, не можуть бути обмежені.

3. Процедури та правила, передбачені цим Статутом та додатками до нього, прийняті виключно з метою встановлення загальних, чітких, недискримінаційних і прозорих механізмів реалізації права участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, забезпечення балансу приватних та публічних інтересів територіальної громади.

4. При вирішенні питань місцевого значення жителі мають право:

1) подавати індивідуальні та колективні звернення органам і посадовим особам місцевого самоврядування, одержувати на них відповіді у встановлені законодавством строки;

2) бути включеними у встановленому порядку до складу консультативно-дорадчих органів при Сумській міській раді, її виконавчих органах та міському голові;

3) одержувати повну і достовірну інформацію про діяльність Сумської міської ради, міського голови, виконавчих органів Сумської міської ради та їх посадових осіб у спосіб, передбачений законодавством та іншими нормативно-правовими актами;

4) одержувати копії актів Сумської міської ради, міського голови, виконавчих органів Сумської міської ради та їх посадових осіб у порядку, визначеному чинним законодавством України;

5) брати участь у здійсненні контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій у порядку й у формах, встановлених законодавством України;

6) брати участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення;

7) брати участь у розподілі частини видатків місцевого бюджету через механізм громадського бюджету та інші форми, визначені Сумською міською

радою чи законом;

8) бути присутніми на засіданнях Сумської міської ради, її постійних депутатських комісій, виконавчого комітету в порядку, встановленому цим Статутом, регламентами Сумської міської ради та її виконавчого комітету;

9) на виступ на пленарному засіданні Сумської міської ради, засіданні постійної комісії у порядку, встановленому Сумською міською радою, на засіданні виконавчого комітету в порядку, встановленому виконавчим комітетом;

10) на особистий прийом депутатами Сумської міської ради, Сумським міським головою, іншими посадовими особами органів місцевого самоврядування, відповідно до встановленого графіку;

11) на ознайомлення з проєктами актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

12) входити до складу наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб, засновниками яких є Сумська міська рада у порядку та спосіб, визначений законом;

13) на оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

14) брати участь у реалізації форм участі жителів в місцевому самоврядуванні, визначених цим Статутом, а також іншими рішеннями Сумської міської ради;

15) вносити пропозиції про прийняття відповідних правових актів органів і посадових осіб місцевого самоврядування чи про перегляд або скасування чинних правових актів, що суперечать Конституції України, Законам України або інтересам Сумської міської територіальної громади;

16) брати участь у прийнятті рішень про дострокове припинення повноважень Сумської міської ради, окремих депутатів, Сумського міського голови у встановленому законом порядку;

17) на добровільних засадах надавати експертну, консультативну та іншу допомогу органам місцевого самоврядування;

18) користуватися іншими правами, передбаченими Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами чинного законодавства України.

5. Реєстрація жителів, що проживають у Сумській міській територіальній громаді, здійснюється у порядку, передбаченому чинним законодавством. Виконавчі органи Сумської міської ради здійснюють облік осіб, які зареєстровані на території Сумської міської територіальної громади.

6. Органи місцевого самоврядування, комунальні підприємства, установи, організації, заклади Сумської міської територіальної громади здійснюють заходи, спрямовані на забезпечення соціальних, освітніх, інших прав жителів Сумської міської територіальної громади, сприяють залученню їх до активного життя міської громади.

7. Права на участь у вирішенні питань місцевого значення надаються Почесним громадянам Сумської міської територіальної громади незалежно від місця їх проживання, а також, за рішенням Сумської міської ради – особам, які не є жителями Сумської міської територіальної громади, але отримали у відповідності Закону України «Про закордонних українців» статус закордонного

українця або мають значні, офіційно визнані заслуги перед Сумською міською територіальною громадою.

8. З метою вдосконалення обліку осіб, які володіють правом користування соціальною, комунальною інфраструктурою Сумської міської територіальної громади та комунальними пільгами Сумська міська рада може запроваджувати «Карту сум'янина».

«Карта сум'янина» - це документ, що посвідчує належність особи до Сумської міської територіальної громади та підтверджує право особи на користування освітніми, медичними, транспортними, житлово-комунальними тощо послугами та пільгами, а також соціальними гарантіями, які надаються жителю Сумської міської територіальної громади.

Стаття 12. Основні права жителів Сумської міської територіальної громади

1. Задоволення соціально-побутових, економічних, безпекових, культурно-духовних та інших потреб жителів Сумської міської територіальної громади складають основну мету місцевого самоврядування громади, діяльності органів місцевого самоврядування.

2. Крім прав, передбачених Конституцією та Законами України, жителі Сумської міської територіальної громади мають права на:

- 1) гідний життєвий рівень для себе та своєї сім'ї;
- 2) доступність та якість медичних послуг;
- 3) доступність та якість освітніх послуг;
- 4) працевлаштування відповідно до здібностей, спеціалізації та кваліфікації;
- 5) ефективну систему надання житлово-комунальних послуг;
- 6) доступність мобільного зв'язку та Інтернету;
- 7) ефективну систему безпеки громадян – попередження і боротьби зі злочинністю;
- 8) забезпечення тиші на вулицях та у житлових будинках у період відпочинку громадян;
- 9) забезпечення рівного статусу жінок і чоловіків та рівних можливостей для його реалізації у всіх сферах життєдіяльності суспільства;
- 10) забезпеченість закладами культури (бібліотеки, палаци культури, театри тощо);
- 11) забезпеченість місцями для відпочинку і дозвілля;
- 12) розвиток інститутів громадянського суспільства, як то неурядових організацій - громадських об'єднань, благодійних фондів та організацій, різних органів самоорганізації населення, профспілкових організацій, волонтерської діяльності тощо.
- 13) участь у зборах, мітингах, походах, демонстраціях, майданах, ходах;
- 14) персональний невідкладний прийом посадовими особами органів місцевого самоврядування;
- 16) доступ до служби в органах місцевого самоврядування;
- 17) цілодобову забезпеченість належним транспортним сполученням – як внутрішнім, так і зовнішнім;
- 18) освітленість вулиць і будинків у темну пору доби;

- 19) розгалуженість і якість доріг;
- 20) цілодобову забезпеченість якісною питною водою;
- 21) цілодобову забезпеченість холодною і гарячою водою;
- 22) якісне електро- та теплопостачання;
- 23) забезпеченість каналізаційними мережами, очисними спорудами;
- 24) впровадження у громаді заходів у сфері цивільного захисту населення;
- 25) створення, використання, утримання та реконструкції фонду захисних споруд;

26) ефективну систему прибирання та вивезення сміття (відходів) з вулиць, прибудинкових територій та під'їздів багатоквартирних будинків.

Зазначений перелік прав жителів Сумської міської територіальної громади не є вичерпним.

3. У своїй діяльності з забезпечення задоволення потреб сум'ян органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади керуються політикою якості, яка затверджується Сумською міською радою відповідно до міжнародних стандартів якості.

4. Обмеження прав жителів Сумської міської територіальної громади на участь у місцевому самоврядуванні, відповідно до Конституції України і законів України, може бути застосовано лише в умовах воєнного або надзвичайного стану.

5. Не можуть вирішуватися жителями Сумської міської територіальної громади безпосередньо питання виконання делегованих місцевому самоврядуванню повноважень органів виконавчої влади.

Стаття 13. Єдність прав та обов'язків жителів Сумської міської територіальної громади, інших осіб

1. Права і обов'язки жителів Сумської міської територіальної громади взаємопов'язані. Наявність прав у жителів Сумської міської територіальної громади пов'язане із необхідністю виконання ними обов'язків стосовно як окремих жителів Сумської міської територіальної громади, так і територіальної громади в цілому.

2. Обов'язком кожного жителя Сумської міської територіальної громади є:

1) збереження та розвиток історичних традицій та особливостей Сумської міської територіальної громади, шанобливе ставлення до історії Сумщини, об'єктів історико-культурної спадщини;

2) сприяння сталому розвитку Сумської міської територіальної громади;

3) толерантне ставлення до усіх жителів Сумської міської територіальної громади, утримуватися від будь-яких форм дискримінації;

4) сприяння реалізації права жителів Сумської міської територіальної громади на задоволення передбачених цим Статутом соціально-побутових, економічних, безпекових, культурно-духовних потреб тощо;

5) шанобливо та ощадливо ставитися до майна, коштів, землі, природних ресурсів територіальної громади;

б) бережливе ставлення до довкілля, зелених насаджень, екології Сумської міської територіальної громади;

7) поважати символіку територіальної громади і використовувати її тільки за призначенням та інші обов'язки.

3. Усі, хто мешкає або перебуває на території Сумської міської територіальної громади, зобов'язані не порушувати прав і свобод інших жителів Сумської міської територіальної громади. Особи, винні у порушенні відповідних прав і свобод, несуть цивільну, адміністративну і кримінальну відповідальність згідно чинного законодавства України.

4. Обов'язки жителів територіальної громади в частині, що не суперечить Конституції та Законам України, цьому Статуту, поширюються також на іноземців, осіб без громадянства та інших осіб, які проживають (перебувають) у межах територіальної громади.

Стаття 14. Гарантії захисту і реалізації прав та свобод в Сумській міській територіальній громаді

1. Захист і реалізація у Сумській міській територіальній громаді прав та свобод людини і громадянина, які закріплені в Конституції та Законах України, визначають зміст і спрямованість діяльності органів місцевого самоврядування.

2. Органи місцевого самоврядування реалізують власні та делеговані законом повноваження із забезпечення соціальних та інших стандартів, гарантованих державою.

3. Сум'яни мають право на безоплатне отримання соціальних, освітніх, медичних, інших послуг на території Сумської міської територіальної громади у порядку, визначеному законодавством України та рішеннями Сумської міської ради.

4. Жителі територіальної громади мають рівні права на користування об'єктами комунальної власності, в тому числі приміщеннями, спорудами для проведення зборів, зібрань, інших масових заходів, об'єктами оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення, спортивними міськими спорудженнями для заняття фізичною культурою та спортом, об'єктами благоустрою, закладами та пам'ятниками культури, бібліотечними, музейними й архівними та іншими фондами громади, установами громадського призначення, іншими об'єктами комунальної власності Сумської міської територіальної громади. Жителі територіальної громади мають вільний доступ до приміщень, де розташовані органи місцевого самоврядування.

5. Органи місцевого самоврядування, у межах власної компетенції та з врахуванням можливостей бюджету Сумської міської територіальної громади, з метою підвищення рівня соціального захисту жителів Сумської міської територіальної громади, можуть встановлювати для сум'ян загалом або для їх окремих категорій (дітей-сиріт, дітей з малозабезпечених сімей, пенсіонерів, ветеранів війни, учасників бойових дій, членів добровольчих формувань, захисників та захисниць України, постраждалих від збройної агресії Російської Федерації проти України, вдів, багатодітних сімей, внутрішньо переміщених осіб тощо) пільгові умови при користуванні інфраструктурою Сумської міської територіальної громади, наданні житлово-комунальних та медичних послуг тощо. Порядок визначення обсягу та надання додаткових гарантій соціального

захисту, надання місцевих пільг, соціальної допомоги, стипендій для особливо обдарованих осіб визначається відповідними рішеннями Сумської міської ради.

6. Усі громадяни України, що тимчасово проживають у Сумській міській територіальній громаді, а також іноземці та особи без громадянства, які перебувають у Сумській міській територіальній громаді на законних підставах, користуються тими ж правами і свободами, несуть такі ж обов'язки як і сум'яни, за винятками випадків встановлених цим Статутом та законодавством України.

Органи місцевого самоврядування не можуть приймати рішення, які обмежують права і свободи жителів Сумської міської територіальної громади, громадян України, які не є сум'янами, іноземців та осіб без громадянства.

7. З урахуванням багатонаціонального складу Сумської міської територіальної громади предметом особливої уваги органів місцевого самоврядування є забезпечення рівності прав і свобод людини і громадянина незалежно від національної і мовної належності, раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, а також розвитку міжнаціональних відносин у дусі злагоди, порозуміння, поваги до національних почуттів і традицій.

Стаття 15. Уповноважені територіальної громади, як інститут захисту прав громадян

1. З метою захисту прав і свобод окремих категорій осіб, які проживають або перебувають на території Сумської міської територіальної громади (дітей, підлітків, пенсіонерів, осіб з інвалідністю, ветеранів війни, учасників бойових дій, членів добровольчих формувань, захисників та захисниць України, постраждалих від збройної агресії Російської Федерації проти України, внутрішньо переміщених осіб тощо), рішенням Сумської міської ради може бути запроваджено інститут Уповноваженого Сумської міської територіальної громади з питань захисту їх прав (муніципальний омбудсмен).

РОЗДІЛ III. ФОРМИ УЧАСТІ ЖИТЕЛІВ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

Стаття 16. Форми безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

1. Формами безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення є:

- місцеві вибори;
- місцевий референдум;
- загальні збори громадян за місцем проживання;
- місцеві ініціативи;
- громадські слухання;
- консультативні опитування;
- звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у формі електронної петиції;
- публічні консультації (в тому числі електронні);

- участь у консультативно-дорадчих органах, утворених при органах та посадових особах місцевого самоврядування;
  - участь у роботі наглядових рад, або інших контрольно-наглядових органів юридичних осіб, засновниками яких є Сумська міська рада;
  - участь у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади (громадський (партиципаторний) бюджет, шкільний громадський бюджет, публічні консультації щодо проекту бюджету територіальної громади та інші форми участі);
  - участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення;
  - заходи з благоустрою та толоки;
  - громадські комісії при Сумській міській раді;
  - громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
  - інші форми участі, які не суперечать чинному законодавству України.
2. Можливість використання жителями певної форми участі у вирішенні питань місцевого значення визначається Конституцією та законами України.

Стаття 17. Вибори Сумського міського голови та депутатів Сумської міської ради

1. Вибори Сумського міського голови, депутатів Сумської міської ради є формою прямого волевиявлення громадян, які проводяться у порядку, визначеному чинним законодавством України.

Стаття 18. Місцевий референдум

1. Місцевий референдум є формою вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого волевиявлення.

2. Предметом місцевого референдуму можуть бути питання, віднесені Конституцією України і Законами України до відання місцевого самоврядування.

3. Питання, які не можуть бути винесені на місцевий референдум, встановлюються Конституцією України та Законами України.

4. Рішення, прийняте на місцевому референдумі, може бути визнане в судовому порядку таким, що не відповідає вимогам Конституції України і Законів України.

5. Порядок призначення і проведення місцевого референдуму, а також перелік питань, що вирішуються винятково на референдумі, визначається чинним законодавством України.

6. Участь у місцевому референдумі є вільною. Ніхто не може бути примушений до участі у місцевому референдумі. Нікому не може бути відмовлено в участі у місцевому референдумі, крім випадків, передбачених законом.

Стаття 19. Загальні збори громадян за місцем проживання

1. Загальні збори (конференції) жителів Сумської міської територіальної громади є формою їх безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення.

2. Порядок ініціювання, організації, проведення загальних зборів та порядок урахування результатів загальних зборів органами та посадовими особами місцевого самоврядування визначається Положенням про загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання в Сумській міській територіальній громаді, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток №1).

Стаття 20. Місцеві ініціативи

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право ініціювати розгляд Сумською міською радою (у порядку місцевої ініціативи) будь-якого питання, віднесеного Конституцією і Законами України до відання місцевого самоврядування.

2. Порядок ініціювання, організації збору підписів та внесення місцевої ініціативи на розгляд Сумської міської ради визначається Положенням про порядок внесення місцевих ініціатив на розгляд Сумської міської ради, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток 2).

Стаття 21. Громадські слухання

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право ініціювати (проводити), а також брати участь у громадських слуханнях – зустрічатися з депутатами Сумської міської ради та посадовими особами органів місцевого самоврядування, під час яких жителі громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання органів місцевого самоврядування.

2. Предметом громадських слухань можуть бути будь-які питання, віднесені Конституцією України, законами України та іншими нормативно-правовими актами до відання місцевого самоврядування.

3. Пропозиції щодо вирішення питань місцевого значення, внесені за результатами громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду з прийняттям відповідного рішення органами та посадовими особами місцевого самоврядування, до компетенції яких належить порушене питання, протягом 30 календарних днів з дня проведення громадських слухань. Рішення, прийняте за результатами розгляду пропозицій громадських слухань, підлягає оприлюдненню із зазначенням обґрунтування для врахування пропозиції чи вмотивованої відмови.

Органи чи посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані запросити представників ініціатора громадських слухань до участі в розгляді пропозицій, внесених за результатами громадських слухань, з правом на виступ.

4. Порядок ініціювання, організації, проведення громадських слухань та врахування їх результатів органами та посадовими особами місцевого самоврядування визначається положенням про громадські слухання в Сумській міській територіальній громаді, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток 3).

Стаття 22. Публічні консультації

1. Органи місцевого самоврядування та їх посадові особи проводять публічні консультації (в тому числі електронні) з питань, що належать до їх

компетенції.

2. Порядок проведення публічних консультацій визначається положенням, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток 4).

Стаття 23. Звернення громадян до органів і посадових осіб місцевого самоврядування, у тому числі у форматі електронної петиції

1. Порядок звернення громадян України до органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, засновником яких є Сумська міська рада, їх посадових осіб визначається законом.

2. Особи, які не є громадянами України і законно перебувають на території України, мають таке саме право на подання звернення, як і громадяни України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами.

3. Електронна петиція – це особлива форма колективного звернення громадян до органів місцевого самоврядування територіальної громади, що здійснюється через офіційний вебсайт Сумської міської ради або вебсайт громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції, щодо будь-якого питання, котре належить до компетенції Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

4. Електронна петиція розглядається з моменту збору на її підтримку не менш ніж 250 підписів громадян. Термін збору підписів не більше 45 днів з дня оприлюднення петиції. Порядок подання та розгляду електронних петицій до Сумської міської ради та її виконавчих органів визначається положенням, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток 5).

Стаття 24. Інститути громадянського суспільства

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на створення неурядових організацій, як то громадських об'єднань, професійних спілок та їх об'єднань, творчих спілок, організацій роботодавців та їх об'єднань, благодійних і релігійних організацій, органів самоорганізації населення, недержавних медіа та інших непідприємницьких товариств і установ, легалізованих відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 25. Участь у консультативно-дорадчих органах, утворених при органах місцевого самоврядування

1. При Сумській міській раді, її виконавчих органах та при Сумському міському голові можуть утворюватися консультативно-дорадчі органи, метою яких є підготовка пропозицій щодо вдосконалення роботи органів місцевого самоврядування, участь у розробленні проєктів рішень з важливих питань місцевого значення.

2. Жителі Сумської міської територіальної громади можуть бути членами комісій, громадських рад, інших консультативно-дорадчих органів, що утворюються на громадських засадах при Сумській міській раді – за рішенням Сумської міської ради; при Сумському міському голові – за розпорядженням Сумського міського голови; при Виконавчому комітеті Сумської міської ради – за рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради; при виконавчих

органах Сумської міської ради, які є самостійними юридичними особами – за наказом керівника такого виконавчого органу.

3. Для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації місцевої політики при органах місцевого самоврядування відповідно до законодавства утворюються профільні громадські ради (комісії) осіб з інвалідністю, іноземців, біженців, учасників бойових дій та членів сімей загиблих воїнів, учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи тощо.

4. Порядок утворення та форми роботи консультативно-дорадчих органів визначаються положеннями, затвердженими відповідним органом чи посадовою особою місцевого самоврядування, при якому вони створюються.

Стаття 26. Участь у роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням Сумської міської ради

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право брати участь в роботі контрольно-наглядових органів юридичних осіб публічного права, утворених за рішенням Сумської міської ради на умовах, визначених відповідними актами законодавства України, з метою забезпечення прозорості й ефективності їх роботи, здійснення контролю за прийняттям рішень щодо діяльності цих осіб.

2. Порядок участі у відповідних контрольно-наглядових органах визначається нормами відповідного чинного законодавства України та рішеннями Сумської міської ради.

Стаття 27. Участь жителів та інститутів громадянського суспільства у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади

1. Участь у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади – це демократичний процес, який надає можливість кожному жителю Сумської міської територіальної громади брати участь як самостійно так і через інститути громадянського суспільства у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади через різні форми, а також через створення проєктів для покращення розвитку територіальної громади та/або голосування за них. Це спосіб визначення напрямів використання видаткової частини бюджету територіальної громади за допомогою прямого волевиявлення жителів.

Форми та порядок участі жителів та інститутів громадянського суспільства у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади визначаються законодавством та рішенням Сумської міської ради, а результати такої участі беруться до уваги Сумською міською радою при плануванні бюджету територіальної громади на відповідний рік.

2. Інститути громадянського суспільства, місцезнаходження яких зареєстровано на території Сумської міської територіальної громади, можуть брати участь у плануванні та розподілі коштів бюджету територіальної громади та подавати пропозиції.

3. Громадський (партиципаторний) бюджет Сумської міської територіальної громади – процес взаємодії Сумської міської ради та її виконавчих органів з громадськістю, направлений на залучення жителів Сумської міської територіальної громади до участі у бюджетному процесі

шляхом прийняття рішень щодо розподілу визначеної Сумською міською радою частини коштів бюджету Сумської міської територіальної громади через подання відповідних ініціативних проєктів розвитку та проведення відкритого громадського голосування за такі проєкти.

Кошти громадського (партиципаторного) бюджету - частина коштів бюджету Сумської міської територіальної громади, за рахунок яких здійснюється фінансування визначених безпосередньо жителями Сумської міської територіальної громади заходів, виконання робіт та надання послуг відповідно до оформлених в установленому порядку проєктів, що стали переможцями відкритого голосування.

4. Порядок проведення конкурсного відбору проєктів, які фінансуються за рахунок коштів громадського (партиципаторного) бюджету, визначається Положенням про громадський бюджет, що затверджується Сумською міською радою.

Стаття 28. Участь у створенні та діяльності органів самоорганізації населення

1. З метою створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, задоволення їхніх соціальних, культурних, побутових та інших потреб шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг, а також участі жителів у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території громади та інших місцевих програм, у Сумській міській територіальній громаді можуть створюватися органи самоорганізації населення.

2. Органами самоорганізації населення є будинкові, вуличні, квартальні комітети, комітети мікрорайонів, комітети села, інші комітети.

3. Органи самоорганізації населення утворюються за ініціативою жителів на підставі рішення Сумської міської ради про надання дозволу на створення органу самоорганізації населення. З ініціативою про створення органу самоорганізації населення до Сумської міської ради звертаються збори (конференція) жителів за місцем проживання.

4. Рада, її виконавчі органи та посадові особи сприяють утворенню органів самоорганізації населення, здійсненню ними власних і делегованих повноважень, координують їх діяльність. Правовий статус, порядок утворення, організація, діяльність, припинення, а також перелік повноважень органів самоорганізації населення за місцем проживання визначаються законом та положенням про органи самоорганізації населення територіальної громади, яке затверджує Сумська міська рада.

Стаття 29. Добровільна громадська мобілізація

1. Для подолання наслідків стихійного лиха, техногенних аварій (катастроф), інших надзвичайних ситуацій, проведення евакуації жителів, організації захисту суверенітету та територіальної цілісності України за рішенням Сумської міської ради, або рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради, або за розпорядженням Сумського міського голови може бути об'явлена добровільна громадська мобілізація жителів та юридичних осіб Сумської міської територіальної громади, під якою розуміється запрошення всіх

бажаючих фізичних та юридичних осіб добровільно брати участь в організованих органами місцевого самоврядування заходах щодо подолання вищенаведених явищ.

2. Добровільна громадська мобілізація жителів та юридичних осіб Сумської міської територіальної громади здійснюється відповідно до нормативного акту, яким об'явлена добровільна громадська мобілізація, якщо Сумською міською радою не затверджено окремого положення про таку мобілізацію.

Стаття 30. Інші форми участі жителів Сумської міської територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення

1. Перелік форм участі жителів Сумської міської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування, визначений Статутом, не є вичерпним.

2. З метою поліпшення благоустрою, наведення чистоти та належного санітарного стану на території Сумської міської територіальної громади за ініціативою Сумського міського голови або органів місцевого самоврядування, відповідно до рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради, не менше двох разів на рік проводяться місячники благоустрою, в рамках яких проводяться толоки.

Толоки також можуть бути проведені за ініціативою жителів Сумської міської територіальної громади, трудових колективів, професійних спілок, громадських організацій, осередків політичних партій, підприємств, установ, організацій, закладів всіх форм власності, закладів освіти, органів самоорганізації населення.

Ініціатор толоки завчасно повідомляє органи місцевого самоврядування про дату проведення толоки із зазначенням організатора толоки, території прибирання, приблизної кількості задіяних людей, місяця збору сміття, порядку його перевезення та місце захоронення. Під час проведення толок органи місцевого самоврядування взаємодіють з організаторами проведення толок.

Ініціаторам та організаторам толок органами місцевого самоврядування надається інформаційна, організаційна та, у разі необхідності, матеріальна підтримка у проведенні толок.

Толоки проводяться на засадах добровільності та безоплатності у вихідні дні або в інші дні тижня в позаробочий час.

Органи місцевого самоврядування інформують жителів громади про проведення і результати толок.

3. Жителі Сумської міської територіальної громади можуть залучатися на добровільних засадах до виконання громадських робіт з благоустрою території населених пунктів, надання послуг соціально незахищеним категоріям громадян, до іншої волонтерської роботи в інтересах Сумської міської територіальної громади.

4. Органи місцевого самоврядування сприяють становленню нових форм участі жителів Сумської міської територіальної громади у здійсненні місцевого самоврядування, розвивають з урахуванням новітніх інформаційних технологій нові види взаємодії з жителями громади, зокрема, проводять регулярні опитування жителів Сумської міської територіальної громади через електронні засоби зв'язку або телефонну інформаційну мережу, забезпечують роботу

електронних громадських приймалень, розміщують на офіційному вебсайті Сумської міської ради електронні поштові адреси депутатів Сумської міської ради, посадових осіб місцевого самоврядування з метою регулярного отримання запитань та пропозицій жителів Сумської міської територіальної громади, організують відеозустрічі для безпосереднього спілкування жителів громади з посадовими особами органів місцевого самоврядування, формують на офіційному вебсайті Сумської міської ради реєстр чинних нормативних актів, створюють доступну, зручну та дієву пошукову систему.

Стаття 31. Участь у мирних зібраннях

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право відповідно до Конституції України збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи, маніфестації, демонстрації, майдани.

Мирні зібрання спрямовані на реалізацію жителями Сумської міської територіальної громади права на свободу думки і слова, на вільне поширення своїх поглядів і переконань, привернення уваги до актуальних проблем як жителів, так і громади в цілому тощо.

2. Про мету, час і місце проведення мирних зібрань їх організатори завчасно сповіщають органи місцевого самоврядування.

3. Під час проведення мирних зібрань органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади здійснюють контроль за забезпеченням при їх проведенні громадської безпеки і порядку, а також організують та забезпечують, шляхом повідомлення організаторів та/або відповідних служб, дотримання учасниками правил благоустрою, санітарних норм та правил, у разі необхідності, медичної, пожежної безпеки при проведенні таких зібрань.

4. Якщо мета мирного зібрання суперечить положенням Конституції України та інтересам національної безпеки, їх проведення може спричинити порушення громадського порядку, створити реальну небезпеку заворушень чи злочинів, несе загрозу здоров'ю населення або правам і свободам інших людей, органи місцевого самоврядування зобов'язані звернутися до суду, який може заборонити проведення таких зібрань. За позовом органу місцевого самоврядування судом можуть бути встановлені інші обмеження права на свободу мирних зібрань (щодо місця чи часу їх проведення тощо).

РОЗДІЛ IV. УЧАСТЬ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Стаття 32. Права дітей та молоді на участь у місцевому самоврядуванні

1. Органи місцевого самоврядування та їх посадові особи створюють механізми та гарантії залучення дітей та молоді (далі - молоді) до суспільного життя територіальної громади, а також участі у місцевому самоврядуванні та процесі вироблення рішень.

2. Участь молоді у вирішенні питань місцевого значення забезпечується шляхом залучення та розгляду їх пропозиції під час прийняття рішень органами та посадовими особами місцевого самоврядування.

3. Залучення молоді до місцевого самоврядування та процесу вироблення рішень здійснюється через такі механізми, як молодіжні ради, студентське та учнівське самоврядування, залучення молоді у планування та розподіл коштів бюджету територіальної громади (громадський (партиципаторний) бюджет, шкільний громадський бюджет, публічні консультації щодо проєкту бюджету територіальної громади та інші форми участі), молодіжні центри та простори, консультації, залучення до реалізації проєктів, спрямованих на розвиток територіальної громади, але не обмежуючись ними.

4. З урахуванням основних засад та принципів з охорони дитинства та вимог щодо недискримінації, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи створюють належні умови та забезпечують будь-якій дитині, яка досягла такого віку і рівня розвитку, що може висловити свою думку та погляди, право самостійно або у групі дітей вільно виражати їх з усіх питань, віднесених до повноважень органів місцевого самоврядування.

5. Ініціювати та брати участь в таких формах безпосередньої участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого значення, як: місцеві ініціативи, громадські слухання, публічні консультації, електронні петиції мають право особи з 14 років, з урахуванням норм Конституції та законів України.

6. Молодь інформується органом місцевого самоврядування, її посадовою особою про результати розгляду порушеного ними питання або наданих пропозицій та має право отримати роз'яснення щодо можливості їх врахування.

7. Основними завданнями органів місцевого самоврядування в реалізації права молоді на участь у місцевому самоврядуванні є:

1) створення умов для залучення молоді до громадського, політичного, соціально-економічного, культурного життя територіальної громади, популяризація ролі та важливості участі молоді у процесі ухвалення рішень;

2) підтримка молоді в реалізації її соціально-економічного потенціалу, у тому числі для вирішення житлових питань, питань професійного розвитку, працевлаштування, задоволення освітніх, медичних, культурних та інших потреб;

3) формування громадянської, національної та культурної ідентичності української молоді;

4) сприяння інституційному розвитку молодіжних та дитячих громадських об'єднань, молодіжних центрів, посилення їхньої ролі у процесі соціалізації молоді;

5) розвиток молодіжної інфраструктури.

Стаття 33. Механізми участі молоді у місцевому самоврядуванні

1. Участь молоді у місцевому самоврядуванні забезпечується шляхом врахування позиції молоді під час прийняття рішень органами та посадовими особами місцевого самоврядування. А також залучення молоді до реалізації рішень.

2. Механізми та інструменти участі молоді у місцевому самоврядуванні:

1) інформування про рішення та дії органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, що стосуються молоді, шляхом оприлюднення відповідної

інформації на офіційному вебсайті Сумської міської ради, через медіа, соціальні мережі та за допомогою інших доступних засобів та методів комунікації;

2) проведення консультацій, у тому числі електронних, іншими заінтересованими сторонами, проведення опитувань молоді тощо;

3) налагодження діалогу з молоддю шляхом підтримки молодіжних ініціатив, утворення молодіжних рад, призначення радників з питань молоді, проведення громадських слухань, публічних обговорень, створення робочих груп із залученням суб'єктів молодіжної роботи під час розгляду питань, що їх стосуються та молодіжної політики;

4) забезпечення представництва молоді у складі консультативно-дорадчих органів, що утворюються органами місцевого самоврядування з питань, що віднесено до повноважень місцевого самоврядування.

Стаття 34. Молодіжна рада

1. Молодіжна рада – це молодіжний консультативно-дорадчий орган, що утворюється при Сумській міській раді з метою залучення молоді до формування та реалізації рішень з питань місцевого значення.

2. Сумська міська рада затверджує положення про молодіжну раду та здійснює організаційно-методичне забезпечення її діяльності.

3. Молодіжна рада:

1) сприяє реалізації права молоді на участь у життєдіяльності громади;

2) вносить Сумській міській раді, її виконавчим органам та посадовим особам пропозиції щодо організації консультацій з молоддю;

3) надає пропозиції, висновки, рекомендації щодо питань, що стосуються молоді та вправі ініціювати питання на розгляд органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;

4) розробляє спільно з молодіжними, дитячими громадськими об'єднаннями та іншими суб'єктами, що здійснюють молодіжну роботу пропозиції щодо пріоритетів розвитку молодіжної сфери;

5) здійснює моніторинг і оцінку ефективності розвитку молодіжної сфери;

6) бере участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів;

7) вивчає стан виконання законів України, інших нормативно-правових актів;

8) виконує інші завдання, визначені положенням про молодіжну раду.

4. Молодіжна рада діє на засадах добровільності, відкритості, прозорості та звітує перед громадськістю про свою діяльність відповідно до затвердженого Положення не менше одного разу на рік.

5. Міський голова може призначати радника з питань молоді на громадських чи інших засадах.

Стаття 35. Роль Сумської міської ради та її виконавчих органів у галузі розвитку молодіжної політики

1. Сумська міська рада та її виконавчі органи у межах своїх повноважень:

1) затверджує програму розвитку молодіжної політики з урахуванням положень Національної молодіжної стратегії, місцевих потреб і запитів молоді, здійснюють оцінку ефективності їх реалізації;

- 2) проводить, аналізує та забезпечує вивчення соціально-економічних обставин, потреб, цінностей, пріоритетів молоді, рівня її залученості до суспільного життя;
- 3) передбачає у програмі розвитку молодіжної політики підготовку та підвищення кваліфікації молодіжних працівників;
- 4) забезпечує формування, оптимізацію та розвиток молодіжної інфраструктури;
- 5) сприяє створенню та діяльності молодіжних центрів, забезпечує діяльність молодіжних центрів комунальної форми власності, інших установ, що забезпечують соціальний захист, самореалізацію та розвиток потенціалу молоді;
- 6) сприяють діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи, у тому числі шляхом їх залучення до участі у конкурсі з визначення програм (проектів заходів), для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка у порядку, визначеному законодавством;
- 7) сприяє створенню молодіжних рад, інших консультативно-дорадчих та робочих органів для забезпечення участі молоді у розвитку молодіжної політики, вирішення інших питань, що стосуються молоді;
- 8) розробляє місцеві фінансово-кредитні механізми забезпечення економічної доступності житла для молодих сімей та молодих осіб;
- 9) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Стаття 36. Молодіжні центри та простори

1. На території Сумської міської територіальної громади за рішенням Сумської міської ради створюються молодіжні центри та простори. Вони утворюються та діють з метою забезпечення рівного доступу молоді до послуг, що надаються молодіжними центрами, раціонального та ефективного використання ресурсів, впорядкування та розвитку мережі місцевих молодіжних центрів та просторів, загальної координації їхньої діяльності, розвитку та підтримки молодіжних ініціатив.

Молодіжні центри комунальної форми власності можуть утворюватися та діяти на базі закладів освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту.

Молодіжні центри сприяють соціальному та індивідуальному розвитку дітей та молоді на засадах залучення до прийняття рішень та інтеграції в життя громади, забезпечують розвиток громадянської та неформальної освіти, запроваджують інші форми змістовного дозвілля дітей та молоді, здійснюють методичне та інформаційне забезпечення діяльності молодіжних та дитячих громадських об'єднань, інших суб'єктів молодіжної роботи.

З метою розвитку молодіжної інфраструктури Сумська міська рада та її виконавчі органи, заклади освіти, позашкільної освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, підприємства, установи та організації незалежно від форми власності та підпорядкування можуть організовувати роботу молодіжних просторів.

Молодіжна робота в такому разі здійснюється з урахуванням специфіки роботи закладу та може включати надання послуг з неформальної освіти, культурного розвитку, донесення до дітей та молоді інформації про необхідність

збереження здоров'я, популяризації здорового способу життя, проведення активного та змістовного дозвілля, розвитку вуличних культур.

Порядок функціонування молодіжного простору визначається власником (балансоутримувачем, розпорядником) будівель, споруд, інших приміщень чи земельних ділянок, на базі яких організовано молодіжний простір та відповідно до прийнятих стандартів роботи молодіжних просторів.

Стаття 37. Підтримка обдарованої молоді

1. Обдарованій молоді органи місцевого самоврядування надають всебічну підтримку з метою реалізації соціально значущих проєктів у соціальній та гуманітарній сферах у порядку, визначеному законодавством.

2. Органи місцевого самоврядування можуть визначати заходи з підтримки обдарованої молоді у відповідних цільових програмах Сумської міської територіальної громади.

3. Органи місцевого самоврядування сприяють проведенню регіональних та місцевих конкурсів, виставок, фестивалів, концертів, наукових конференцій тощо для виявлення, підтримки і поширення творчих досягнень молоді.

РОЗДІЛ V. МУНІЦИПАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 38. Основні засади місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади

1. Сумська міська територіальна громада здійснює місцеве самоврядування відповідно до основних принципів, передбачених Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Європейською хартією місцевого самоврядування, Стратегією інновацій та доброго врядування на місцевому рівні, схваленої Комітетом міністрів Ради Європи, Керівних принципів щодо громадської участі у процесі прийняття політичних рішень Ради Європи:

- верховенства права;
- субсидіарності;
- пріоритету прав людини, культурного різноманіття та соціальної згуртованості;
- відкритості, прозорості, підзвітності та підконтрольності органів місцевого самоврядування перед територіальною громадою;
- чесного проведення виборів, представництва та участі;
- врахування громадської думки, орієнтації на консенсус;
- раціонального використання матеріальних та фінансових ресурсів;
- ефективності та результативності;
- різноманіття форм організації місцевого самоврядування;
- етичної поведінки;
- компетентності і спроможності;
- інноваційності та відкритості до змін;
- сталого розвитку та стратегічної орієнтації;
- державної підтримки і гарантій місцевого самоврядування;

- недискримінації та інклюзивності;
- судового захисту прав територіальної громади та її жителів.

Стаття 39. Правовий статус, компетенція та система Сумської міської територіальної громади, як суб'єкта публічних прав

1. Сумська міська територіальна громада є первинним колективним суб'єктом місцевого самоврядування, що складається з жителів, які проживають на території Сумської міської територіальної громади та мають із нею стійкий зв'язок. Внаслідок приналежності до Сумської міської територіальної громади ці особи набувають певного обсягу прав та обов'язків, а також мають законні інтереси, які разом утворюють правовий статус сум'янина.

2. Місцеве самоврядування - це визнане і гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів Сумської міської територіальної громади - самостійно або через органи і посадові особи місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції України, Законів України, цього Статуту.

3. Сумська міська територіальна громада реалізує право на місцеве самоврядування безпосередньо через місцевий референдум, вибори та інші форми прямого волевиявлення громадян, так і через: Сумську міську раду, її виконавчі органи, Сумського міського голову, органи самоорганізації населення.

4. Система місцевого самоврядування включає:

- Сумську міську територіальну громаду;
- Сумську міську раду;
- Сумського міського голову;
- Виконавчий комітет Сумської міської ради;
- департаменти, управління, відділи й інші виконавчі органи Сумської міської ради;
- органи самоорганізації населення.

5. У місті Суми за рішенням територіальної громади або Сумської міської ради відповідно до законодавства України можуть створюватися районні в місті ради.

Стаття 40. Сумська міська рада

1. Сумська міська рада є представницьким і нормотворчим органом місцевого самоврядування у Сумській міській територіальній громаді, який здійснює від імені та в інтересах територіальної громади функції та повноваження місцевого самоврядування.

2. Сумська міська рада складається з депутатів, обраних у порядку, встановленому Конституцією та Законами України. Порядок формування та організації діяльності, загальний склад (чисельність депутатів) Сумської міської ради визначаються чинним законодавством, Регламентом роботи Сумської міської ради, іншими нормативними актами.

3. Строк повноважень Сумської міської ради визначається Конституцією та Законами України. Дострокове припинення повноважень Сумської міської ради може бути здійснене у випадках і у порядку, визначеному Конституцією та Законами України.

4. Сумська міська рада є юридичною особою відповідно до законодавства України.

Стаття 41. Забезпечення роботи Сумської міської ради

1. Сумська міська рада утворює робочі органи ради, що обираються з числа її депутатів, для вивчення, попереднього розгляду й підготовки питань, які належать до її відання, проектів рішень Сумської міської ради, здійснення контролю за виконанням рішень ради (постійні комісії ради) та для здійснення контролю з конкретно визначених Сумською міською радою питань, що належать до повноважень органів місцевого самоврядування (тимчасові контрольні комісії ради тощо).

2. Перелік та функціональна спрямованість постійних комісій, порядок їх формування та права визначаються Регламентом роботи Сумської міської ради та Положенням про постійні комісії Сумської міської ради, які затверджує Сумська міська рада.

3. Витрати на забезпечення діяльності Сумської міської ради передбачаються у бюджеті Сумської міської територіальної громади.

4. Регламент роботи Сумської міської ради затверджується Сумською міською радою.

Стаття 42. Сумський міський голова

1. Сумський міський голова є головною посадовою особою Сумської міської територіальної громади, який представляє її інтереси, обирається на визначений Конституцією та Законами України строк та здійснює свої повноваження на постійній основі.

Сумський міський голова очолює Виконавчий комітет Сумської міської ради, головує на засіданнях Сумської міської ради.

Розподіл обов'язків між Сумським міським головою, секретарем Сумської міської ради та заступниками міського голови здійснюється згідно з розпорядженням Сумського міського голови.

2. Сумський міський голова має право розглядати і вирішувати питання, віднесені Конституцією України, Законами України, рішеннями Сумської міської ради та іншим законодавством до його повноважень, і несе персональну відповідальність за їх реалізацію.

3. Сумський міський голова здійснює повноваження місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства України.

4. На Сумського міського голову поширюються повноваження і гарантії депутатів Сумської міської ради, передбачені Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», якщо інше не встановлено законом.

5. При здійсненні наданих повноважень Сумський міський голова підзвітний, підконтрольний і відповідальний перед територіальною громадою, відповідальний перед Сумською міською радою, а з питань здійснення виконавчими органами ради повноважень органів виконавчої влади також підконтрольний відповідним органам виконавчої влади.

6. Сумський міський голова представляє Сумську міську територіальну громаду, Сумську міську раду та її Виконавчий комітет у відносинах з державними органами.

7. Сумський міський голова звітує про свою роботу перед Сумською міською територіальною громадою у встановленому законом порядку.

8. Сумський міський голова звітує про роботу виконавчих органів Сумської міської ради на пленарному засіданні Сумської міської ради на вимогу не менше як половини депутатів від загального складу Сумської міської ради в будь-який визначений ними строк, але не раніше наступної чергової сесії.

9. Сумський міський голова в межах своєї компетенції видає розпорядження, надає доручення.

10. Сумський міський голова має регалії та атрибути, Положення про які затверджуються Сумською міською радою.

11. У разі дострокового припинення повноважень Сумського міського голови, неможливості виконання ним своїх повноважень, повноваження Сумського міського голови здійснює секретар Сумської міської ради.

12. Порядок обрання, діяльність, повноваження Сумського міського голови визначаються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», законодавством про вибори, іншими законами.

Стаття 43. Староста

1. Староста є посадовою особою місцевого самоврядування, що затверджується Сумською міською радою на строк її повноважень за пропозицією Сумського міського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу.

Порядок організації роботи старости визначається чинним законодавством та Положенням про старосту, затвердженим Сумською міською радою.

2. При здійсненні наданих повноважень староста є відповідальний і підзвітний Сумській міській раді та підконтрольний Сумському міському голові. Староста не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед Сумською міською радою, жителями старостинського округу, а на вимогу не менш як третини депутатів - у визначений Сумською міською радою термін.

3. Староста працює на постійній основі в апараті Сумської міської ради та її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету - у виконавчому комітеті Сумської міської ради.

Стаття 44. Виконавчі органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади

1. Виконавчими органами місцевого самоврядування та Сумської міської ради є її Виконавчий комітет, департаменти, управління, відділи та інші утворені Сумською міською радою виконавчі органи.

2. Сумська міська рада в межах затвердженої нею структури та загальної чисельності штатів може створювати департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи для здійснення повноважень, що належать до відання

виконавчих органів Сумської міської ради. Діяльність виконавчих органів Сумської міської ради здійснюється відповідно до Положень про департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи Сумської міської ради, які затверджує Сумська міська рада. Реорганізація та ліквідація департаментів, управлінь, відділів та інших виконавчих органів, окрім Виконавчого комітету Сумської міської ради, відбувається за рішенням Сумської міської ради.

3. Сумська міська рада може прийняти рішення про розмежування повноважень між Виконавчим комітетом, відділами, управліннями, іншими виконавчими органами Сумської міської ради та Сумським міським головою (у тому числі з метою забезпечення надання адміністративних послуг у строк, визначений законом) в межах повноважень, наданих Законами України виконавчим органам Сумської міської ради.

На офіційному вебсайті Сумської міської ради розміщується та постійно оновлюється інформація про повноваження органів місцевого самоврядування.

4. Виконавчі органи Сумської міської ради, залежно від об'єму покладених на них виконавчих функцій і повноважень, створюються зі статусом юридичної особи або без такого. Організаційне, кадрове та матеріальне забезпечення функціонування виконавчих органів Сумської міської ради, які не є юридичними особами, покладається на Виконавчий комітет Сумської міської ради.

Стаття 45. Виконавчий комітет Сумської міської ради

1. Виконавчий комітет Сумської міської ради (далі – Виконавчий комітет) є виконавчим органом місцевого самоврядування та Сумської міської ради із статусом, визначеним Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

2. Виконавчий комітет утворюється Сумської міською радою на строк її повноважень. Очолює Виконавчий комітет Сумський міський голова. Порядок утворення, діяльності та розпуску Виконавчого комітету Сумської міської ради визначається чинним законодавством, Регламентом роботи Сумської міської ради і Регламентом роботи виконавчих органів Сумської міської ради. Повноваження Виконавчого комітету Сумської міської ради визначаються чинним законодавством України.

3. До складу Виконавчого комітету входять: Сумський міський голова, секретар Сумської міської ради, перший заступник міського голови, заступники міського голови, керуючий справами Виконавчого комітету Сумської міської ради, керівники відділів, управлінь та інших виконавчих органів Сумської міської ради, інші особи.

4. Після закінчення строку повноважень Сумської міської ради, а також у випадку дострокового припинення її повноважень, Виконавчий комітет Сумської міської ради здійснює свої повноваження до сформування нового складу Виконавчого комітету.

5. Основною формою роботи Виконавчого комітету Сумської міської ради є його засідання, що скликаються в порядку, передбаченому законом, і є правомочними, якщо в них беруть участь більше половини від загального складу Виконавчого комітету.

6. Виконавчий комітет Сумської міської ради в межах своїх повноважень приймає рішення більшістю голосів від загального складу Виконавчого комітету, що підписуються Сумським міським головою, а в разі його відсутності - головуєчим на засіданні.

7. У разі незгоди Сумського міського голови з рішенням Виконавчого комітету він може у п'ятиденний строк з моменту його прийняття зупинити дію цього рішення своїм розпорядженням і винести це питання на розгляд чергової сесії Сумської міської ради.

8. Рішення Виконавчого комітету Сумської міської ради з питань, віднесених до власної компетенції виконавчих органів ради, можуть бути скасовані Сумською міською радою.

9. Виконавчий комітет Сумської міської ради має право змінювати або скасовувати акти підпорядкованих йому відділів, управлінь, департаментів, інших виконавчих органів ради, а також їх посадових осіб.

Стаття 46. Департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи Сумської міської ради

1. Сумська міська рада у межах затвердженої нею структури і штатів може створювати департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи для здійснення визначених Законами України функцій і повноважень місцевого самоврядування.

2. Департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи ради підзвітні та підконтрольні Сумській міській раді, підпорядковані Виконавчому комітету Сумської міської ради, Сумському міському голові.

3. Керівники департаментів, управлінь, відділів та інших виконавчих органів Сумської міської ради та їх заступники призначаються на посаду і звільняються з посади Сумським міським головою.

Працівники департаментів, управлінь, відділів та інших виконавчих органів Сумської міської ради, без статусу юридичної особи, призначаються на посаду і звільняються з посади Сумським міським головою, а ті, які мають статус юридичної особи, призначаються на посаду та звільняються з посади керівником відповідного виконавчого органу Сумської міської ради.

4. Положення про департаменти, управління, відділи та інші виконавчі органи затверджуються Сумською міською радою.

5. Правовий статус посадової особи, порядок і умови проходження служби в органах місцевого самоврядування визначаються Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування».

Стаття 47. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень приймають нормативні та інші акти у формі:

- 1) Сумська міська рада – рішень;
- 2) Сумський міський голова – розпоряджень, доручень;
- 3) Виконавчий комітет Сумської міської ради – рішень;
- 4) керівники департаментів, управлінь, відділів, інших виконавчих органів – наказів, доручень тощо.

2. Акти Сумської міської ради, Сумського міського голови, Виконавчого комітету Сумської міської ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, суб'єктами господарювання, установами, організаціями та закладами, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають або перебувають на території Сумської міської територіальної громади.

3. Нормативні акти органів місцевого самоврядування доводяться до відома населення і набувають чинності з дня їх офіційного оприлюднення, якщо цими актами не встановлено більш пізній строк уведення у дію.

Статут підлягає офіційному оприлюдненню в друкованих медіа, визначених відповідним рішенням Сумської міської ради.

Проекти нормативних актів, рішень Сумської міської ради та її виконавчих органів підлягають оприлюдненню у порядку та строки, встановлені чинними нормативними актами.

4. Акти органів місцевого самоврядування з мотивів їхньої невідповідності Конституції або Законам України визнаються незаконними в судовому порядку.

5. Кожен житель Сумської міської територіальної громади має право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, на відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

6. Шкода, заподіяна фізичним та юридичним особам у результаті неправомірних рішень, дій або бездіяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, відшкодовується коштом бюджету Сумської міської територіальної громади у порядку, встановленому законом.

Стаття 48. Вивчення громадської думки

1. З метою виявлення позиції жителів Сумської міської територіальної громади під час вирішення важливих питань життя громади може проводитися вивчення громадської думки шляхом:

1) консультативного опитування;

2) проведення соціологічних досліджень та спостережень (опитування, анкетування, контент-аналіз інформаційних матеріалів, фокус-групи, опитування на офіційному вебсайті Сумської міської ради, у соціальних мережах інтернету тощо);

3) створення телефонних «гарячих ліній», проведення моніторингу коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих та електронних медіа для визначення позиції різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін;

4) опрацювання та узагальнення висловлених у зверненнях громадян, у тому числі петицій, пропозицій та зауважень з питання, що потребує вивчення громадської думки;

5) інші форми.

2. Рішення про проведення консультативного опитування приймається Сумською міською радою, в якому визначається порядок підготовки консультативного опитування, територія охоплення, строки проведення, використання результатів у подальшій роботі органів місцевого самоврядування та інші питання.

3. Для організації вивчення громадської думки, з метою отримання об'єктивної та достовірної інформації, органи місцевого самоврядування можуть відповідно до законодавства укладати договори з дослідницькими організаціями, фахівцями, експертами, інститутами громадянського суспільства про проведення на умовах відкритого конкурсу фахових, наукових соціологічних досліджень, спостережень, експрес-аналізу пропозицій різних соціальних груп населення та зацікавлених сторін.

4. Результати вивчення громадської думки можуть оприлюднюватися в медіа, на офіційному вебсайті Сумської міської ради, мають рекомендаційний характер та враховуються органами місцевого самоврядування при прийнятті відповідних рішень.

Стаття 49. Конфлікт інтересів у Сумській міській раді та виконавчих органах Сумської міської ради

1. Конфлікт інтересів – це ситуація, коли рішення, що приймаються Сумською міською радою, Виконавчим комітетом Сумської міської ради, посадовою особою місцевого самоврядування, може мати наслідки для приватного інтересу суб'єкта (одного із суб'єктів) прийняття рішення (Сумського міського голови, депутата Сумської міської ради, посадових осіб місцевого самоврядування, членів Виконавчого комітету Сумської міської ради), його родичів, коло яких визначено законом.

2. У разі, якщо на розгляд сесії Сумської міської ради або виконавчих органів Сумської міської ради винесене питання, яке породжує у Сумського міського голови, депутатів Сумської міської ради, посадових осіб місцевого самоврядування конфлікт інтересів, ці особи зобов'язані повідомити про цей конфлікт інтересів.

3. Напередодні голосування за рішення, яке має ознаки конфлікту інтересів, особа, яку безпосередньо стосуються наслідки цього рішення, повідомляє про це у письмовій формі Сумську міську раду, Виконавчий комітет Сумської міської ради.

Відповідне повідомлення зачитується головуєчим на засіданні перед голосуванням за вищезгадане рішення.

4. Письмова заява про наявність конфлікту інтересів оголошується на засіданні і долучається до протоколу засідання.

5. Повідомлення про конфлікт інтересів не несе будь-яких правових наслідків при прийнятті рішення сесією Сумської міської ради або Виконавчим комітетом Сумської міської ради.

6. Посадова особа місцевого самоврядування зобов'язана негайно письмово повідомити безпосереднього керівника та керівника виконавчого органу Сумської міської ради про виникнення у неї під час здійснення повноважень чи в інших посадових осіб місцевого самоврядування конфлікту інтересів або про

наявність ознак корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язане з корупцією.

Стаття 50. Етика поведінки депутатів Сумської міської ради

1. Депутати Сумської міської ради зобов'язані у своїй діяльності дотримуватись правил етичної поведінки, зокрема і таких правил депутатської етики:

1.1. Керуватися інтересами Сумської міської територіальної громади, не використовувати права депутата в особистих інтересах чи у корисливих цілях.

1.2. З повагою ставитися до честі та гідності жителів Сумської міської територіальної громади, колег-депутатів, посадових осіб місцевого самоврядування, будь-яких інших осіб.

1.3. Утримуватися від дій, заяв та вчинків, що шкодять Сумській міській територіальній громаді.

1.4. Керуватися у своїй діяльності та поведінці загально визнаними принципами порядності та толерантності.

1.5. Не вживати публічно висловлювань, що можуть трактуватися як образа.

1.6. Використовувати у публічних виступах виключно достовірні та перевірені відомості стосовно органів державної влади, органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади, громадських об'єднань, юридичних осіб, посадових чи службових осіб, депутатських фракцій чи груп Сумської міської ради, окремих депутатів Сумської міської ради чи жителів Сумської міської територіальної громади.

1.7. Не вчиняти умисних дій, спрямованих на унеможливлення роботи Сумської міської ради, пленарних засідань та засідань робочих органів Сумської міської ради.

1.8. Не приймати будь-яких гонорарів, подарунків, не отримувати винагород безпосередньо чи опосередковано за дії, пов'язані зі здійсненням ним депутатських повноважень.

2. У випадку порушення правил депутатської етики депутатом Сумської міської ради це питання розглядається на засіданні постійної комісії Сумської міської ради, яка займається питаннями депутатської етики, за письмовою заявою Сумського міського голови, секретаря Сумської міської ради головуючого на засіданні ради, керівника депутатської фракції чи групи, голови постійної комісії або не менше 7 депутатів Сумської міської ради або не менше як 7 жителів Сумської міської територіальної громади.

3. За результатами розгляду питання про порушення правил депутатської етики депутатом Сумської міської ради, на яке він обов'язково запрошується, постійна комісія має право застосувати до депутата-порушника один або одночасно кілька таких заходів впливу:

3.1. попередження із занесенням до протоколу засідання постійної комісії;

3.2. інформування громадськості про порушення депутатом Сумської міської ради правил депутатської етики та про заходи впливу щодо нього шляхом розміщення відповідного повідомлення на офіційному вебсайті Сумської міської ради;

3.3. оголошення на сесії Сумської міської ради про порушення депутатом Сумської міської ради правил депутатської етики.

4. З метою посилення контролю за дотриманням правил етичної поведінки Сумська міська рада може запроваджувати спеціальні вимоги до депутатів Сумської міської ради.

Стаття 51. Етика поведінки посадових осіб місцевого самоврядування

1. Посадові особи місцевого самоврядування у своїй діяльності та під час виконання своїх посадових обов'язків зобов'язані дотримуватись правил етичної поведінки, зокрема:

1.1. неухильно дотримуватись загально визнаних етичних норм поведінки, бути доброзичливими та ввічливими, дотримуватись високої культури спілкування, з повагою ставитись до прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, об'єднань громадян, інших юридичних осіб.

1.2. своєю поведінкою мають зміцнювати авторитет служби в органах місцевого самоврядування, а також позитивну репутацію органів місцевого самоврядування. Під час виконання своїх посадових обов'язків повинні проявляти стриманість у разі критики чи образ з боку громадян, зауважувати щодо неприйнятності такої поведінки і необхідності дотримання норм ввічливого спілкування.

1.3. у тому числі в поза робочий час, утримуватися від поширення інформації, зокрема розміщення коментарів на вебсайтах і у соціальних мережах, що можуть завдати шкоди репутації органів місцевого самоврядування.

1.4. виконувати їх якнайкраще, чесно і неупереджено, незважаючи на особисті ідеологічні, релігійні або інші погляди, не надавати будь-яких переваг та не виявляти прихильності до окремих фізичних чи юридичних осіб, громадських, політичних, релігійних організацій, а також не допускати ухилення від прийняття рішень та відповідальності за свої дії (бездіяльність) та рішення.

2. Посадова особа місцевого самоврядування зобов'язана діяти доброчесно, а саме:

2.1. спрямовувати свої дії на захист публічних інтересів та недопущення конфлікту між приватними та публічними інтересами, уникати виникнення реального та потенційного конфлікту інтересів у своїй діяльності;

2.2. не використовувати службове становище в приватних інтересах чи в неправомірних приватних інтересах інших осіб, у тому числі не використовувати свій статус та інформацію про місце роботи з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб;

2.3. не розголошувати інформацію, що стала йому (їй) відома у зв'язку з виконанням посадових обов'язків, зокрема персональні дані фізичних осіб, конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, режим якої встановлено Законами України, крім випадків, установлених законом.

3. Посадові особи місцевого самоврядування повинні використовувати своє службове становище, ресурси держави та територіальної громади (рухоме та нерухоме майно, кошти, службову інформацію, технології, інтелектуальну власність, робочий час, репутацію тощо) виключно для виконання своїх

посадових обов'язків і доручень керівників, наданих на підставі та у межах повноважень, передбачених Конституцією та законами України.

4. Керівник органу місцевого самоврядування чи його структурного підрозділу у разі виявлення чи отримання повідомлення про порушення правил етичної поведінки посадових осіб місцевого самоврядування в межах своєї компетенції відповідно до законодавства зобов'язані вжити заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності, а у випадках виявлення ознак кримінального або адміністративного правопорушення також поінформувати спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

5. З метою посилення контролю за дотриманням правил етичної поведінки Сумська міська рада може запроваджувати спеціальні вимоги до посадових осіб місцевого самоврядування.

Стаття 52. Служба в органах місцевого самоврядування

1. Служба в органах місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

2. Посадами в органах місцевого самоврядування є: виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах; виборні посади, на які особи обираються або затверджуються Сумською міською радою; посади, на які особи призначаються міським головою на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України.

3. Право на службу в органах місцевого самоврядування мають громадяни України незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території.

На посаду можуть бути призначені особи, які мають відповідну освіту і професійну підготовку, володіють державною мовою відповідно до рівня.

Стаття 53. Планування кар'єри посадової особи органів місцевого самоврядування

1. В органах місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади здійснюється планування кар'єри осіб, що займають посади в органах місцевого самоврядування.

2. Планування кар'єри посадовця може включати направлення на навчання у вищі навчальні заклади за магістерськими програмами відповідно до компетенції, підвищення кваліфікації, стажування в органах місцевого самоврядування та комунальних підприємствах, ротацію службовця в межах одного управлінського рівня тощо.

3. Підвищення кваліфікації посадовця здійснюється у рамках відповідних програм, а також у інших формах, передбачених законодавством України.

4. План кар'єри посадовця затверджується розпорядженням Сумського міського голови за поданням виконавчого органу Сумської міської ради з питань кадрової служби.

Стаття 54. Контрольні процедури в органах місцевого самоврядування територіальної громади

1. В органах місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади створюється система неперервного контролю за діяльністю посадових осіб місцевого самоврядування.

2. Контроль за діяльністю посадовців передбачає аналіз діяльності посадовця в частині виконання ним своїх посадових обов'язків, виконання вимог антикорупційного законодавства України, дотримання етики поведінки посадової особи місцевого самоврядування.

3. У ході контрольної діяльності, Сумський міський голова може приймати рішення про проведення службового розслідування за фактом, виявленим у ході перевірки.

4. В органах місцевого самоврядування здійснюється щорічна оцінка діяльності посадових осіб.

5. У порядку, встановленому законодавством України, здійснюється атестація посадових осіб місцевого самоврядування. При атестації враховуються результати щорічних оцінок діяльності, рівень виконання посадовою особою своїх функцій та повноважень.

Стаття 55. Дисциплінарна відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування, керівників комунальних підприємств (установ, організацій)

1. Сумський міський голова, керівники виконавчих органів, які є юридичними особами, у межах компетенції, на підставах і у порядку, встановленому законодавством, приймають рішення про притягнення винних посадових осіб органів місцевого самоврядування, керівників комунальних підприємств (установ, організацій) до дисциплінарної відповідальності.

РОЗДІЛ VI. ВЗАЄМВІДНОСИНИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ

Стаття 56. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства

1. Взаємовідносини органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади та їхніх посадових осіб з інститутами громадянського суспільства здійснюються шляхом:

- сприяння діяльності будь-яким законно сформованим інститутам громадянського суспільства, їх максимального залучення до участі у вирішенні питань місцевого значення;

- неупередженої та однакової підтримки законної діяльності усіх інститутів громадянського суспільства, що зареєстровані чи на інших законних підставах діють у межах територіальної громади;

- залучення інститутів громадянського суспільства до надання пропозиції до проекту бюджету Сумської міської територіальної громади, взяття участі в публічних консультаціях щодо проекту бюджету Сумської міської територіальної громади, розробки та обговорення проектів нормативно-правових актів, контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, комунальних підприємств, установ, організацій та закладів;

- залучення коштів бюджету громади на фінансування проектів (програм, заходів) ініційованих інститутами громадянського суспільства на конкурсній основі відповідно до затвердженого Порядку та чинного законодавства;

- забезпечення доступу будь-яких осіб, що на законних підставах перебувають у межах Сумської міської територіальної громади, до консультацій та правової допомоги (у тому числі безоплатної) з питань порядку створення і діяльності інститутів громадянського суспільства;

- стимулювання волонтерської діяльності;

- утворення спільних консультативно-дорадчих та експертних органів, рад, комісій, груп для забезпечення врахування громадської думки у формуванні та реалізації місцевої політики.

3. Органи місцевого самоврядування залучають жителів Сумської міської територіальної громади як фахівців чи експертів до розгляду та участі у вирішенні питань, що належать до повноважень органів місцевого самоврядування.

Жителі Сумської міської територіальної громади згідно з чинним законодавством можуть брати участь у проведенні громадського оцінювання нормативних актів органів місцевого самоврядування та їх проектів, подавати за результатами оцінювання пропозиції до відповідних органів, отримувати від цих органів інформацію про врахування поданих пропозицій.

Стаття 57. Взаємовідносини з іншими територіальними громадами

1. Взаємовідносини Сумської міської територіальної громади, її органів і посадових осіб з іншими територіальними громадами, їхніми органами та посадовими особами здійснюються на принципах добросусідства, партнерства та взаємної вигоди.

2. Органи місцевого самоврядування узгоджують із суміжними громадами рішення щодо використання земель у примежовій зоні, допомагають фізичним та юридичним особам, що користуються ресурсами громади та суміжних громад, у вирішенні питань з органами місцевого самоврядування таких громад.

3. Відносини з суміжними територіальними громадами будуються на засадах співпраці та оформлюються у вигляді відповідних договорів, підписаних уповноваженими представниками та затверджених відповідними радами. Сумська міська рада може ініціювати утворення координаційного органу з питань добросусідства разом із радами суміжних громад, укласти з ними партнерські угоди.

4. Сумська міська територіальна громада прагне до збереження та примноження дружніх відносин з іншими територіальними громадами (у т. ч. міст-партнерів, дружніх міст), налагодження взаємовигідних партнерських зв'язків з територіальними громадами України та з муніципалітетами інших

держав з метою обміну досвідом, кращими практиками та реалізації спільних проєктів.

5. Добросусідські та партнерські зв'язки мають сприяти:

1) налагодженню економічного і культурного співробітництва між державами та громадами;

2) обмінові досвідом здійснення місцевого самоврядування з метою удосконалення системи управління громадою;

3) вивченню способів і механізмів розв'язання соціально-економічних проблем в інших громадах та країнах, запровадженню їхнього досвіду;

4) залученню жителів Сумської міської територіальної громади до історичних та культурних цінностей інших громад та народів;

5) поширенню інформації про можливості та соціально-економічні й культурні досягнення громади;

6) залученню інвестицій у промисловість, комунальне господарство громади та інші галузі і сфери діяльності;

7) розвиткові туризму, культури, освіти, фізичної культури і спорту, соціального забезпечення та пов'язаної з ними інфраструктури.

6. Органи місцевого самоврядування сприяють розвиткові зв'язків громади з іншими територіальними громадами України та міжнародних зв'язків, зокрема з муніципалітетами міст інших держав, міст-партнерів, дружніх міст, дипломатичними та консульськими установами іноземних держав в Україні та дипломатичними місіями України за кордоном, міжнародними організаціями та донорськими установами, іншими закордонними суб'єктами; здійснюють обмін делегаціями у складі депутатів Сумської міської ради, членів Виконавчого комітету Сумської міської ради, посадових осіб виконавчих органів Сумської міської ради, представників підприємств, установ, організацій, закладів Сумської міської територіальної громади, зокрема мистецьких колективів, колективів художньої самодіяльності, спортсменів та спортивних команд, дітей та молоді тощо.

7. Сумська міська територіальна громада і органи місцевого самоврядування сприяють створенню та діяльності в інших населених пунктах України та поза її межами громадських організацій (земляцтв, товариств, спілок тощо), що об'єднують на добровільних і законних засадах колишніх жителів Сумської міської територіальної громади, створюють умови для збереження і розвитку зв'язків з осередками української діаспори за кордоном, що об'єднують людей, родинні корені яких пов'язані із Сумською міською територіальною громадою і Сумщиною.

9. Органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади в інтересах територіальної громади можуть брати участь у міжмуніципальній, транскордонній співпраці.

10. Співпраця Сумської міської територіальної громади з іншими територіальними громадами, асоціаціями органів місцевого самоврядування та їх добровільними об'єднаннями, міжнародними організаціями тощо реалізовується через обмін офіційними делегаціями, проведення спільних заходів, реалізацію спільних проєктів, а також іншими передбаченими актами законодавства України способами.

Стаття 58. Участь в асоційованих організаціях та їх добровільних об'єднаннях

1. Органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади з метою більш ефективного здійснення своїх повноважень, захисту прав та інтересів територіальної громади можуть об'єднуватися в асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання.

2. Асоціаціям та іншим добровільним об'єднанням органів місцевого самоврядування не можуть передаватися владні повноваження органів місцевого самоврядування територіальної громади.

Стаття 59. Міжнародне співробітництво. Взаємодія з осередками діаспори за межами України

1. Органи місцевого самоврядування можуть самостійно здійснювати міжнародну діяльність у випадках та в порядку, визначеному чинним законодавством.

2. Пріоритетними для громади в міжнародній діяльності визнається участь у заходах, які сприяють розвитку громади шляхом залучення міжнародної технічної допомоги, інвестицій на реалізацію проєктів розвитку Сумської міської територіальної громади та/або передбачають реалізацію спільних проєктів; співпраця в рамках підписаних угод, договорів, меморандумів з містами-партнерами, участь в інших представницьких заходах.

3. Органи місцевого самоврядування з метою розвитку зовнішньоекономічних, науково-технічних, культурних, спортивних та інших зв'язків мають право укладати угоди про співпрацю, партнерство, встановлення дружніх відносин, а також меморандумів про наміри співробітництва з муніципалітетами міст інших країн в межах повноважень.

4. Офіційне представництво громади, Сумської міської ради та Виконавчого комітету у міжнародних відносинах, а також виключне право на підписання міжнародних угод, договорів, меморандумів має Сумський міський голова, а в разі його відсутності чи неможливості здійснення ним цієї функції – секретар Сумської міської ради у питаннях, що стосуються громади та Сумської міської ради, та заступник міського голови згідно з розподілом обов'язків – у питаннях, що стосуються Виконавчого комітету Сумської міської ради.

5. Порядок прийому іноземних делегацій, груп та окремих іноземних громадян органами місцевого самоврядування та відрядження посадових осіб Сумської міської ради за кордон визначається відповідним нормативним актом, який затверджується розпорядженням Сумського міського голови.

6. Органи місцевого самоврядування відповідно до наданих повноважень здійснюють постійний моніторинг інформаційних ресурсів на предмет пошуку міжнародних проєктів та програм, які підтримуються донорськими установами та міжнародними організаціями, зокрема фінансовими, з метою залучення інвестиційних ресурсів на реалізацію проєктів розвитку Сумської міської територіальної громади, та забезпечують участь Сумської міської територіальної громади у таких проєктах.

7. Органи місцевого самоврядування здійснюють заходи зі збереження і розвитку зв'язків з осередками української діаспори за кордоном, які об'єднують колишніх сум'ян, родинні корені яких пов'язані з Сумщиною.

8. Сумська міська рада може приймати рішення про затвердження програм розвитку зв'язків з організаціями колишніх сум'ян за кордоном.

Стаття 60. Відносини з органами державної влади

1. Відносини органів місцевого самоврядування з органами державної влади, діяльність яких поширюється на територію громади, будуються на засадах поєднання інтересів Сумської міської територіальної громади та держави, співробітництва та взаємодопомоги, ефективного розв'язання проблем соціально-економічного і культурного розвитку громади, належної реалізації на території Сумської міської територіальної громади функцій виконавчої влади.

2. Сумська міська територіальна громада здійснює функції місцевого самоврядування незалежно від органів державної влади. Державний контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування може здійснюватися лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

3. Органи місцевого самоврядування з питань здійснення ними делегованих повноважень органів виконавчої влади є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.

4. Рішення органів державної влади, що призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, виконуються ними у межах переданих їм фінансових ресурсів. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не були забезпечені відповідними ресурсами, компенсуються державою згідно із чинним законодавством.

Стаття 61. Відносини з юридичними особами комунальної власності

1. Юридичні особи, що перебувають у комунальній власності Сумської міської територіальної громади, підпорядковані, підзвітні та підконтрольні органам місцевого самоврядування.

Щодо вказаних юридичних осіб Сумська міська рада, Сумський міський голова та уповноважені виконавчі органи місцевого самоврядування, у межах їхньої компетенції, мають наступні повноваження:

1) утворювати, реорганізовувати, перепрофільовувати та ліквідувати; призначати та звільняти з посади їхніх керівників;

2) визначати організаційні форми, мету, основні напрями діяльності, структуру, склад і компетенцію органів управління, затверджувати статuti (положення);

3) вирішувати питання відчуження цілісного майнового комплексу у встановленому законодавством порядку;

4) встановлювати для комерційних комунальних юридичних осіб розмір частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до бюджету Сумської міської територіальної громади;

5) утворювати наглядові ради комунальних підприємств;

б) контролювати ефективність і законність використання майна комунальними юридичними особами в порядку, визначеному чинним нормативними актами;

7) здійснювати нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю;

8) виконувати інші повноваження.

2. Сумська міська рада своїм рішенням може затверджувати примірні статuti (положення) створюваних нею юридичних осіб.

3. Сумська міська рада відповідає за зобов'язаннями створених нею юридичних осіб виключно в межах переданого майна на праві господарського відання, оперативного управління.

4. Майно комунального комерційного підприємства перебуває в комунальній власності і закріплюється за таким підприємством на праві господарського відання з обмеженням правомочності розпорядження щодо окремих видів майна за згодою Сумської міської ради у випадках, передбачених чинним законодавством України.

Комунальні комерційні підприємства несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах закріпленого за ними майна згідно із чинним законодавством.

Майно комунальних некомерційних юридичних осіб, які утримуються з бюджету Сумської міської територіальної громади, перебуває в комунальній власності і закріплюється за ними на праві оперативного управління, що дозволяє їм володіти, користуватися і розпоряджатися закріпленим майном для здійснення некомерційної господарської діяльності в межах, встановлених чинним законодавством та рішеннями Сумської міської ради.

Комунальні некомерційні юридичні особи, які утримуються за рахунок бюджету Сумської міської територіальної громади, несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями лише коштами, що є в їхньому розпорядженні.

Стаття 62. Взаємовідносини з суб'єктами власності, яка не є комунальною

1. З суб'єктами господарювання, установами, організаціями, закладами, які не належать до комунальної власності Сумської міської територіальної громади, територіальна громада в особі органів місцевого самоврядування будує свої взаємовідносини на договірній і податковій основах та на засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом.

2. Взаємовідносини Сумської міської територіальної громади з суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території Сумської міської територіальної громади, будуються як на паритетних засадах (шляхом укладення цивільно-правових угод тощо), так і на засадах підпорядкованості (обов'язковості виконання правових актів Сумської міської ради та її виконавчих органів на території Сумської міської територіальної громади, контролю за їх дотриманням) у межах повноважень, наданих Сумській міській раді та виконавчим органам Сумської міської ради чинним законодавством України

3. На території Сумської міської територіальної громади заохочуються будь-які законні форми залучення капіталу та інвестицій, які сприяють розвитку економічного потенціалу громади.

4. У Сумській міській територіальній громаді може розроблятися цільова програма у сфері розвитку міжнародної співпраці та сприяння формуванню позитивного інвестиційного іміджу Сумської міської територіальної громади на відповідні роки.

5. З метою сприяння залученню і ефективному використанню вітчизняних та іноземних інвестицій для забезпечення розвитку відповідних галузей економіки громади може створюватися відповідний консультативно-дорадчий орган при виконавчому комітеті Сумської міської ради.

РОЗДІЛ VII. МАТЕРІАЛЬНА ТА ФІНАНСОВА ОСНОВА СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 63. Комунальна власність Сумської міської територіальної громади

1. Сумська міська територіальна громада є суб'єктом права комунальної власності – права на свій розсуд і на підставі закону безпосередньо або через органи місцевого самоврядування володіти, користуватися та розпоряджатися комунальною власністю громади.

2. До комунальної власності громади можуть належати:

- 1) кошти бюджету Сумської міської територіальної громади;
- 2) рухоме та нерухоме майно;
- 3) землі та інші природні ресурси (надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ);
- 4) підприємства, установи, організації, заклади, у тому числі банки, страхові товариства, а також пенсійні фонди, частки в майні підприємств;
- 5) житловий фонд, нежитлові приміщення;
- 6) заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування;
- 7) об'єкти загального користування: дороги, мости, шляхопроводи, площі, парки, зони відпочинку, сквери, фонтани, підземні переходи, громадські вбиральні, дамби та гідронамиви, колодязі, артезіанські свердловини, зливово каналізація;
- 8) кладовища;
- 9) цінні папери та інші фінансові активи;
- 10) частки в спільній власності територіальних громад, що перебуває в управлінні обласної (районної) ради;
- 11) інші кошти, майно і майнові права, рухомі і нерухомі об'єкти, віднесені чинним законодавством до об'єктів права комунальної власності громади.

Спадщина на території громади, визнана судом відумерлою, переходить у власність громади за місцем відкриття спадщини.

Виявлення, облік, зберігання безхазяйного майна та зарахування його до комунальної власності громади здійснюється в установленому чинними нормативними актами порядку.

Порядок набуття, здійснення і припинення права комунальної власності громади визначається чинними нормативними актами.

3. Об'єкти права комунальної власності можуть знаходитися як на території громади, так і за її межами.

4. Перелік об'єктів нерухомого майна комунальної власності Сумської міської територіальної громади та перелік об'єктів комунальної власності Сумської міської територіальної громади, які не підлягають відчуженню (приватизації), затверджується Сумською міською радою за поданням уповноваженого виконавчого органу Сумської міської ради, що здійснює облік об'єктів комунальної власності.

Уповноважений виконавчий орган Сумської міської ради веде Реєстр об'єктів нерухомого майна громади – електронну базу даних, в якій міститься довідкова інформація про об'єкти нерухомого майна громади (житлового фонду та нежитлових приміщень). Для забезпечення наповнення такого Реєстру та постійного оновлення наявної в ньому інформації підприємствами, установами та організаціями, яким надано у безоплатне або платне користування (оренду) майно комунальної власності Сумської міської територіальної громади, за відповідним розпорядженням міського голови проводиться інвентаризація майна громади у порядку, визначеному чинними нормативно-правовими актами. Для виконання інвентаризаційними комісіями покладених на них завдань органи місцевого самоврядування зобов'язані здійснювати інформаційне та матеріально-технічне забезпечення їх роботи.

5. Від імені та в інтересах Сумської міської територіальної громади управління об'єктами права комунальної власності здійснює Сумська міська рада та уповноважені нею органи.

Сумська міська рада своїми рішеннями визначає порядок володіння, користування і розпорядження майном комунальної власності, передачі окремих об'єктів комунальної власності у спільну власність територіальних громад сіл, селищ і міст області (району). Окремі повноваження щодо управління майном, яке належить до комунальної власності громади, Сумська міська рада може своїм рішенням передати іншим органам з визначенням меж цих повноважень та умов їх здійснення.

6. Право комунальної власності Сумської міської територіальної громади захищається законом на рівних умовах з правами власності інших суб'єктів. Об'єкти права комунальної власності не можуть бути вилучені в громади і передані іншим суб'єктам права власності без відповідного рішення Сумської міської ради. Примусове відчуження об'єктів комунальної власності може бути здійснене тільки відповідно до закону.

Передача в оренду комунального майна для здійснення підприємницької діяльності здійснюється за результатами проведення аукціону виключно в електронній торговій системі.

Приватизація (відчуження) нежитлових приміщень комунальної власності здійснюється шляхом викупу переданих в оренду об'єктів або продажу на аукціоні.

7. З метою запровадження громадського контролю за використанням об'єктів комунальної власності у Сумській міській територіальній громаді

утворюється Громадська інвентаризаційна комісія, до складу якою включаються представники інститутів громадського суспільства Сумської міської територіальної громади, які мають належний рівень кваліфікації. Положення про Громадську інвентаризаційну комісію та її склад затверджується Сумською міською радою.

Стаття 64. Комунальне замовлення

1. Виконавчі органи Сумської міської ради мають право виступати замовником виконання робіт із благоустрою території громади, комунального обслуговування населення, будівництва та ремонту об'єктів соціальної інфраструктури, житла, виробництва продукції, надання послуг, необхідних для задоволення побутових і соціально-культурних потреб населення, на виконання інших робіт із використанням передбачених для цього власних матеріальних і фінансових ресурсів.

2. Здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за кошти бюджету Сумської міської територіальної громади провадиться в порядку, визначеному чинним законодавством України.

Стаття 65. Захист прав комунальної власності

1. Об'єкти права комунальної власності не можуть бути примусово відчужені у Сумської міської територіальної громади і передані іншим суб'єктам права власності без згоди безпосередньо Сумської міської територіальної громади.

2. Фізичні та юридичні особи несуть відповідальність за шкоду, заподіяну об'єктам права комунальної власності.

3. Органи місцевого самоврядування зобов'язані звертатися до суду про притягнення до відповідальності фізичних та юридичних осіб, які вчинили або чинять шкоду об'єктам права комунальної власності.

Стаття 66. Бюджет Сумської міської територіальної громади

1. Фінансовою основою діяльності громади є бюджет Сумської міської територіальної громади - план формування та використання фінансових ресурсів, який складається з урахуванням положень Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік, Бюджетного, Податкового кодексів України, інших нормативно-правових актів, та включає доходи і видатки, для забезпечення завдань та функцій, які здійснюються органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

1.1. Доходи бюджету Сумської міської територіальної громади формуються за рахунок податкових, неподаткових та інших надходжень на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України.

Загальнодержавні податки і збори встановлюються Податковим кодексом України і є обов'язковими до сплати на усій території України.

До виключної компетенції Сумської міської ради згідно з Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» належить встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України.

Зарахування місцевих податків та зборів до бюджету Сумської міської територіальної громади здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України.

Повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів відбувається відповідно до Порядку повернення (перерахування) коштів, помилково або надміру зарахованих до державного та місцевих бюджетів, що затверджується Міністерством фінансів України.

Сумська міська рада в межах визначених законодавством повноважень може утворювати цільові фонди, які є складовою спеціального фонду бюджету Сумської міської територіальної громади. Порядок формування та використання цільових фондів визначається положенням про ці фонди, які затверджуються рішенням Сумської міської ради.

За рішенням загальних зборів (конференції) жителів за місцем проживання можуть встановлюватися збори/платежі на основі добровільного самооподаткування жителів Сумської міської територіальної громади.

1.2. Видатки бюджету Сумської міської територіальної громади - кошти, спрямовані на виконання бюджетних програм, передбачених в бюджеті Сумської міської територіальної громади.

1.3. Порядок складання, розгляду, затвердження, виконання бюджету Сумської міської територіальної громади, звітування про його виконання встановлюється Бюджетним кодексом України, іншими нормативно-законодавчими актами та Бюджетним регламентом Сумської міської ради.

2. Сумська міська рада або за її рішенням інші органи місцевого самоврядування можуть здійснювати місцеві запозичення та отримувати позики місцевим бюджетам відповідно до вимог, встановлених бюджетним законодавством.

3. Сумська міська рада може надавати за рахунок бюджету Сумської міської територіальної громади податкові пільги у випадках, передбачених законодавством, з дотриманням вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

4. Сумська міська рада під час планування та розподілу бюджету територіальної громади дотримується принципів справедливості, рівномірності та неупередженості в поділі бюджетних коштів на загальносуспільні потреби Сумської міської територіальної громади та враховує необхідність забезпечення потреб всіх жителів та гідних умов їх проживання.

5. З метою планування оптимального розподілу бюджету, сприяння гармонійному розвитку громади та забезпечення принципів публічності та прозорості проводяться публічні консультації щодо проєкту бюджету Сумської міської територіальної громади.

6. Для впорядкування процедур на кожній стадії бюджетного процесу Сумською міською радою окремим рішенням затверджується бюджетний регламент Сумської міської ради.

Стаття 67. Місцеві податки та збори

1. Сумська міська рада в межах своїх повноважень та відповідно до вимог Податкового кодексу України приймає рішення про встановлення місцевих податків та зборів та податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів.

Якщо в рішенні про встановлення місцевих податків та/або зборів, а також податкових пільг з їх сплати не визначено термін його дії, таке рішення є чинним до прийняття нового рішення.

2. Рішення Сумської міської ради у сфері місцевих податків і зборів базуються на таких принципах:

1) загальність оподаткування - кожна особа зобов'язана сплачувати податки та збори, платником яких вона є;

2) рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації - забезпечення однакового підходу до всіх платників податків незалежно від соціальної, расової, національної, релігійної приналежності, форми власності юридичної особи, громадянства фізичної особи, місця походження капіталу;

3) соціальна справедливість - установа податків та зборів відповідно до платоспроможності платників податків;

4) економічність оподаткування - установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування;

5) нейтральність оподаткування - установа податків та зборів у спосіб, який не впливає на збільшення або зменшення конкурентоздатності платника податків;

6) стабільність - зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше, як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки; податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року;

7) рівномірність та зручність сплати - установа строків сплати податків та зборів, виходячи із необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів для здійснення витрат бюджету та зручності їх сплати платниками;

8) єдиний підхід до встановлення податків та зборів - визначення на законодавчому рівні усіх обов'язкових елементів податку.

3. Податкові пільги, порядок та підстави їх надання встановлюються Сумською міською радою відповідно до Податкового кодексу України з урахуванням вимог законодавства України про захист економічної конкуренції.

РОЗДІЛ VIII. ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стаття 68. Основні засади функціонування і розвитку громади

1. Основними засадами функціонування і розвитку Сумської міської територіальної громади, що реалізується всіма суб'єктами місцевого самоврядування, є:

1) забезпечення збалансованого соціального, економічного, культурного розвитку громади та дотримання екологічних вимог;

2) безпосередня участь у здійсненні місцевого самоврядування в різноманітних формах участі в управлінні місцевими справами, передбачених Законами України, цим Статутом;

3) створення кожному жителю безпечних для здоров'я умов життя, охорона довкілля, оптимізація використання комунальних ресурсів з урахуванням стратегічних інтересів громади, забезпечення сталого енергетичного розвитку Сумської міської територіальної громади.

4) підтримка й модернізація комунальних юридичних осіб, які надають публічні послуги населенню, з метою забезпечення:

- користувачів цілодобово якісною питною водою, забезпечення цілодобово холодною і гарячою водою, приведення у відповідність до європейських стандартів відведення стічних вод та очистку стічних вод;

- діяльності ефективної системи електро-, газо- та теплопостачання;

- належним транспортним сполученням – як внутрішнім, так і зовнішнім;

- розгалуженості і якості доріг;

- освітленості вулиць і будинків у темну пору доби;

- ефективної системи прибирання та вивезення сміття (відходів) з вулиць, прибудинкових територій та під'їздів багатоквартирних будинків;

- доступність мобільного зв'язку;

- доступність Інтернету;

5) створення конкурентоспроможної економіки громади, умов для покращення демографічних показників, працевлаштування жителів та їх матеріально-фінансового добробуту, забезпечення права на гідне і заможне життя;

б) складання прогнозу бюджету громади - документу середньострокового бюджетного планування, що визначає показники бюджету громади на середньостроковий період;

7) стимулювання розробки та впровадження проєктів утворення підприємств з високою додатковою вартістю;

8) створення ефективної системи безпеки громадян – попередження і боротьби зі злочинністю, забезпечення тиші на вулицях та у житлових будинках у період відпочинку громадян, захист від надзвичайних ситуацій;

9) забезпечення доступності та якості медичних, освітніх та інших публічних послуг;

10) задоволення духовних та культурних потреб жителів, забезпечення населення усіх вікових категорій місцями для відпочинку і дозвілля, налагодження розгалуженої системи закладів культури, мистецтв, спорту, дбайливе ставлення до об'єктів культурної спадщини;

11) надання додатково до державних гарантій соціальної підтримки сім'ям, дітям, молоді, особам з особливими потребами, особам, які опинилися в складних життєвих обставинах, та іншим категоріям осіб;

12) забезпечення належного санітарного стану, благоустрою та озеленення, гуманного утримання тварин;

13) раціональна забудова територій, гармонійний розвиток архітектури, формування естетичного зовнішнього вигляду населених пунктів громади;

14) забезпечення реалізації передбаченого законодавством права жителів громади на житло та отримання житлово-комунальних послуг належної якості;

15) забезпечення розвитку соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, належного транспортного, торговельного і побутового обслуговування;

16) впровадження сучасних інформаційних технологій у систему управління та інші сфери життєдіяльності громади, підвищення цифрової грамотності жителів, оперативне та повне задоволення потреб громади в об'єктивній, комплексній і достовірній інформації;

17) розвиток доброчинності, меценатства, волонтерської та іншої благодійної і соціально важливої діяльності;

18) збереження та примноження добросусідських відносин з іншими територіальними громадами України, налагодження дружніх, партнерських зв'язків з муніципалітетами міст іноземних держав, дипломатичними та консульськими установами іноземних держав в Україні та дипломатичними місіями України за кордоном, міжнародними організаціями, іншими закордонними суб'єктами;

19) розвиток культури підприємництва;

20) впровадження конкурентоздатної туристичної інфраструктури;

21) відстоювання інтересів Сумської міської територіальної громади.

Стаття 69. Планування розвитку

1. Планування розвитку Сумської міської територіальної громади ґрунтується на принципах:

1) всебічної доступності для людей: транспортної, інформаційної, інклюзивної та ментальної;

2) вирівнювання якості та стандартів життя жителів усіх територій Сумської міської територіальної громади;

3) стабілізації та поліпшення економічної, соціальної, екологічної ситуації на території громади;

4) застосування нових підходів формування системи соціального захисту жителів громади, оперативного реагування на виникнення елементів соціальної кризи;

5) забезпечення участі Сумської міської територіальної громади у процесах регіонального та державного планування;

6) збільшення потенціалу для вирішення проблем громади шляхом застосування механізмів децентралізації процесів прийняття та реалізації рішень;

7) пристосування до ринкових умов системи комунального господарства Сумської міської територіальної громади, реформування його структури та запровадження сучасних механізмів управління та розвитку об'єктів комунальної власності;

8) впровадження цифрового урядування;

9) розширення обсягів залучення наукової інформації та консультативної допомоги з визначених напрямів розвитку громади;

10) встановлення тісних ділових та культурних зв'язків з іншими територіальними громадами, містами-партнерами, дружніми містами, міжнародними організаціями, обмін досвідом та реалізація спільних проєктів.

2. Планування розвитку територіальної громади реалізується шляхом прийняття Сумською міською радою Стратегії розвитку громади (далі – Стратегія), планів її реалізації, програм економічного та соціального розвитку громади, Комплексного плану просторового розвитку території Сумської міської територіальної громади (далі – Комплексний план) та генеральних планів населених пунктів, Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату громади, Плану сталої міської мобільності громади.

3. Стратегічні та програмні документи громади розробляються відповідно до чинного законодавства України на короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий період.

4. Програма економічного і соціального розвитку громади на короткостроковий період розробляється щороку взаємоузгоджено зі Стратегією, планами її реалізації, стратегічними документами розвитку регіону та держави.

5. У програмі економічного та соціального розвитку громади відображаються:

1) аналіз соціально-економічного розвитку громади, її населених пунктів за попередній і поточний роки, визначення основних тенденцій розвитку, їх узгодження з загальнодержавними та регіональними тенденціями розвитку;

2) характеристика основних проблем розвитку економіки громади та соціальної сфери;

3) стан використання природного, виробничого, науково-технічного та трудового потенціалу громади, екологічна ситуація на території громади;

4) цілі та пріоритети розвитку громади на плановий період та шляхи розв'язання основних соціальних, економічних проблем громади;

5) завдання та заходи з досягнення визначених цілей, встановлення термінів їхнього виконання з урахуванням фінансових та інших ресурсів громади.

6. Відстеження, опрацювання, коригування та надання пропозиції до реалізації Стратегії та Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, Генерального плану, внесення змін, здійснюється Постійно діючою комісією з планування розвитку при Сумському міському голові у складі керівників департаментів, профільних управлінь та відділів, депутатів Сумської міської ради, представників громадськості, який затверджується розпорядженням Сумського міського голови на строк повноважень Сумської міської ради.

Стаття 70. Економіка

1. Створення сприятливого середовища для розвитку місцевого підприємництва, трудового потенціалу громади, сприяння зайнятості жителів Сумської міської територіальної громади впродовж життя відповідно до потреб ринку праці, залучення інвестиційних коштів – пріоритетний напрям місцевої економічної політики.

2. Органи місцевого самоврядування впроваджують на території Сумської міської територіальної громади єдині для всіх суб'єктів господарювання умови

здійснення господарської діяльності, усувають адміністративні бар'єри для суб'єктів господарювання шляхом удосконалення нормативної бази та регуляторної діяльності, забезпечують прозору і рівну для всіх суб'єктів процедуру закупівель за бюджетні кошти, встановлюють відповідно до законодавства економічно обґрунтовані тарифи, місцеві податки, збори та орендну плату за користування об'єктами комунального майна в розмірах, що відповідають потребам громади, забезпечують економічне зростання і не створюють надмірного навантаження на їх платників, розробляють та реалізують програми підтримки підприємництва, сприяють залученню грантів, коштів інших недержавних установ, кредитів міжнародних фінансових організацій для підтримки підприємництва, забезпеченню суб'єктів господарювання кваліфікованими інформаційними послугами, створюють системи вільного доступу до отримання та обміну необхідною інформацією, організовують конференції, семінари, симпозіуми та інші заходи з питань розвитку та підтримки підприємництва.

3. З метою створення належних умов для залучення інвестицій та розвитку інвестиційної діяльності в Сумській міській територіальній громаді, визначення суб'єктів, які забезпечать найкращі умови здійснення інвестиційної діяльності, на території громади може проводитися інвестиційний конкурс. Перелік об'єктів майна комунальної власності Сумської міської територіальної громади, які можуть бути об'єктами інвестування, процедура проведення інвестиційного конкурсу та інші особливості здійснення інвестиційної діяльності в Сумській міській територіальній громаді визначаються рішеннями Сумської міської ради.

Пріоритетними в Сумській міській територіальній громаді є інвестиційні проєкти, спрямовані на створення нових робочих місць (не менше п'ятдесяти), у тому числі на які також можуть бути працевлаштовані особи з обмеженою працездатністю та розвиток соціальної інфраструктури громади (розбудова мережі закладів освіти, охорони здоров'я, спорту).

4. Органи місцевого самоврядування підтримують соціально-орієнтоване підприємництво, діяльність якого пов'язана переважно з обслуговуванням жителів громади та співпадає із стратегічними планувальними документами громади. Сумська міська рада та виконавчі органи Сумської міської ради оформлюють свої взаємовідносини з суб'єктами господарювання, що не перебувають у комунальній власності громади, на договірних засадах і залишають за собою право здійснювати координацію та контроль з питань надання цими суб'єктами соціальних послуг громаді. За рішенням Сумської міської ради можуть встановлюватися згідно з законодавством заохочення для категорії соціально-орієнтованих господарюючих суб'єктів з дотриманням вимог Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

5. З метою вдосконалення правового регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, недопущення втручання органів місцевого самоврядування у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності на території громади провадиться виважена регуляторна політика у сфері господарської діяльності.

Органи місцевого самоврядування у встановленому законодавством порядку залучають суб'єктів господарювання та громадськість до розробки проєктів регуляторних актів, до відкритих обговорень питань, пов'язаних з регуляторною діяльністю, готують (або переглядають) проєкти регуляторних актів, враховують вмотивовані пропозиції чи зауваження, надані до оприлюднених проєктів регуляторних актів, забезпечують участь громади в інших, визначених законом, формах здійснення державної регуляторної політики на місцевому рівні.

6. Для забезпечення жителів Сумської міської територіальної громади робочими місцями та створення умов для їх матеріально-фінансового добробуту на території громади впроваджуються програми зайнятості населення, у бюджеті Сумської міської територіальної громади можуть передбачатися кошти для залучення до праці студентської молоді, організуються і фінансуються громадські роботи, перелік яких визначається відповідним рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради.

У рамках співпраці з підприємствами, установами, організаціями та закладами усіх форм власності органів місцевого самоврядування заохочують роботодавців у збільшенні заробітної плати працівникам громади, сприяють у працевлаштуванні випускників закладів освіти, організують інформування населення про потребу роботодавців у працівниках.

Органи місцевого самоврядування здійснюють на території громади контроль за дотриманням законодавства про працю та зайнятість населення в межах повноважень, визначених чинним законодавством України.

Стаття 71. Соціальний захист

1. Органи місцевого самоврядування розробляють і здійснюють програми соціального захисту окремих категорій населення, якими визначаються додаткові до встановлених законодавством гарантії щодо соціального захисту населення (осіб з інвалідністю та ветеранів війни і праці, пенсіонерів, осіб з інвалідністю з дитинства, самотніх громадян похилого віку, одиноких матерів, багатодітних і малозабезпечених сімей, сімей військовослужбовців, учасників бойових дій, членів добровольчих формувань, захисників та захисниць України, постраждалих від збройної агресії Російської Федерації проти України, громадян, що постраждали від аварії на Чорнобильській атомній електростанції, бездомних осіб та інших), передбачають у бюджеті Сумської міської територіальної громади відповідне фінансування цих програм.

Надання додаткових до встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту зазначеним категоріям населення проводиться відповідно до положень та порядків, затверджених Сумської міською радою.

2. На території громади можуть створюватися комунальні заклади з надання соціальних послуг непрацездатним, заклади для бездомних, заклади догляду за хворими на онкологічні недуги на завершальній невиліковній стадії («хоспіси»). Органи місцевого самоврядування сприяють організації безоплатного харчування малозабезпечених громадян, залученню різних форм благодійної, гуманітарної допомоги.

3. Органи місцевого самоврядування виявляють турботу про громадян, що потребують соціального захисту, прагнуть забезпечити їм гідні умови життя.

Особам з особливими потребами гарантується можливість участі в житті громади як повноправних її учасників, задіяння в суспільних процесах та захист від дискримінації.

4. Виконавчі органи Сумської міської ради проводять моніторинг, координацію суб'єктів надання соціальних послуг, надають їм організаційну, консультативну, методичну допомогу.

Стаття 72. Медичні послуги

1. Кожен житель Сумської міської територіальної громади має право на охорону здоров'я, доступність та якість медичних послуг. Охорона здоров'я жителів Сумської міської територіальної громади забезпечується фінансуванням з Державного бюджету, бюджету Сумської міської територіальної громади відповідних програм, фондів медичного страхування, благодійних фондів та будь-яких інших джерел, не заборонених законодавством. У комунальних закладах охорони здоров'я громади медична допомога надається безоплатно в межах визначеного законом гарантованого мінімуму.

2. З метою охорони репродуктивного здоров'я населення громади, удосконалення системи планування сім'ї, створення умов безпечного материнства Сумська міська рада може приймати та реалізовувати програми у галузі збереження репродуктивного здоров'я населення Сумської МТГ, виходячи з можливостей бюджету Сумської міської територіальної громади.

3. Комунальні заклади охорони здоров'я та органи місцевого самоврядування створюють умови для впровадження новітніх електронних технологій у медичну галузь громади, зокрема забезпечують:

1) формування електронних баз даних, що складаються з інформації стосовно кожного пацієнта (реєстраційні дані, антропометричні виміри, результати медичних оглядів, обстежень, медична історія, минуле та поточне лікування тощо), з метою об'єднання всіх закладів охорони здоров'я, що належать до комунальної власності Сумської міської територіальної громади, і пацієнтів громади в єдину електронну інформаційну систему та переходу на електронне медичне документування;

2) оприлюднення та постійне оновлення на офіційному вебсайті закладу охорони здоров'я, що належить до комунальної власності Сумської міської територіальної громади, та офіційному вебсайті Сумської міської ради довідкової інформації про лікарів, які ведуть прийом у цих закладах, зокрема щодо їх спеціальності, кваліфікації, графіка та місця прийому;

3) електронну реєстраційну систему дистанційного запису через мережу Інтернет чи телефоном на прийом до лікаря в будь-якому закладі охорони здоров'я, що належить до комунальної власності Сумської міської територіальної громади.

4. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право створювати на добровільних засадах громадські організації (лікарняні каси), основною метою яких є додаткове фінансування різних форм медичної допомоги, що надається їхнім членам.

5. Сумська міська рада може створювати страхові товариства комунальної форми власності, які здійснюють медичне страхування громадян.

Стаття 73. Охорона дитинства і підтримка молоді

1. Діяльність органів місцевого самоврядування спрямовується на охорону сім'ї, створення умов для її зміцнення, а також забезпечення пріоритету сімейного виховання.

Органи місцевого самоврядування відповідно до повноважень, визначених законом:

1) забезпечують розвиток мережі закладів освіти, закладів охорони здоров'я, соціального захисту, спеціальних закладів для дітей з вадами розвитку, позашкільних закладів освіти, діяльність яких спрямована на організацію дозвілля, відпочинку і оздоровлення дітей, зміцнення матеріально-технічної бази цих закладів;

2) вирішують питання щодо забезпечення прав дітей, встановлення опіки і піклування, створення інших передбачених законодавством умов для виховання дітей, які внаслідок смерті батьків, позбавлення батьків батьківських прав, хвороби батьків чи з інших причин залишилися без батьківського піклування, а також для захисту особистих і майнових прав та інтересів дітей;

3) організовують безкоштовне харчування визначених законодавством та рішеннями Сумської міської ради категорій дітей;

4) забезпечують безоплатними підручниками всіх здобувачів повної загальної середньої освіти;

5) надають підтримку дитячо-підлітковим клубам за місцем проживання, гурткам, позашкільним закладам освіти, спеціальним дитячим закладам культури, дитячо-юнацьким спортивним школам, молодіжним клубам, дитячим організаціям та об'єднанням, сприяють розвитку різних форм змістовного дозвілля дітей і молоді;

б) заохочують і підтримують благодійницьку діяльність щодо дітей.

2. Органи місцевого самоврядування забезпечують в межах Сумської міської територіальної громади пільговий проїзд в міському комунальному пасажирському транспорті загального користування (крім таксі) учнів закладів загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, студентів (курсантів невійськових) закладів фахової передвищої та вищої освіти у визначених ними порядку та розмірах.

3. Органи місцевого самоврядування впроваджують механізми договорів соціального партнерства з інститутами громадянського суспільства у сфері роботи з дітьми і молоддю громади, сприяють функціонуванню і розвитку молодіжного житлового кредитування, залучають кошти бюджету Сумської міської територіальної громади, а також кошти з інших джерел для підтримки обдарованих дітей та молоді.

4. Громада приділяє велику увагу патріотичному вихованню дітей і молоді. Органи місцевого самоврядування регулярно проводять масові заходи, що пропагують любов до України та рідного краю, організовують вивчення в школах історії рідного населеного пункту.

Стаття 74. Освіта і наука

1. На території Сумської міської територіальної громади забезпечується право на доступність і безоплатність здобуття дошкільної, повної загальної середньої освіти в комунальних закладах освіти та право на здобуття позашкільної освіти.

2. Органи місцевого самоврядування розробляють і реалізують програми розвитку різних видів освіти на території громади, забезпечують відповідно до закону належне фінансування, утримання та розвиток комунальних закладів освіти, сприяють співпраці між закладами освіти комунальної власності та підприємствами, установами, організаціями, закладами незалежно від форм власності, суб'єктами господарювання в частині надання комунальним закладам освіти фінансової підтримки.

3. Органи місцевого самоврядування підтримують обдаровану учнівську молодь, у тому числі шляхом встановлення іменних стипендій для учнів закладів загальної середньої освіти Сумської міської територіальної громади, що мають високі здобутки в навчанні; нагороджують спеціальними призами переможців міжнародних, всеукраїнських, обласних, місцевих олімпіад, конкурсів, турнірів, фестивалів, змагань, спартакіад та інших заходів, що проводяться серед здобувачів освіти.

4. З метою морального та матеріального заохочення обдарованих дітей, учнівської молоді, переможцям олімпіад, турнірів, конкурсів призначається стипендія Сумського міського голови.

5. Щорічно органи місцевого самоврядування організовують серед учнів випускних класів загальноосвітніх комунальних закладів громади I та II етапи Всеукраїнських учнівських олімпіад з таких предметів: українська мова та література, трудове навчання, інформатика, історія, англійська мова, біологія, географія, правознавство, німецька мова, французька мова, фізика, математика, екологія, хімія, інформаційні технології, астрономія.

6. Органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень підтримують розвиток науки, створюють умови для реалізації інтелектуального потенціалу жителів Сумської міської територіальної громади у сфері наукової і науково-технічної діяльності, забезпечують використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб громади, сприяють популяризації сучасних досягнень науки, техніки і новітніх технологій, активізації наукового життя громади, залученню молоді до наукової роботи.

7. Органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток системи позашкільної освіти для дітей та молоді.

Стаття 75. Культурний розвиток особистості та змістовне дозвілля

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на створення належних умов для літературної, художньої, наукової і технічної творчості, різних видів інтелектуальної діяльності.

2. Органи місцевого самоврядування підтримують заклади культури комунальної форми власності Сумської міської територіальної громади.

3. Органи місцевого самоврядування сприяють впровадженню Днів відкритих дверей у музеях, бібліотеках, філармоніях, театрах, галереях, інших закладах культури та мистецтв, коли кожен житель Сумської міської територіальної громади може безоплатно долучитися до культурних здобутків свого регіону, Української держави та інших країн світу, ознайомитися з діяльністю вказаних закладів, взяти участь в екскурсіях, акціях, презентаціях та інших заходах, які проводяться на базі закладів культури та мистецтв.

4. На території громади проводяться регулярні загальнодоступні культурно-розважальні заходи під «відкритим небом» для різних вікових груп населення, традиційні концерти духової музики в Альтанці за участі як музикантів Сумщини, так і інших регіонів, та інші заходи.

5. В Сумській міській територіальній громаді створюються умови для розвитку осередків традиційної народної творчості, національно-культурних традицій населення, художніх промислів і ремесел, для розвитку мережі початкових спеціалізованих мистецьких освітніх закладів (мистецьких шкіл: музичних, художніх, хореографічних, хорових, шкіл мистецтв та інших).

6. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на вільний доступ до інформації, знань, цінностей національної і світової культури, науки та освіти, що зберігаються у фондах бібліотек громади, право на належне бібліотечне обслуговування, яке може бути у формі абонементу, системи читальних залів, дистанційного обслуговування засобами телекомунікації, бібліотечних пунктів, пересувних бібліотек та мають право вільного вибору бібліотек відповідно до своїх потреб. Основні бібліотечні послуги в бібліотеках комунальної власності безкоштовні.

Органи місцевого самоврядування забезпечують функціонування бібліотек, що знаходяться в комунальній власності громади, підтримують впровадження в бібліотечну справу сучасних інформаційних технологій.

Користувачі бібліотек зобов'язані дотримуватися правил користування бібліотекою, замінювати втрачені (ушкоджені) документи, одержані з фондів бібліотек, рівноцінними або відшкодувати їх ринкову вартість.

7. Органи місцевого самоврядування створюють належні умови для відпочинку жителів громади та гостей, забезпечують благоустрій місць масового відпочинку (парків, скверів, пішохідних вулиць, пляжів, дитячих майданчиків тощо), сприяють роботі і розширенню мережі культурно-освітніх закладів, можуть виступати ініціатором і організатором проведення загальноміських, всеукраїнських та міжнародних свят, фестивалів, конкурсів, концертних програм, виставок, спортивних змагань та інших культурно-мистецьких та видовищних заходів.

8. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право для задоволення своїх культурних, наукових та освітніх потреб користуватися об'єктами культурної спадщини, розташованими на території громади. Відновлення та збереження пам'яток культурної спадщини є обов'язком Сумської міської територіальної громади та органів місцевого самоврядування. Жителі Сумської міської територіальної громади зобов'язані дбайливо ставитися до культурних цінностей свого та інших народів, не чинити шкоди об'єктам культурної спадщини.

9. З метою розвитку туризму на території громади органи місцевого самоврядування забезпечують функціонування єдиного туристичного порталу, створення туристичного інформаційного центру, школи амбасадорів, підтримку та організацію співпраці з готельним, ресторанним та туристичним бізнесом та інші заходи, які визначаються відповідними цільовими програмами.

Стаття 76. Фізична культура і спорт

1. Органи місцевого самоврядування створюють умови для фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання та відпочинку громадян, безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом населенням різних вікових груп; усебічно сприяють розвитку масового спорту, заохочуючи та підтримуючи діяльність різноманітних закладів фізичної культури і спорту, співпрацюючи з відповідними громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості та іншими закладами фізичної культури і спорту; забезпечують різноманітність та високу якість фізкультурно-спортивних послуг на території Сумської міської територіальної громади; гарантують надання в порядку, передбаченому чинним законодавством, фізкультурно-оздоровчих послуг окремим категоріям громадян, зокрема особам з інвалідністю і дітям, у тому числі дітям-сиротам та дітям, що залишилися без піклування батьків, дітям з багатодітних та малозабезпечених сімей, особам з інвалідністю з дитинства.

2. Місцева політика у сфері фізичної культури та спорту зорієнтована на впровадження сучасних міжнародних стандартів у цю сферу, на поєднання вітчизняних традицій і досягнень зі світовим досвідом, на формування позитивного спортивного іміджу громади та перетворення її адміністративного центру на один зі спортивних центрів України. Для цього створюється відповідна інфраструктура, необхідна для розвитку спорту вищих досягнень, проведення всеукраїнських та міжнародних змагань найвищого рівня, навчально-тренувального процесу національних збірних команд України.

3. Органи місцевого самоврядування наданням фінансової підтримки заохочують спортсменів Сумської міської територіальної громади, що досягли найвищих спортивних результатів у міжнародних змаганнях та сприяли підвищенню міжнародного авторитету України. За видатні спортивні досягнення і значний внесок у розвиток фізичної культури та спорту можуть призначатися стипендії міського голови провідним спортсменам та персональні премії міського голови кращим тренерам, також вони можуть нагороджуватися почесними званнями та відзнаками громади.

Стаття 77. Охорона довкілля, природних ресурсів та сталий енергетичний розвиток

1. Органи місцевого самоврядування забезпечують кожному право на:

1) участь в обговоренні та внесенні пропозицій до проєктів нормативних актів, матеріалів щодо розміщення, будівництва і реконструкції об'єктів, які можуть негативно впливати на стан навколишнього природного середовища, внесення пропозицій до органів місцевого самоврядування, що беруть участь в прийнятті рішень з цих питань;

2) вільний доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація) та вільне отримання, використання, поширення та зберігання такої інформації, за винятком обмежень, встановлених законом;

3) участь у громадських обговореннях з питань впливу планованої діяльності на довкілля;

4) об'єднання жителів громади в громадські природоохоронні формування;

5) участь у розробці та здійсненні заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, раціонального і комплексного використання природних ресурсів.

6) участь у процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки.

2. На території громади забороняється спалювати сміття, сухе листя, підпалювати суху траву, експлуатувати транспортні та інші пересувні засоби і установки, що не відповідають екологічним вимогам і забруднюють повітря. Поводження з відходами рослинного походження має здійснюватися екологічно безпечними методами.

3. З метою регулювання рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на стан атмосферного повітря органи місцевого самоврядування:

1) вживають необхідні заходи для запобігання та недопущення перевищення встановлених санітарними нормами рівнів впливу фізичних та біологічних факторів на середовище життєдіяльності людини;

2) затверджують програми оздоровлення атмосферного повітря за наявності підстав, визначених законодавством;

3) забезпечують поліпшення стану утримання транспортних шляхів і вуличного покриття;

4) забезпечують обмеження в'їзду автомобільного транспорту та інших транспортних засобів і установок у лікувально-оздоровчі, рекреаційні та природно-заповідні зони, місця масового відпочинку та туризму;

5) забезпечують раціональне планування та забудову територій Сумської міської територіальної громади з дотриманням нормативно визначеної відстані до транспортних шляхів;

6) забезпечують виведення з густонаселених житлових кварталів за межі населених пунктів громади транспортних підприємств, вантажного транзитного автомобільного транспорту.

4. Органи місцевого самоврядування у межах повноважень розглядають і узгоджують плани підприємств, установ, організацій, закладів, суб'єктів господарювання, здійснення яких може викликати негативні екологічні наслідки на території Сумської міської територіальної громади, погоджують поточні та перспективні плани роботи з питань охорони навколишнього природного середовища і використання природних ресурсів, забезпечують систематичне та оперативне інформування населення про стан навколишнього природного середовища.

5. Жителі Сумської міської територіальної громади зобов'язані:

1) берегти природу, охороняти, раціонально використовувати її багатства відповідно до вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

2) здійснювати діяльність з додержанням вимог екологічної безпеки, інших екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

3) не порушувати екологічні права і законні інтереси інших суб'єктів;

4) компенсувати шкоду, заподіяну забрудненням та іншим негативним впливом на навколишнє природне середовище та сплачувати штрафи за екологічні правопорушення.

6. Органи місцевого самоврядування забезпечують охорону та раціональне використання природних ресурсів громади з додержанням екологічних вимог, сприяють гарантованому законодавством використанню природних ресурсів на праві загального використання для задоволення життєвонеобхідних потреб (естетичних, оздоровчих, рекреаційних, матеріальних тощо) безоплатно, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і надання відповідних дозволів, за винятком обмежень, передбачених законодавством України.

Використання природних ресурсів громади здійснюється в порядку загального і спеціального використання.

У порядку спеціального використання природних ресурсів фізичним та юридичним особам надаються у володіння, користування (оренду) природні ресурси на підставі спеціальних дозволів, зареєстрованих у встановленому порядку, за плату для здійснення виробничої та іншої діяльності, а у випадках, передбачених законодавством України, - на пільгових умовах.

7. З метою сталого енергетичного розвитку громади, підвищення енергоефективності, раціонального використання енергоресурсів, альтернативних та відновлювальних джерел енергії, зменшення рівня викидів парникових газів та досягнення кліматичної нейтральності, органи місцевого самоврядування затверджують та забезпечують виконання Плану дій сталого енергетичного розвитку громади та клімату.

Органи місцевого самоврядування сприяють забезпеченню:

1) модернізації систем тепло-, водо- та газопостачання на території Сумської міської територіальної громади з використанням енергоефективних технологій в межах повноважень;

2) освітлення вулиць і будівель комунальної власності в темну пору доби з використанням енергоефективних джерел світла та обладнання;

3) здійснення заходів щодо зменшення обсягу споживання енергоресурсів установами, які утримуються за рахунок коштів бюджету Сумської міської територіальної громади;

4) створення сприятливих умов для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у сферу енергоефективності та енергозбереження;

5) популяризації серед широких верств населення ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів.

8. З метою стимулювання жителів Сумської міської територіальної громади до впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів у житлових будинках з бюджету Сумської міської територіальної громади в порядку та розмірах, встановлених рішеннями Сумської міської ради, відшкодовується частина відсотків за кредитами, залученими населенням на впровадження енергоефективних та енергозберігаючих заходів.

Стаття 78. Забудова територій

1. Забудова території Сумської міської територіальної громади здійснюється відповідно до затвердженої містобудівної документації на засадах розвитку планувальної структури, тактовного поєднання принципів сучасної архітектури зі збереженням історичної архітектурної самобутності населених пунктів; збереження та реставрації історичних пам'яток і споруд; надання пріоритету комплексній забудові територій, у тому числі шляхом комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду; збільшення багатоквартирної забудови пропорційно до збільшення кількості об'єктів соціальної сфери (дитячих садків, шкіл, інших закладів освіти, закладів культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, соціального забезпечення); врахування при забудові територій потреб людей з обмеженими можливостями та забезпечення їм умов для нормальної життєдіяльності; розвитку соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури, а також благоустрою та озеленення територій.

2. При забудові територій Сумської міської територіальної громади і розміщенні реклами органи місцевого самоврядування повинні дбати про підтримання естетичного зовнішнього вигляду населених пунктів; збереження культурного середовища; недопущення розміщення об'єктів та реклами, що порушують етичні, гуманістичні, моральні норми; збереження та примноження об'єктів благоустрою та озеленення, формування культурного обличчя громади. З цією метою Сумська міська рада затверджує нормативні акти щодо порядку утримання фасадів, будинків та споруд, тощо.

Виконавчий комітет Сумської міської ради затверджує нормативні акти з питань:

- 1) встановлення пам'ятних знаків;
- 2) розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності;
- 3) комплексної схеми розміщення рекламних засобів та інших питань у сфері реклами.

Виконавчий комітет Сумської міської ради приймає рішення щодо демонтажу тимчасових споруд та рекламних засобів у разі незаконного їх розміщення.

3. Сумська міська рада може утворювати території з особливим статусом (рекреаційні, природоохоронні, оздоровчі, історико-культурні, лісопаркові, виробничі тощо), межі яких визначаються згідно з містобудівною документацією.

4. Право на забудову земельної ділянки реалізується її власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації.

5. З метою зберігання і використання геопросторових даних про територію, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, інформаційних ресурсів будівельних норм, державних стандартів і правил для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів створюється та ведеться містобудівний кадастр.

Комплексність, повнота та достовірність даних системи містобудівного кадастру повинні забезпечувати прийняття управлінських рішень щодо формування безпечного середовища життєдіяльності населення, захисту території від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, запобігання надмірній концентрації на певній території населення та об'єктів виробництва, зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища, ефективне і надійне функціонування об'єктів будівництва та інженерно-транспортної інфраструктури, охорону та раціональне використання природних ресурсів і територій з особливим статусом в інтересах сталого розвитку території.

Дані містобудівного кадастру, необхідні для провадження містобудівної діяльності, проведення землевпорядних робіт, забезпечення роботи геоінформаційних систем, використовуються для задоволення інформаційних потреб державних органів, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб.

Інформація, яка міститься у містобудівному кадастрі, є відкритою та загальнодоступною, окрім відомостей, що належать до інформації з обмеженим доступом.

Стаття 79. Житловий фонд

1. Житловий фонд громади складається з комунального, державного та приватного житла.

2. До комунального житла належить житловий фонд, що перебуває у власності громади.

3. Комунальний житловий фонд формується шляхом:

1) будівництва нового житла;

2) реконструкції існуючих житлових будинків, а також переобладнання нежитлових будинків у житлові;

3) дарування, передачі в комунальну власність житла, вилученого на підставі судових рішень чи визнаного в установленому законом порядку безхазяйним або відумерлим;

4) передачі забудовниками частки житлової площі в новозбудованих будинках;

5) передачі з державної в комунальну власність громади житла державної власності;

6) набуття права власності на житло на інших підставах, не заборонених законом.

4. Від імені та в інтересах громади органи місцевого самоврядування:

1) здійснюють управління комунальним житловим фондом, організовують його належне утримання, обслуговування та ремонт;

2) здійснюють контроль за використанням житла за призначенням;

3) приймають рішення про зміну порядку використання комунального житла, проведення його реконструкції, капітального ремонту;

4) ведуть облік громадян, які потребують поліпшення житлових умов, приймають рішення про надання цим громадянам житла з комунального житлового фонду на підставах і в порядку, визначених законом;

5) організують у встановленому порядку продаж квартир, що перебувають у комунальній власності;

6) здійснюють викупи з житлового фонду будинків, квартир (їх частин) шляхом приватизації;

7) приймають у комунальну власність житло, що безоплатно передається його власниками.

5. Органи місцевого самоврядування сприяють розширенню житлового будівництва на території Сумської міської територіальної громади, створюють умови, за яких кожен житель громади матиме змогу згідно з чинним законодавством побудувати житло, придбати його у власність або користуватися ним на умовах договору найму (оренди), зокрема, надають громадянам, які мають потребу в житлі, допомогу в будівництві житла, в отриманні кредитів, у тому числі пільгових, та субсидій для будівництва чи придбання житла. Громадянам, які відповідно до закону потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону та виходячи з фінансових можливостей.

Надання та приватизація житла в комунальному житловому фонді здійснюється в порядку і на умовах, визначених чинними нормативними актами. Органи місцевого самоврядування створюють усі умови для приватизації комунального житла.

Порядок переведення нежитлових приміщень у категорію житлових, житлових приміщень у категорію нежитлових та житлових будинків квартирного типу у будинки садибного типу на території громади затверджує Виконавчий комітет Сумської міської ради.

6. Усі власники (користувачі) житлових будинків (квартир) на території громади мають право на забезпечення нормального функціонування житлових будівель протягом усього періоду їх використання за призначенням.

Обов'язок належного утримання житлового фонду громади покладається на його власників (співвласників). Громадяни зобов'язані забезпечувати схоронність житлових приміщень, дотримуватися правил безпеки, зокрема пожежної та газової, санітарних норм, чистоти і порядку на прибудинкових та прилеглих територіях, у під'їздах, кабінах ліфтів, на сходових клітинах і в інших місцях загального користування.

7. Органи місцевого самоврядування в межах повноважень сприяють проведенню капітального ремонту, реконструкції та реставрації житлового фонду, а також впровадженню енергоефективних заходів, в тому числі шляхом залучення коштів мешканців на умовах співфінансування.

Порядок, умови використання коштів бюджету Сумської міської територіальної громади на проведення капітального ремонту багатоквартирних будинків та на вирішення питань, пов'язаних з проведенням капітального ремонту власних житлових будинків (квартир) особам, які згідно із законодавством мають право на таку пільгу, визначаються відповідними рішеннями Сумської міської ради.

8. Жителі Сумської міської територіальної громади, як споживачі житлово-комунальних послуг, мають право одержувати вчасно та відповідної якості

житлово-комунальні послуги згідно із законодавством та умовами договору про надання житлово-комунальних послуг. Органи місцевого самоврядування здійснюють контроль за необхідним рівнем та якістю житлово-комунальних послуг населенню, визначають узагальнюючий оцінювальний показник привабливості (рейтингу) суб'єктів господарювання, що надають послуги з управління багатоквартирним будинком, для споживачів, сприяють надання жителям Сумської міської територіальної громади пільг, житлових субсидій відповідно до вимог чинного законодавства.

9. Органи місцевого самоврядування сприяють реконструкції та заміні застарілого житлового фонду в межах чинного законодавства та наявних ресурсів.

Стаття 80. Санітарне благополуччя та утримання тварин

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право жити в населених пунктах, санітарний стан яких не загрожує їхньому життю та здоров'ю, та зобов'язані виконувати вимоги відповідних нормативно-правових актів.

2. Для забезпечення належного санітарного стану та чистоти в населених пунктах органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи зобов'язані утримувати надані в користування чи належні їм на праві власності житлові, виробничі, побутові та інші приміщення, земельні ділянки відповідно до вимог санітарних норм, норм і правил у сфері благоустрою, сприяти налагодженню ефективної системи збирання, вивезення та перероблення побутових та інших відходів, брати участь у проведенні санітарних заходів на території громади, виконувати інші обов'язки, передбачені чинними нормативними актами.

3. Органи місцевого самоврядування у межах компетенції сприяє суб'єктам господарювання в будівництві сортувальних станцій, сміттєпереробних об'єктів, очисних споруд, у впровадженні на території громади інноваційних підходів поводження з відходами.

4. Органи місцевого самоврядування за свідомої активної участі всіх верств населення впроваджує на території громади роздільне збирання компонентів побутових відходів, за якого ресурсоцінні компоненти побутових відходів – папір, скло, полімери, метал – збирають окремо в спеціальні контейнери для подальшого перероблення чи повторного використання.

Дотримуватися правил роздільного збирання побутових відходів – обов'язок кожного жителя громади.

5. Складування сміття, побутових та інших відходів, вивезення їх у не визначені для цього місця (стихійні сміттєзвалища), а також спалювання їх на об'єктах благоустрою громади та на об'єктах поводження з відходами, не призначених для цього, забороняється.

6. Громадяни, які проводять своє дозвілля поза межами житлових приміщень (на прибудинковій (прилеглий) території багатоквартирних будинків, на земельних ділянках індивідуальних житлових будинків, у парках, скверах, лісі, на березі водойм, пляжах громади тощо), зобов'язані дотримуватись санітарних правил та правил благоустрою, прибрати після себе сміття.

7. Для забезпечення належної якості питної води та стану водойм на території громади запроваджується посилений нагляд і контроль за скидами від діяльності суб'єктів господарювання і дотриманням режиму господарювання у водоохоронних зонах річок і дренажних каналів.

8. На території Сумської міської територіальної громади встановлюється санітарний день – четвер кожного тижня з 8.00 до 12.00 години.

З метою поліпшення санітарного стану на початку весни та перед великими святами за рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради можуть проводитися місячники благоустрою у Сумській міській територіальній громаді.

9. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право утримувати домашніх тварин згідно з чинними нормативними актами. Правила утримання домашніх тварин затверджуються відповідним рішенням Сумської міської ради.

Шкода, спричинена домашніми тваринами, відшкодовується їх власниками (особами, які утримають тварин). Шкода, спричинена безпритульними домашніми тваринами, відшкодовується органами місцевого самоврядування/комунальним підприємством Сумської міської ради відповідно до чинного законодавства України.

З метою забезпечення гігієни, безпеки життя і здоров'я жителів Сумської міської територіальної громади, захисту від страждань і загибелі безпритульних тварин, укріплення гуманності суспільства у ставленні до них органи місцевого самоврядування, у межах своєї компетенції, вживають заходів щодо регулювання чисельності безпритульних тварин на території громади, за рахунок коштів бюджету Сумської міської територіальної громади створюють притулки для тварин.

Стаття 81. Благоустрій та озеленення

1. Організація благоустрою населених пунктів, що відповідає сучасним світовим зразкам, їх озеленення, підтримання в належному стані зелених насаджень, парків і скверів, лісових зон і лісових смуг на території Сумської міської територіальної громади – обов'язок органів місцевого самоврядування та Сумської міської територіальної громади у цілому.

2. Органи місцевого самоврядування зобов'язані в процесі планування розміщення елементів благоустрою передбачити, зокрема, в містобудівній та земельпорядній документації, відведення нових територій (земельних ділянок) для розміщення рекреаційних зон, забезпечити розвиток існуючої системи рекреації, управляти територіями та об'єктами природно-заповідного фонду, які перебувають у їх віданні, організувати належний благоустрій території громади.

Вимоги щодо благоустрою території населених пунктів громади встановлюються в Правилах благоустрою території Сумської міської територіальної громади, які затверджує Сумська міська рада.

3. Органи місцевого самоврядування забезпечують зручне для жителів Сумської міської територіальної громади, в тому числі для маломобільних груп населення, облаштування об'єктів вулично-дорожньої мережі, розміщення дитячих та спортивних майданчиків, лавок, бесідок, зон відпочинку, місць для

стоянки транспортних засобів, заощення дворів багатоквартирних будинків та тротуарів у зоні індивідуальної житлової забудови сучасними матеріалами.

Стаття 82. Послуги транспорту і зв'язку

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на отримання якісних послуг зв'язку і послуг з перевезення пасажирським електро- та автомобільним транспортом.

2. Правила користування пасажирським транспортом (тролейбусами та автобусами) затверджуються рішенням Виконавчого комітету Сумської міської ради.

3. Органи місцевого самоврядування при організації пасажирських перевезень:

3.1. забезпечують:

1) пільговий проїзд окремих категорій громадян відповідно до чинного законодавства;

2) роботу транспортних засобів, пристосованих для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

3) транспортне сполучення всіх населених пунктів Сумської міської територіальної громади з її адміністративним центром;

4) доступність інформації про розклад руху пасажирського транспорту.

3.2. контролюють:

1) відповідність транспортних засобів вимогам безпеки, охорони праці, екології, їх належний технічний і санітарний стан, якість послуг з перевезення;

2) регулярність руху транспортних засобів;

4. Органи місцевого самоврядування у межах повноважень :

1) визначають автомобільних перевізників на автобусних маршрутах загального користування на конкурсних засадах;

2) затверджують маршрути і графіки руху пасажирського транспорту громади незалежно від форм власності;

3) приймають рішення про впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в пасажирському транспорті незалежно від форм власності та встановлює вимоги до функціонування такої системи;

4) створюють сприятливі умови для функціонування розвитку телекомунікаційних мереж загального користування та повноцінного надання телекомунікаційних послуг;

5) управляють об'єктами транспорту і зв'язку, що перебувають у комунальній власності громади, забезпечують їх належне утримання та ефективну експлуатацію, необхідний рівень та якість послуг транспорту і зв'язку;

б) залучають на договірних засадах підприємства, установи, організації та заклади, що не належать до комунальної власності громади, до участі в обслуговуванні населення засобами транспорту і зв'язку;

7) здійснює інші заходи щодо розвитку транспорту і зв'язку на території Сумської міської територіальної громади.

Стаття 83. Дороги

1. Органи місцевого самоврядування забезпечують належний стан об'єктів дорожнього господарства комунальної власності: мережі доріг, мостів, залізничних переїздів, пішохідних та технічних тротуарів, посадкових майданчиків на зупинках громадського транспорту, майданчиків для відстою та стоянки транспортних засобів.

2. Стан об'єктів дорожнього господарства громади має забезпечувати можливість безпечного руху транспортних засобів зі швидкістю, дозволеною правилами дорожнього руху та дорожніми знаками, безпеку переміщень пішоходів, збереження цілості транспортних засобів.

3. Органи місцевого самоврядування забезпечують:

1) належне утримання дорожнього покриття, тротуарів та інших об'єктів дорожнього господарства комунальної власності, вчасне проведення капітальних та поточних ремонтів доріг з використанням сучасних будівельних матеріалів;

2) повну паспортизацію дорожнього господарства;

3) облік аварійних ділянок доріг із зазначенням строків проведення ремонтів;

4) поступовий перехід на тверде дорожнє покриття в районах приватної забудови;

5) належне утримання наземних і підземних пішохідних переходів;

6) створення та розвиток велосипедних доріжок;

7) забезпечення ефективного водовідведення, своєчасного прибирання і вивезення снігу, льоду з дорожнього покриття та тротуарів;

8) розміщення засобів регулювання дорожнього руху (світлофорів, дорожніх знаків, дорожньої розмітки тощо) для ефективного регулювання транспортного руху та належне їх утримання;

9) забезпечення населених пунктів громади вуличним освітленням.

4. Органи місцевого самоврядування зобов'язані за рахунок коштів бюджету Сумської міської територіальної громади компенсувати згідно з рішенням суду фізичним та юридичним особам витрати, яких вони зазнали внаслідок дорожньо-транспортних пригод, що сталися з причин незадовільного експлуатаційного утримання доріг і вулиць комунальної власності.

Стаття 84. Торговельне, побутове обслуговування і ресторанне господарство

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на задоволення своїх потреб і належний рівень обслуговування у сфері торгівлі, ресторанного господарства, побутових та інших послуг.

2. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право:

1) вільно обирати необхідні товари і послуги;

2) на достатню кількість магазинів, підприємств, установ, організацій, закладів соціально-побутового обслуговування відповідно до встановлених чинним законодавством норм з максимальним їх наближенням до місця проживання, на їх належний зовнішній вигляд, привабливий інтер'єр і упорядковану прилеглу територію;

3) на зручний режим роботи розташованих на території громади підприємств, установ, організацій, закладів сфери обслуговування незалежно від форм власності, встановлений Виконавчим комітетом Сумської міської ради за погодженням з власниками;

4) на високу культуру обслуговування і отримання повної та достовірної інформації про товари і послуги;

5) на дотримання суб'єктами господарювання вимог нормативних актів щодо захисту прав споживачів та інших актів у сфері торгівлі та послуг.

3. Органи місцевого самоврядування:

1) сприяють розвитку всіх форм торгівлі, побутових послуг та ресторанного господарства;

2) готують дислокації суб'єктів господарювання галузі торгівлі, побутового обслуговування, ресторанного господарства, ринків;

3) організують та контролюють їх роботу по обслуговуванню пільгового контингенту клієнтів згідно з чинним законодавством та відповідними рішеннями Сумської міської ради та її Виконавчого комітету;

4) здійснюють перевірки суб'єктів господарювання з питань дотримання законодавства у галузі торгівлі, побутового обслуговування та ресторанного господарства, складають акти перевірок і протоколи про адміністративні правопорушення;

5) організують сезонну роздрібну торгівлю, проведення передсвяткових ярмарків до державних та місцевих свят, залучають суб'єктів господарювання до участі в цих ярмарках, а також відповідних обласних та всеукраїнських заходах тощо;

б) здійснюють відповідно до закону контроль за дотриманням цін;

7) періодично проводять моніторинг загальнодоступної інформації, у тому числі через інтернет-ресурси, соціальні мережі про продовольчі товари, торгівля якими здійснюється через мережу Інтернет, заклади торгівлі (супермаркети, гіпермаркети, інші магазини) та ринки Сумської міської територіальної громади із зазначенням назви та адреси суб'єкта господарювання, категорії призначення товарів (загальне, дитяче харчування, дієтичне, екологічні товари та інше), груп товарів, цін по кожному товару, термінів споживчої придатності, наявності в товарах неприродних речовин, ГМО, некорисних добавок тощо та про роботу суб'єктів ресторанного господарства та побутового обслуговування із зазначенням назви та адреси суб'єкта господарювання, результати моніторингу оприлюднюють на офіційному вебсайті Сумської міської ради; ініціюють проведення експертиз харчових продуктів першої необхідності (м'ясних, молочних, хлібобулочних, круп'яних груп товарів, дитячого харчування, солодоців тощо);

8) контроль за дотриманням законодавства щодо захисту прав споживачів.

4. Продовольчі, непродовольчі, змішані та інші ринки на території Сумської міської територіальної громади повинні мати належний рівень облаштування та благоустрою прилеглої території, не мають погіршувати санітарний та екологічний стан місцевості і негативно впливати на умови проживання жителів прилеглих до них житлових будинків, громадського та іншого транспорту,

пішоходів. Органи місцевого самоврядування постійно проводять моніторинг ринків громади з питань підготовки до роботи у відповідний сезон.

5. На території громади забороняється торгівля з рук продовольчими та непродовольчими товарами у невстановлених для цього місцях і без відповідних документів на право торгівлі, продаж суб'єктами господарювання (крім закладів ресторанного господарства) пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових на території громади у визначений рішенням Сумської міської ради час.

Стаття 85. Додержання тиші, громадський порядок та безпека

1. Кожен житель Сумської міської територіальної громади має право на тишу, на громадський порядок та безпеку на території громади та зобов'язаний їх додержуватися.

2. Органи місцевого самоврядування у межах повноважень, встановлених законом, забезпечують контроль за дотриманням на території громади нормативних актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму, у тому числі Правил додержання тиші, які затверджує Сумська міська рада.

3. Громадський порядок та безпека на території Сумської міської територіальної громади забезпечуються:

1) сумлінним виконанням обов'язків щодо забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, інших публічних місцях територіальними органами поліції;

2) здійсненням правоохоронними органами регулярних профілактичних заходів на території Сумської міської територіальної громади з метою запобігання вчиненню злочинів та правопорушень;

3) проведенням відповідними службами громади постійної роботи з неповнолітніми особами щодо запобігання підлітковій злочинності;

4) участю громадян в охороні громадського порядку;

5) створенням та діяльністю громадських формувань з охорони громадського порядку;

6) створенням громадських пунктів охорони порядку та організацією їх роботи;

7) створенням центрів соціальної адаптації осіб, звільнених з установ виконання покарань.

4. Органи місцевого самоврядування у межах повноважень вживають необхідних заходів для забезпечення громадського порядку та безпеки на території громади, зокрема, шляхом врегулювання питань проведення на території Сумської міської територіальної громади масових заходів; організації дорожнього руху; розгляду справ про адміністративні правопорушення, віднесених законом до їх відання; утворення адміністративної комісії, комісії з питань боротьби зі злочинністю, спостережної комісії, спрямування їх діяльності; заслуховування інформації прокурорів та керівників органів Національної поліції про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на території громади. У разі визнання Сумською міською радою після заслуховування інформації правоохоронних органів їх роботи незадовільною, фінансування з бюджету

Сумської міської територіальної громади заходів, спрямованих на покращення умов їх діяльності, у поточному бюджетному році не здійснюється.

5. Діяльність органів місцевого самоврядування у напрямі боротьби зі злочинністю спрямована на співпрацю з правоохоронними органами, створення умов для проведення ефективної правової та виховної роботи щодо профілактики злочинності серед населення, зокрема молоді, своєчасне виявлення неблагополучних сімей, ведення їх обліку, здійснення систематичних перевірок умов утримання та виховання в них неповнолітніх, надання таким сім'ям правової допомоги, організацію індивідуально-профілактичної роботи з неповнолітніми, схильними до насильства, вживання спиртних напоїв, наркотичних та психотропних речовин, забезпечення постійного висвітлення в медіа результатів боротьби зі злочинністю на території громади та інформування громадськості про методи такої боротьби, сприяння участі громадян та їх об'єднань у боротьбі зі злочинністю, впровадження сучасних методів дистанційного контролю за громадською безпекою та безпекою дорожнього руху шляхом встановлення на території громади систем відеоспостереження.

На території громади проводиться постійна роз'яснювальна робота серед населення з питань антикорупційного законодавства України, доводиться до відома населення алгоритм дій у разі виявлення фактів корупції, розробляються та затверджуються антикорупційні програми, забезпечується якісний добір і розстановку кадрів на службу в органах місцевого самоврядування з урахуванням вимог антикорупційного законодавства, забезпечується інформування правоохоронних органів у разі виявлення порушень антикорупційного законодавства.

З метою спрямування зусиль правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування на забезпечення громадського порядку та безпеки на території громади при Виконавчому комітеті Сумської міської ради утворюються дорадчі органи з питань боротьби зі злочинністю, безпеки дорожнього руху та інші, які діють на підставі Положень про ці органи, що затверджуються рішеннями Виконавчого комітету.

6. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на добровільних засадах за місцем роботи, навчання або проживання створювати громадські формування для участі в охороні громадського порядку, сприяння компетентним органам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень і злочинів, захисті життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також у рятуванні людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин.

7. Органи місцевого самоврядування у межах своєї компетенції надають допомогу та підтримку у створенні громадських формувань з охорони громадського порядку, координують їх діяльність.

8. Для забезпечення законності, правопорядку, охорони прав і свобод громадян на території громади відповідно до закону можуть створюватися та утримуватися за рахунок бюджету Сумської міської територіальної громади муніципальні формування з охорони громадського порядку.

Стаття 86. Захист від надзвичайних ситуацій

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на захист свого життя, здоров'я та майна від надзвичайних ситуацій.

2. Органи місцевого самоврядування забезпечують розроблення та реалізацію цільових програм та планів заходів у сфері цивільного захисту, виконання вимог техногенної безпеки на потенційно небезпечних об'єктах громади, створення та підтримання у постійній готовності аварійно-рятувальних служб, формувань та спеціалізованих служб цивільного захисту, місцевої системи централізованого оповіщення, фонду захисних споруд цивільного захисту, матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, організацію аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на території громади, евакуації населення, майна у безпечні райони, здійснення інших заходів у сфері цивільного захисту.

Стаття 87. Загальні засади діяльності органів місцевого самоврядування у період дії воєнного стану

1. В умовах воєнного стану органи місцевого самоврядування ті їх посадові особи здійснюють повноваження надані їм Конституцією України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» та іншими законами України.

2. Рішення органів місцевого самоврядування, які стосуються прав і свобод людини і громадянина, що обмежуються у зв'язку з введенням воєнного стану, тимчасово не застосовуються.

3. В умовах воєнного стану особа, уповноважена на виконання функцій місцевого самоврядування, не несе відповідальність, у тому числі кримінальну, за рішення, дії чи бездіяльність, негативні наслідки яких неможливо було передбачити або які охоплюються виправданим ризиком, за умови, що такі дії (бездіяльність) були необхідні для відсічі збройної агресії проти України або ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту.

4. На період дії правового режиму воєнного стану в державі або в окремих її місцевостях, як то на території Сумської області, Сумського району, Сумської міської територіальної громади, органи місцевого самоврядування, в межах чинного законодавства, можуть створювати гуманітарні штаби, діяльність яких забезпечується із залученням представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ організацій різних форм власності, у тому числі благодійних організацій та волонтерів.

5. Контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану здійснює Рада національної безпеки і оборони України.

Стаття 88. Діяльність органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади у сфері оборони

Виконавчі органи Сумської міської ради у галузі оборонної роботи забезпечують:

- підготовку громадян до військової служби, а також загальне військове навчання у воєнний час;

- приписку громадян до призовних дільниць, військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів;

- призов громадян на строкову військову службу;
- направлення громадян на навчальні (або перевірочні) і спеціальні збори;
- організацію та участь у здійсненні на відповідній території заходів, пов'язаних з мобілізаційною підготовкою, територіальною обороною та цивільним захистом;
- бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час;
- проведення мобілізації людських, транспортних та інших ресурсів в особливий період;
- здійснення контролю за використанням і охороною наданих у встановленому порядку для потреб оборони земельних, водних та інших природних ресурсів згідно із законодавством;
- вирішення згідно із законодавством питань, пов'язаних з наданням частинам, установам, навчальним закладам Збройних Сил України та іншим військовим формуванням, утвореним відповідно до законів України, та правоохоронним органам службових приміщень і житлової площі, інших об'єктів, здійснення контролю за їх використанням, наданням комунально-побутових та інших послуг;
- організацію виробництва і поставки військам підприємствами та організаціями, що належать до комунальної власності, замовленої продукції, енергетичних та інших ресурсів;
- сприяння у підтриманні відповідного режиму в прикордонній смузі та у контрольованих прикордонних районах;
- проведення заходів щодо військово-патріотичного виховання громадян України;
- здійснення інших повноважень у галузі оборонної роботи, передбачених законами.

Стаття 89. Волонтерська діяльність на території Сумської міської територіальної громади

1. Органи місцевого самоврядування всіляко сприяють розвитку волонтерської діяльності (волонтерським рухам, ініціативам) на території Сумської міської територіальної громади. На офіційному вебсайті Сумської міської ради розміщується перелік волонтерів (за їх заявою та згодою), сфера і напрямки здійснення ними волонтерської діяльності на території Сумської міської територіальної громади.

2. Органи місцевого самоврядування сприяють поширенню інформації про організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів (їх місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, а також, за наявності, адреси офіційного вебсайту та електронної пошти), перелік фізичних осіб (у разі їхньої письмової згоди відповідно до закону), організацій та установ, які потребують волонтерської допомоги, шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті Сумської міської ради і місцевих медіа.

3. В умовах воєнного стану органи місцевого самоврядування, з метою забезпечення діяльності Сумської міської територіальної громади та недопущення настання гуманітарної катастрофи на її території, співпрацюють та активно залучають волонтерів для вирішення питань соціально незахищених

верств населення громади та осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах, а також з інших важливих та нагальних для громади питань.

4. Втручання органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у діяльність волонтерів, так само як і втручання волонтерів у діяльність органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб забороняється, крім випадків, передбачених законом.

5. Задля забезпечення стабільного розвитку волонтерства у громаді, Сумська міська рада та її виконавчі органи сприяють:

- популяризації та зростанню включеності жителів у волонтерську діяльність та активізацію їхньої залученості у суспільно значущі сфери життя громади;

- залученню волонтерів до діяльності виконавчих органів Сумської міської ради, комунальних установ, підприємств та організацій і виконання місцевих цільових програм;

- створенню сприятливих умов для розвитку волонтерства, підвищення рівня самоорганізації жителів територіальної громади;

- інституційному розвитку організацій та установ у громаді, що залучають до своєї діяльності волонтерів через проведення освітніх та інших заходів.

6. Заходи підтримки сприяння розвитку волонтерської діяльності в територіальній громаді визначаються Сумською міською радою та затверджуються її рішенням.

Стаття 90. Цифрова трансформація

1. Органи місцевого самоврядування забезпечують розвиток цифрової трансформації громади шляхом ефективного впровадження цифрових інструментів управління ресурсами, автоматизації процесів моніторингу і контролю, які мають підвищити ефективність управління, прискорити цифрову трансформацію громади, сприяти залученню жителів громади та інвесторів до розвитку території.

2. Органи місцевого самоврядування розвивають концепцію «Smart city» та «Smart громада», як елементи забезпечення електронного урядування задля перетворення Сумської міської територіальної громади в цифрову, прогресивну громаду шляхом застосування цифрових систем муніципального управління, розвитку розумної місцевої інфраструктури, використання сучасних систем управління даними та запровадження он-лайн сервісів.

3. У рамках цифрової трансформації органи місцевого самоврядування вживають заходи щодо створення єдиної муніципальної бази даних, відкритої платформи для реєстрації бізнесу, онлайн доступу до адміністративних послуг, інформаційної інфраструктури електронного управління, реалізації концепції цифрових робочих місць, застосування цифрових технологій для контролю за дорожнім рухом, безпекою в громадських місцях, впровадження в основні сфери життєдіяльності громади інформаційно-телекомунікаційних технологій, спрямованих на задоволення потреб громадян. На шляху цифрової трансформації застосовуються принципи цифрового урядування: постійний реінжиніринг внутрішніх процесів органів публічного управління; цифровий обіг документів, даних та процесів; єдині технічні вимоги; орієнтація цифрових

послуг на потреби споживача; платформонезалежність та орієнтація на мобільні пристрої; деперсоналізованість та принцип «єдиного вікна».

4. Органи місцевого самоврядування провадять розширення доступу до цифрових технологій населення Сумської міської територіальної громади та подолання цифрового розриву шляхом розвитку цифрових інфраструктур в Сумській міській територіальній громаді, а саме, створення твердих цифрових інфраструктур, зокрема ширококутної фіксованої телекомунікаційної інфраструктури та мобільної (рухомої) телекомунікаційної інфраструктури, інфраструктури цифрового телебачення, радіо- та технологічної інфраструктури для проєктів Інтернету речей, інфраструктури обчислень, віртуалізації та збереження даних (хмарних та туманних), інфраструктури кібербезпеки, спеціалізованих інфраструктур, а також м'якої цифрової інфраструктури: інфраструктури ідентифікації та довіри, інфраструктури відкритих даних, інфраструктури інтероперабельності, інфраструктури блокчейн, інфраструктури електронних розрахунків та транзакцій, інфраструктури електронної комерції та онлайн взаємодії суб'єктів бізнесу, інфраструктури електронного урядування, інфраструктури життєзабезпечення (медицини, освіти, громадської безпеки, транспорт тощо), геоінформаційної інфраструктури, промислової цифрової інфраструктури.

5. Органи місцевого самоврядування здійснюють подолання цифрової освітньої нерівності населення, що забезпечується підвищенням цифрової грамотності жителів громади різних вікових категорій.

Проведення реалізації в Сумській міській територіальній громаді проєктів цифрової трансформації, зокрема «Е-медицина», «Е-наука», «Е-Довкілля», «Е-демократія», «Е-Відходи», «Е-підприємець», «Е-Дозвіл» тощо.

Стаття 91. Інформація про діяльність органу місцевого самоврядування та доступ до неї

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на оперативне одержання через друковані та електронні медіа, мережу Інтернет публічно поширювану інформацію про різні сфери суспільного життя громади та країни, діяльність державних органів і організацій, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, а також інших відомостей, необхідних для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів.

2. Право на інформацію забезпечується:

1) обов'язком органів місцевого самоврядування інформувати громадськість та медіа про свою діяльність та прийняті рішення;

2) створенням в органах місцевого самоврядування спеціальних підрозділів або систем, що забезпечують порядок доступу до всіх видів інформації;

3) вільним доступом жителів Сумської міської територіальної громади до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів (обмеження цього доступу зумовлюються тільки специфікою цінностей та особливими умовами їх збереження, що визначаються законодавством);

4) створенням механізму здійснення права на інформацію через процедуру письмових або через мережу Інтернет запитів та порядку надання відповідей на них органами, які зберігають відповідну інформацію;

5) здійсненням органами місцевого самоврядування контролю за додержанням законодавства про інформацію;

6) встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію.

7) впровадженням чат-ботів та інших інтерактивних інструментів з метою побудови зручної та відкритої взаємодії органів місцевого самоврядування з населенням.

8) забезпеченням відкритості наборів даних, власником яких є органи місцевого самоврядування, шляхом їх оприлюднення у формі відкритих даних з використанням Центру компетенцій в сфері відкритих даних «Дія. Відкриті дані».

3. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших визначених законом розпорядників публічної інформації та інформації, що становить суспільний інтерес. Таке право можливо реалізувати шляхом подачі запиту на публічну інформацію або через доступ до інформації, оприлюдненої на офіційному вебсайті Сумської міської ради, на інформаційних стендах, у медіа, іншими визначеними законодавством способами.

Порядок організації доступу до публічної інформації, що знаходиться у володінні Сумської міської ради та її виконавчих органів, визначається чинним законодавством та Положенням про порядок організації доступу до публічної інформації, яке затверджується Виконавчим комітетом Сумської міської ради.

4. Органи місцевого самоврядування створюють належні умови для діяльності медіа всіх форм власності на території громади, забезпечує відкритість і доступність інформації для її поширення через місцеву пресу, радіо і телебачення, мережу Інтернет; організують і проводять брифінги, пресконференції, виступи в прямому телевізійному і радіоефірі, поширюють пресрелізи, запрошують журналістів на загальногромадські заходи, надають їм можливість бути присутніми на засіданнях Сумської міської ради та її Виконавчого комітету, інших заходах, що проводять органи місцевого самоврядування.

5. З метою забезпечення всебічної та різноманітної інформації та доступу жителів Сумської міської територіальної громади до суспільно важливої інформації Сумська міська рада може ухвалювати рішення про заснування місцевих публічних аудіовізуальних медіа.

Стаття 92. Фінансова взаємодопомога та благодійна діяльність

1. Жителі Сумської міської територіальної громади мають право створювати кредитні спілки – неприбуткові організації, мета яких полягає в задоволенні потреб їх членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитних спілок.

2. Жителі Сумської міської територіальної громади, а також юридичні особи мають право надавати на засадах безоплатності, безповоротності і доброчинності матеріальну, фінансову та іншу допомогу Сумській міській територіальній громаді для здійснення програм соціально-економічного, культурного і духовного розвитку громади, поліпшення благоустрою населених пунктів

громади, підтримання в належному стані пам'яток історії, культури і архітектури, природних пам'яток; підтримки соціально незахищених категорій громадян та з іншою, визначеною благодійниками, метою.

3. Органи місцевого самоврядування та Сумська міська територіальна громада шанують меценатів та громадських діячів, які зробили вагомий внесок у розбудову громади; підтримують розвиток доброчинності, волонтерської та іншої благодійної діяльності; створюють умови для роботи благодійних та інших громадських організацій, що сприяють консолідації та розвитку Сумської міської територіальної громади, спонсорів та меценатів, які здійснюють соціально важливу діяльність для громади. Органи місцевого самоврядування популяризують меценатство та інші форми благодійництва серед населення, сприяють поширенню інформації про осіб (у разі їхньої письмової згоди), які потребують волонтерської та іншої благодійної допомоги, у тому числі шляхом розміщення її на офіційному вебсайті Сумської міської ради.

Стаття 93. Відстоювання інтересів Сумської міської територіальної громади

1. Органи місцевого самоврядування здійснюють постійний моніторинг законопроектів, зареєстрованих у Верховній Раді України, проектів регуляторних актів, оприлюднених центральними органами виконавчої влади на предмет їх відповідності інтересам Сумської міської територіальної громади. У випадку, якщо законопроекти, проекти інших актів органів місцевого самоврядування не відповідають інтересам Сумської міської територіальної громади, органи місцевого самоврядування за партнерської участі представників громадськості можуть реалізувати інформаційні, комунікаційні, інші кампанії, спрямовані на запобігання прийняттю таких актів.

2. З метою захисту інтересів Сумської міської територіальної громади органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади, об'єднання громадян, інші суб'єкти можуть розробляти законопроекти, проекти нормативно-правових актів, проекти програм, ініціювати їх розгляд у парламенті, в інших органах державної влади через народних депутатів України, комітети Верховної Ради України, допоміжні, консультативні органи Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади.

Для привернення уваги органів державної влади до проблем Сумської міської територіальної громади органи місцевого самоврядування можуть пропонувати проведення виїзних засідань Кабінету Міністрів України, колегій центральних органів виконавчої влади у Сумській міській територіальній громаді.

3. Жителі Сумської міської територіальної громади безпосередньо або через органи місцевого самоврядування, депутатів обласної ради відстоюють інтереси громади у обласній раді при прийнятті регіональних програм розвитку, затвердженні обласного бюджету. Відстоювання інтересів Сумської міської територіальної громади в обласній раді здійснюється шляхом розробки нормативно-правових актів, доручень депутатам обласної ради, зустрічей з представниками комісій і фракцій Сумської обласної ради.

4. Органи місцевого самоврядування можуть надавати правову, матеріальну, іншу допомогу жителям Сумської міської територіальної громади, які її потребують, поза межами територіальної громади.

5. Органи місцевого самоврядування, їх посадові особи беруть активну участь у роботі муніципальних об'єднань України, мета яких – відстоювання інтересів міст та жителів територіальних громад (в інших областях України та за кордоном).

6. Органи місцевого самоврядування сприяють створенню у Верховній Раді України, Сумській обласній раді депутатських об'єднань, які забезпечують відстоювання інтересів Сумської міської територіальної громади.

7. Відстоювання інтересів територіальної громади в органах державної влади та місцевого самоврядування є складовою службової компетенції одного з заступників міського голови.

8. Органи місцевого самоврядування сприяють роботі інститутів, центрів, інших дослідницьких установ, які спеціалізуються на просуванні та відстоюванні інтересів Сумської міської територіальної громади.

9. Сумська міська рада може приймати місцеві програми з відповідним фінансуванням з бюджету Сумської міської територіальної громади, спрямовані на відстоювання і просування інтересів Сумської міської територіальної громади.

Стаття 94. Організація життя територіальної громади на засадах сталого розвитку

1. Організація життя територіальної громади здійснюється Сумською міською радою на засадах сталого розвитку відповідно до цього Статуту та законодавства України.

2. Реалізація засад сталого розвитку територіальної громади здійснюється Сумською міською радою шляхом прийняття і виконання визначених цим Статутом та законодавством стратегічних документів з розвитку територіальної громади, контролем виконання цих документів і встановлених ними цілей.

3. Діяльність щодо реалізації засад сталого розвитку спрямовується на реалізацію таких завдань:

1) збереження і відтворення довкілля, зведення до мінімуму антропогенного впливу на нього, підвищення рівня адаптації до зміни клімату, захист, збереження, відновлення та формування екосистем, водних ресурсів, водно-болотних угідь, природних оселищ та біорозмаїття;

2) забезпечення соціально, економічно, культурно та екологічно збалансованого розвитку населених пунктів;

3) створення повноцінного життєвого середовища для сучасного покоління з урахуванням інтересів наступних поколінь;

4) вдосконалення соціальної, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури;

5) своєчасне оповіщення про надзвичайні ситуації, вжиття заходів для зниження та регулювання ризиків природних та техногенних лих, систематичне технічне обслуговування та оновлення інфраструктури;

6) збереження і розвиток культурної і природної спадщини з залученням приватного сектору;

7) раціональне використання, відтворення та примноження місцевих матеріальних ресурсів, стале місцеве економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури і виробництво місцевої продукції;

8) запровадження енергоефективних, екологічно чистих та дружніх довіллю технологій у всіх сферах життєдіяльності громади.;

9) згуртування жителів, ухвалення рішень з їхнім максимальним залученням і підтримкою;

10) забезпечення інклюзії в громадських просторах та наданні публічних послуг,

11) забезпечення безбар'єрності та сталої мобільності з пріоритезацією засобів пересування за наведеним порядком: пішохідний рух, рух не механічним та легким персональним транспортом, рух громадським транспортом, рух механічним транспортним засобом;

12) створення, озеленення та належне утримання відкритих, доступних, екологічно чистих, обладнаних громадських просторів;

13) забезпечення громадської безпеки та правопорядку в усіх сферах життя територіальної громади, безперешкодного доступу до громадських будівель, споруд, громадських просторів, природних об'єктів та територій, лісів та водних об'єктів;

14) доступність публічних послуг для жителів (комунальні послуги, транспорт, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, адміністративні послуги).

Стаття 95. Стратегічні документи з розвитку територіальної громади

1. Стратегічні документи з розвитку територіальної громади є системою взаємопов'язаних документів, яка включає:

1) стратегію розвитку територіальної громади;

2) містобудівну документацію;

3) інші документи з планування розвитку територіальної громади.

2. Звіт про виконання стратегічних документів щороку оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради в мережі Інтернет.

3. Затверджені стратегічні документи, строки яких виходять за межі терміну повноважень Сумської міської ради відповідного скликання, зберігають чинність до закінчення їх строків та є обов'язковими до виконання для Сумської міської ради всіх наступних скликань.

4. Розробка стратегічних документів з розвитку територіальної громади відбувається із залученням громадськості у формах, визначених Законом та Статутом, починаючи з етапу формування завдання на розробку цих документів або змін до них.

5. Проекти стратегічних документів з розвитку територіальної громади розміщуються на вебсайті Сумської міської ради і проходять громадські слухання, результати яких публікуються на вебсайті Сумської міської ради і враховуються при доопрацюванні цих проєктів.

Стаття 96. Стратегія розвитку територіальної громади

1. Стратегія розвитку територіальної громади (далі - Стратегія) є комплексним стратегічним довгостроковим документом, який визначає напрямки розвитку територіальної громади, збалансованої реалізації її екологічного, економічного і соціального потенціалу.

2. Стратегія включає заходи із покращення рівня розвитку всіх сфер життєдіяльності в територіальній громаді, підвищення рівня комфортних умов проживання, якісних освітніх, культурних, медичних послуг та відпочинку, надання соціальних та адміністративних послуг, розвитку транспортної інфраструктури, підвищення рівня самоорганізації жителів, сприяння розвитку середнього та малого підприємництва, сприяння залученню інвестицій, розвитку зв'язків між наукою та бізнесом та інші. План дій до Стратегії включає перелік заходів з розвитку різних сфер діяльності на короткостроковий період.

3. При розробці проєкту Програми економічного і соціального розвитку Сумської міської територіальної громади та складанні бюджету Сумської міської територіальної громади на відповідний рік відповідальними виконавцями/головними розпорядниками бюджетних коштів враховуються заходи плану дій до Стратегії виходячи з фінансових можливостей бюджету Сумської міської територіальної громади.

4. По секторальних напрямках Стратегія визначає концептуальні моделі організації надання публічних послуг відповідної сфери та довгострокові плани розбудови таких моделей.

5. Стратегія розробляється на термін не менший, ніж десять років. Для секторальних напрямків в Стратегії та документах, розроблених на її виконання визначаються річні, трирічні та десятирічні цілі.

Стаття 97. Реалізація завдань стратегічних документів з розвитку територіальної громади

1. Система заходів Сумської міської ради щодо реалізації завдань стратегічних документів з розвитку територіальної громади визначається в програмі економічного і соціального розвитку територіальної громади.

2. Планувальні рішення завдань, що вказані в стратегічних документах з розвитку громади, визначаються в містобудівній документації.

Концептуальні рішення містобудівної документації (генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій) розробляються на конкурсі, який проводиться на замовлення виконавчого органу Сумської міської ради.

Проєкти містобудівної документації територіальної громади (комплексний план просторового розвитку громади, генеральний план, план зонування, детальний план території) підлягають обговоренню з жителями на громадських слуханнях.

3. Програма економічного і соціального розвитку територіальної громади формується на основі та відповідно до рішень, визначених в стратегічних документах з розвитку територіальної громади та містобудівній документації. Визначені в Стратегії розвитку територіальної громади довгострокові плани

розвитку за секторальними напрямками є основою для формування відповідних частин програми економічного і соціального розвитку громади.

Стаття 98. Загальні засади планування громадських просторів в Сумській територіальній громаді та участь жителів в цьому процесі

1. Громадські простори в Сумській міській територіальній громаді створюються з метою забезпечення жителів можливостями для відпочинку, реалізації комунікативного потенціалу, задоволення соціальних та суспільних потреб, сталого та гармонійного розвитку територій.

Громадський простір – це територія в межах населеного пункту, яка є відкритою та доступною для всіх її користувачів, в тому числі територія зелених насаджень загального користування, виділена відповідно до містобудівної документації та спеціально призначені для використання необмеженим колом осіб з метою спілкування, дозвілля, рекреації, проведення масових заходів.

2. Громадський простір створюється за такими принципами:

1) забезпечення доступного, безпечного, чистого, естетичного, багатофункціонального та комфортного громадського простору;

2) врахування потреб різних соціальних груп населення та заінтересованих осіб;

3) доступність, рівність та інклюзивний підхід у праві використання для всіх верств населення;

4) пріоритетність пішохідного руху;

5) забезпечення інфраструктури для задоволення базових потреб (громадські вбиральні, питна вода тощо) за можливістю;

6) результатом створення громадського простору має бути забезпечення реалізації його комунікативної, соціальної, суспільної та інших пов'язаних функцій;

7) залучення заінтересованих осіб до процесу планування громадського простору на етапі підготовки завдань на проектування, конкурсу або затвердження обсягів робіт при капітальному ремонті громадського простору, шляхом участі в публічних консультаціях;

8) передбачення можливості розміщення та ведення підприємницької діяльності у визначених проектом місцях із відповідною інфраструктурою;

9) передбачити можливість ознакування простору та розмежування від приватних територій (прибудинкові території, двори тощо) в місті;

10) забезпечення прозорості, відкритості, публічності та підзвітної роботи під час планування, ремонту, будівництва та реконструкції громадського простору, зокрема, публікація всіх пов'язаних документів на офіційному вебсайті Сумської міської ради.

3. Жителі мають право брати участь у плануванні громадських просторів через різні форми громадської участі та наданні пропозицій чи зауважень. Порядок участі жителів у плануванні громадських просторів може визначатися окремим Положенням, яке затверджується рішенням Сумської міської ради.

Стаття 99. Застосування гендерно орієнтованого підходу під час планування розвитку територіальної громади

1. Гендерна рівність означає, що всі жінки та чоловіки мають свободу для розвитку своїх особистих здібностей та свободу вибору без обмежень. Тобто різна поведінка, прагнення та потреби жінок і чоловіків враховуються, оцінюються й підтримуються рівним чином.

Під час розроблення нормативно-правових актів, зокрема документів з планування розвитку територіальної громади, проекту бюджету Сумської міської територіальної громади на наступний рік, проектів актів посадових осіб та органів місцевого самоврядування може проводитися їх гендерно-правова експертиза.

2. Гендерно-правова експертиза передбачає аналіз проектів актів Сумської міської ради та її виконавчих органів, посадових осіб на відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Стаття 100. Утвердження української національної та громадянської ідентичності

1. До повноважень Сумської міської ради та її виконавчих органів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності належить:

1) забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

2) розроблення, затвердження та реалізація місцевої програми у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

3) забезпечення формування, оптимізації та розвитку інфраструктури з утвердження української національної та громадянської ідентичності;

4) сприяння створенню та діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, забезпечення діяльності таких закладів, що належать до комунальної форми власності;

5) сприяння підготовці та підвищенню кваліфікації фахівців у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності;

6) сприяння реалізації проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;

7) створення умов для залучення жителів громади до прийняття рішень з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності.

2. Сумська міська рада створює, ухвалює положення і забезпечує роботу координаційної ради з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності в територіальній громаді.

РОЗДІЛ ІХ. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ

Стаття 101. Засади громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб

1. Здійснення громадського контролю за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади ґрунтується на Конституції та актах законодавства України, Європейській хартії місцевого самоврядування, цьому Статуті та інших актах Сумської міської ради.

2. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється з метою захисту прав, свобод та законних інтересів жителів територіальної громади, її інтересів.

3. Громадський контроль за діяльністю органів та посадових осіб місцевого самоврядування здійснюється на основі таких принципів:

- відкритості та прозорості;
- пріоритетності прав людини та громадянина;
- законності;
- добровільності та безоплатної участі у здійсненні громадського контролю;
- неупередженості, об'єктивності та достовірності;
- сприяння досягненню балансу приватних та публічних інтересів при вирішенні питань місцевого значення;
- сприяння недопущенню перешкоджання здійсненню законного громадського контролю;
- професійності та компетентності учасників громадського контролю;
- взаємодії жителів територіальної громади та органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Стаття 102. Форми здійснення громадського контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб

1. Громадський контроль за діяльністю органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади та їх посадових осіб здійснюється шляхом:

- забезпечення органами місцевого самоврядування та їх уповноваженими посадовими особами права кожного на доступ до публічної інформації у обсягах, передбачених актами законодавства України;
- звітування Сумського міського голови, депутатів Сумської міської ради, старост відповідних старостинських округів про їх роботу згідно з вимогами чинного законодавства;
- участі жителів у роботі консультативно-дорадчих органів, що створюються при Сумській міській раді або її виконавчих органах;
- подання індивідуальних чи колективних звернень громадян України та/або осіб, які не є громадянами України і законно перебувають на її території, із зауваженнями, скаргами та пропозиціями, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, заяв або клопотань щодо реалізації своїх соціально-економічних, політичних й особистих прав і законних інтересів та скарг про їх порушення;
- громадського оцінювання діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб;
- використання інших форм, передбачених законодавством.

Стаття 103. Громадське оцінювання діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування

1. Громадське оцінювання діяльності Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб є складовою механізму демократичного управління, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства аналізу їх

діяльності, ефективності прийняття і виконання ними рішень, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих питань місцевого значення для їх урахування цими органами у своїй роботі.

2. Порядок проведення громадського оцінювання діяльності Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб здійснюється відповідно до Положення, що є невід'ємним додатком до цього Статуту (Додаток 6).

РОЗДІЛ X. ІНФОРМАЦІЙНА ВІДКРИТІСТЬ, ЗВІТУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЇХ ПОСАДОВИХ ОСІБ ПЕРЕД СУМСЬКОЮ МІСЬКОЮ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ ГРОМАДОЮ

Стаття 104. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування

1. Органи місцевого самоврядування здійснюють свою діяльність, керуючись принципами відкритості і прозорості, що є необхідною умовою демократичного управління громадою, забезпечення належної та ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування з міською громадою.

2. Відкритість і прозорість діяльності органів місцевого самоврядування забезпечується через:

1) можливість доступу жителів до повної, об'єктивної, достовірної інформації про цю діяльність в обсягах та у порядку, встановлених законом;

2) здійснення громадського контролю і вплив громадськості на прийняття органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами рішень, здійснення дій або утримання від них.

3. Усі нормативно-правові акти Сумської міської ради та її виконавчих органів, порядок денний їх засідань оприлюднюються відповідно до вимог чинного законодавства України.

4. Офіційне оприлюднення актів органів Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб Сумської міської ради здійснюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради та/або офіційних вебсайтах виконавчих органів Сумської міської ради, шляхом друку у друкованих медіа, розміщення у інший спосіб у медіа відповідно до законодавства. Нормативно-правові акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування, що визначають права та обов'язки жителів Сумської міської територіальної громади, не оприлюднені і не доведені до відома населення у порядку, передбаченому чинним законодавством України та цим Статутом, є нечинними.

5. Усі нормативно-правові акти Сумської міської територіальної громади зберігаються в електронному вигляді. До баз даних електронних копій нормативно-правових актів забезпечується безкоштовний та безперешкодний доступ через мережу Інтернет.

6. Засідання Сумської міської ради та Виконавчого комітету є відкритими. Проведення закритого засідання допускається лише для розгляду відповідно до закону окремо визначених питань в інтересах нерозголошення конфіденційної інформації про особу, державної чи іншої таємниці, що охороняється законом.

Стаття 105. Офіційний вебсайт Сумської міської ради

1. З метою більш повного та оперативного задоволення конституційних прав громадян на інформацію та потреб населення, суб'єктів господарювання, підприємств, установ, організацій, закладів в об'єктивній, актуальній, комплексній інформації про різні сфери суспільного життя громади, розвитку і впровадження сучасних інформаційних технологій у систему управління, належного інформаційного забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування своїх повноважень та інформування про свою діяльність, Сумська міська рада та її виконавчі органи забезпечують стале функціонування своїх офіційних вебсайтів, а також офіційних сторінок та каналів у соціальних мережах і месенджерах.

2. На офіційному вебсайті Сумської міської ради має бути представлена політична, економічна, правова, екологічна, науково-технічна, управлінська, культурна та інша інформація про населені пункти громади та життя Сумської міської територіальної громади, зокрема:

- рішення Сумської міської ради, Виконавчого комітету та розпорядження Сумського міського голови, проекти вказаних актів;

- архів чинних нормативно-правових актів;

- інформація про механізми, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на вирішення питань місцевого значення, про громадське обговорення актуальних проблем життя громади;

- довідкова інформація про органи місцевого самоврядування, їх контактні номери засобів зв'язку та адреси, розклад роботи та графік прийому громадян;

- про перелік та умови надання послуг, форми і зразки документів, необхідних для надання послуг, правила їх оформлення

- інформація про міського голову, його заступників, секретаря Сумської міської ради, депутатів, старост, членів виконавчого комітету, керівників виконавчих органів, яка включає біографічні довідки, час, дні і місце проведення особистого прийому, контакти для листування та телефонного зв'язку;

- інформація про систему обліку, види інформації, якою володіють органи та посадові особи місцевого самоврядування;

- перелік наборів даних, що оприлюднюються у формі відкритих даних;

- письмові звіти міського голови, депутатів Сумської міської ради, старост;

- річний, піврічний план роботи Сумської міської ради (за наявності), у тому числі дати, місце і порядок денний засідань Ради, її виконавчих органів, виконавчого комітету, графік проведення та порядок денний засідань комісій;

- протоколи пленарних засідань Сумської міської ради та її виконавчого комітету, результати голосування під час прийняття ними рішень, архів онлайн трансляцій таких засідань, протоколи засідань постійних і тимчасових депутатських комісій, інших комісій, створених при органах чи посадових особах місцевого самоврядування;

- архів відеозаписів пленарних засідань Сумської міської ради, засідань постійних комісій;

- довідник комунальних підприємств, установ (закладів) та організацій, у тому числі їх телефонів та адрес;

- інформація про бюджет та звіти про виконання бюджету Сумської міської територіальної громади, виконання цільових програм;
- інформація про публічні закупівлі;
- переліки адміністративних послуг, інформаційні картки адміністративних послуг та бланки заяв, необхідних для звернення щодо надання адміністративної послуги;
- генеральний план та детальні плани територій;
- перелік об'єктів комунальної власності;
- перелік об'єктів комунальної власності, що відчужені, передані в оренду чи інше право користування (включно з даними про умови передачі об'єктів в оренду);
- інформація про землі запасу та майнові об'єкти (приміщення) комунальної форми власності, які можуть бути передані в користування;
- фінансова звітність суб'єктів господарювання комунальної власності;
- перелік розповсюджувачів реклами, що отримали дозвіл на розміщення зовнішньої реклами;
- перелік земельних ділянок, що пропонуються для здійснення забудови;
- реєстр об'єктів права комунальної власності громади (далі - Реєстр) - інформаційна система, яка містить дані про всі об'єкти права комунальної власності територіальної громади у форматі відкритих даних.
- інша інформація, порядок обов'язкового оприлюднення якої встановлений законом, Статутом чи рішеннями органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

3. На офіційному вебсайті Сумської міської ради здійснюються онлайн трансляції та оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань сесії Сумської міської ради, засідань постійних комісій Сумської міської ради, засідань Виконавчого комітету Сумської міської ради, апаратних нарад при Сумському міському голові відповідно до чинного законодавства України.

4. Інформація на офіційних вебсайтах органів місцевого самоврядування повинна постійно оновлюватися, бути об'єктивною, правдивою, точною, актуальною, відповідати вимогам законності одержання, поваги до жителів Сумської міської територіальної громади, символів держави та громади, шанування української та місцевої історії, традицій, свят громади, мати привабливу естетику та сучасний дизайн подання матеріалів, бути доступною для перегляду та сприйняття особам з інвалідністю.

5. Інформація на офіційному вебсайті Сумської міської ради оприлюднюється українською та іноземними мовами.

6. Порядок роботи з офіційним вебсайтом Сумської міської ради затверджується розпорядженням Сумського міського голови.

Стаття 106. Загальні засади звітування органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, депутатів Сумської міської ради

1. Звітування органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади та їх посадових осіб, депутатів Сумської міської ради, здійснюється з метою забезпечення прозорості їх діяльності та інформування населення про вирішення питань місцевого значення.

2. Про свою роботу перед Сумською міською територіальною громадою звітують:

- Сумський міський голова;
- депутати Сумської міської ради;
- старости – перед Сумською міською радою, жителями Піщанського, Стецьківського, Великочернечинського та Битицького старостинських округів.

Про місце, час і спосіб організації звітування перед територіальною громадою Сумський міський голова, депутати Сумської міської ради, старости повідомляють не пізніше ніж за 7 днів до дня звітування через місцеві медіа та/або шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті Сумської міської ради. Відповідальні особи забезпечують невідкладне оприлюднення інформації про час та місце звітування зазначених у частині 2 цієї статті осіб на власних ресурсах Сумської міської ради.

3. Звітування органів та посадових осіб органів місцевого самоврядування, депутатів Сумської міської ради перед Сумською міською територіальною громадою відбувається у порядку, визначеному законодавством та цим Статутом.

4. Відкрита зустріч з жителями Сумської міської територіальної громади організовується та здійснюється у спосіб, який дозволяє жителям поставити запитання, висловити та подати пропозиції.

5. Звітування перед Сумською міською радою відбувається на її пленарних засіданнях.

6. Письмові та відео звіти, надані особами, переліченими у частині 2 цієї статті, оприлюднюються на офіційному вебсайті Сумської міської ради та розміщуються у вільному доступі не пізніше ніж за 7 календарних днів до дати зустрічі з жителями Сумської міської територіальної громади.

Стаття 107. Звітування Сумського міського голови

1. Сумський міський голова звітує перед Сумською міською територіальною громадою на відкритій зустрічі у спосіб, що дає змогу жителям поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції не рідше двох разів на рік, протягом I кварталу року, що слідує за звітним, та протягом III кварталу звітного року. Онлайн трансляція звіту відбувається на офіційному вебсайті Сумської міської ради.

Письмовий звіт Сумського міського голови про свою роботу оприлюднюється на офіційному вебсайті ради та розміщується у приміщенні ради не пізніше ніж за сім календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

2. Звіт Сумського міського голови перед Сумською міською територіальною громадою включає, крім інформації про його діяльність, відомості про:

- реалізацію стратегічних і програмних документів розвитку Сумської міської територіальної громади;
- виконання бюджету Сумської міської територіальної громади;
- результати виконання плану роботи, оголошеного під час попереднього звітування із зазначенням вжитих заходів, а в разі невиконання (часткового виконання) попереднього плану – відповідні причини;
- план роботи на наступний звітний період;

- інші питання місцевого значення.

3. Сумський міський голова звітує про роботу виконавчих органів Сумської міської ради на пленарному засіданні Сумської міської ради на вимогу не менше як половини депутатів від загального складу ради в будь-який визначений ними строк, але не раніше наступної чергової сесії.

4. Звіт Сумського міського голови перед Сумською міською радою включає:

- доповідь про його роботу та роботу виконавчих органів Сумської міської ради за звітний період;

- інформацію про хід і результати виконання бюджету Сумської міської територіальної громади;

- реалізацію затверджених радою стратегічних і програмних документів розвитку територіальної громади;

- відомості про роботу його заступників;

- інші питання в межах повноважень.

Стаття 108. Звітування депутатів Сумської міської ради

1. Депутати Сумської міської ради не рідше одного разу на рік звітують про свою роботу перед виборцями, об'єднаннями громадян, у тому числі про:

- діяльність у Сумській міській раді та її органах, зокрема, але не виключно, – про присутність на пленарних засіданнях і засіданнях постійних та інших комісій ради;

- роботу у виборчому окрузі;

- прийняті радою та її органами рішення, хід їх виконання;

- особисту участь в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу.

Депутат Сумської міської ради звітує про свою роботу під час проведення відкритої зустрічі у спосіб, що дає змогу виборцям поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції. Письмовий звіт депутата Сумської міської ради про свою роботу оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради та розміщується у приміщенні ради не пізніше ніж за сім календарних днів до дня проведення відкритої зустрічі.

Рада визначає орієнтовні строки проведення звітів депутатів місцевої ради перед виборцями.

2. Звіт депутата Сумської міської ради може бути проведено в будь-який час на вимогу зборів виборців, а також органів самоорганізації населення.

3. Депутат Сумської міської ради інформує раду та її виконавчі органи про результати обговорення його звіту, зауважень і пропозицій, висловлених виборцями на адресу ради та її органів, а також про доручення, дані депутатові у зв'язку з його депутатською діяльністю. Звіти і зустрічі депутатів місцевої ради з виборцями висвітлюються медіа.

Стаття 109. Звітування старости

1. Староста звітує перед жителями старостинського округу, на відкритій зустрічі не рідше одного разу на рік протягом першого кварталу року, що слідує за звітним.

2. Звіт старости перед жителями старостинського округу, має містити, крім інформації про його діяльність, відомості про:

- реалізацію документів з планування розвитку територіальної громади в частині, що стосується населених пунктів, розташованих на території відповідного старостинського округу;
- виконання бюджету Сумської міської територіальної громади в частині видатків, що стосуються відповідного старостинського округу;
- результати виконання плану роботи, оголошеного під час попереднього звітування із зазначенням вжитих заходів, а в разі невиконання (часткового виконання) попереднього плану – відповідні причини;
- план роботи на наступний звітний період;
- інші питання місцевого значення.

3. Староста звітує про свою роботу на пленарному засіданні Сумської міської ради на вимогу не менше як третини депутатів від загального складу ради в будь-який визначений радою термін.

4. Звіт старости перед радою включає:

- доповідь про його роботу за звітний період;
- виконання бюджету Сумської міської територіальної громади в частині видатків, що стосуються відповідного старостинського округу;
- реалізацію затверджених радою документів з планування розвитку територіальної громади в частині, що стосується старостинського округу;
- інші питання в межах повноважень.

Стаття 110. Звітування комунальних підприємств, установ, організацій, закладів Сумської міської ради

1. Комунальні підприємства, установи, організації, заклади щорічно до 31 березня року, наступного за звітним, звітують перед Сумською міською радою, Виконавчим комітетом Сумської міської ради та споживачами їхніх послуг на відкритих зустрічах.

2. Звіт комунальних підприємств, установ, організацій, закладів попередньо оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради та на офіційних вебсайтах комунальних підприємств, установ, організацій, закладів (у разі їх створення) не пізніше ніж за 10 робочих днів до дня проведення звіту.

3. За результатами звіту комунальних підприємств, установ, організацій, закладів Сумська міська рада та Виконавчий комітет можуть прийняти рішення з оцінкою діяльності відповідного комунального підприємства, установи, організації чи закладу за звітний період.

4. Інформацію про місце та час проведення відкритих зустрічей керівники комунальних підприємств, установ, організацій, закладів повідомляють споживачів їхніх послуг не пізніше як за 10 робочих днів.

РОЗДІЛ XI. ПЕРЕХІДНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 111. Порядок прийняття і реєстрації Статуту

1. Статут затверджується на пленарному засіданні Сумської міської ради більшістю голосів депутатів від загального складу ради.

2. Статут підлягає державній реєстрації у відповідних органах Міністерства юстиції України в порядку, установленому чинним законодавством України.

3. Підставою для відмови в державній реєстрації Статуту може бути його невідповідність Конституції та Законам України. Рішення про відмову в реєстрації Статуту може бути оскаржено в судовому порядку.

Стаття 112. Перехідні положення

1. Після офіційного набрання чинності цього Статуту Сумському міському голові, виконавчим органам Сумської міської ради, за участю постійних комісій Сумської міської ради (у разі необхідності), забезпечити реалізацію Плану заходів щодо впровадження положень Статуту Сумської міської територіальної громади, який затверджується розпорядженням міського голови, а саме:

1) протягом року здійснити перегляд усіх нормативно-правових актів органу місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади щодо їх відповідності цьому Статуту;

2) підготувати пропозиції Сумській міській раді та Сумському міському голові щодо приведення попередньо прийнятих актів Сумської міської ради та Сумського міського голови нормативного характеру у відповідність з цим Статутом;

3) за необхідності, скасувати в цілому або частково, внести зміни до рішень Сумської міської ради, Виконавчого комітету Сумської міської ради, розпоряджень Сумського міського голови, які суперечать цьому Статуту, а також розробити та прийняти, в межах повноважень, відповідні акти - рішення Сумської міської ради, Виконавчого комітету Сумської міської ради, розпорядження Сумського міського голови, посилення на які прямо чи опосередковано зазначено у відповідних статтях Статуту;

4) організувати та здійснити контроль за приведенням підприємствами, установами, організаціями, закладами Сумської міської територіальної громади комунальної форми власності своїх актів у відповідність з цим Статутом;

5) забезпечити широке ознайомлення жителями Сумської міської територіальної громади зі змістом цього Статуту, провести роботу з роз'яснення його положень щодо прав та обов'язків жителів Сумської міської територіальної громади, організувати публікацію коментарів фахівців (за необхідності).

Стаття 113. Порядок внесення змін до Статуту

1. Рішення щодо внесення змін до Статуту приймаються на пленарному засіданні Сумської міської ради більшістю голосів депутатів від загального складу ради.

Порядок ініціювання розгляду питання внесення змін до Статуту в Сумській міській раді та підготовки відповідного проєкту рішення визначається Регламентом роботи Сумської міської ради.

2. Про внесення змін до Статуту Сумський міський голова в п'ятиденний строк повідомляє орган, що здійснив реєстрацію Статуту. Реєстрація змін до Статуту здійснюється в порядку, передбаченому для реєстрації Статуту.

Стаття 114. Дія Статуту в часі і просторі

1. Статут набирає чинності з дня його офіційного оприлюднення.

2. Дія Статуту поширюється на всю територію Сумської міської територіальної громади. Окремі положення Статуту можуть діяти і на території, що знаходиться за межами Сумської міської територіальної громади, однак, у межах здійснення повноважень місцевого самоврядування.

3. Статут є обов'язковим для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами, організаціями, закладами, суб'єктами господарювання, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають або перебувають на території Сумської міської територіальної громади.

Акти органів місцевого самоврядування на території Сумської міської територіальної громади приймаються на основі Статуту і повинні відповідати йому.

4. Статут Сумської міської територіальної громади має найвищу силу щодо інших актів органів місцевого самоврядування та посадових осіб місцевого самоврядування, за винятком тих, що затверджуються на місцевому референдумі. Правові акти органів місцевого самоврядування та посадових осіб місцевого самоврядування, що суперечать цьому Статуту, не підлягають застосуванню та виконанню.

5. Положення Статуту, які регулюють правовідносини щодо народовладдя на рівні місцевого самоврядування, вступають в дію з моменту набрання чинності відповідними нормативно-правовими актами.

Стаття 115. Акти органів місцевого самоврядування, як один з механізмів реалізації норм Статуту

1.3 метою реалізації положень Статуту органи місцевого самоврядування приймають відповідні акти.

Стаття 116. Офіційне тлумачення Статуту

1. Офіційне тлумачення положень цього Статуту може здійснювати винятково Сумська міська рада у формі рішень.

Офіційне тлумачення положень цього Статуту здійснюється за запитом органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, закладів, суб'єктів господарювання, розміщених на території громади, жителів Сумської міської територіальної громади, інших громадян України, поданим у порядку, встановленому Законами України.

Сумська міська рада розглядає питання про офіційне тлумачення положень цього Статуту у порядку і в терміни, встановлені Регламентом Сумської міської ради.

Стаття 117. Зберігання Статуту

1. Один оригінальний примірник Статуту та свідоцтво про його державну реєстрацію зберігаються у Виконавчому органі Сумської міської ради, який забезпечує організацію діяльності Сумської міської ради.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ __. __. 2024

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ (КОНФЕРЕНЦІЇ) ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ В СУМСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Положення встановлює порядок ініціювання, організації та проведення загальних зборів (конференцій) громадян за місцем проживання, порядок врахування їх результатів органами місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади (далі – територіальна громада) та їх посадовими особами.

Загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання є однією з форм участі жителів Сумської міської територіальної громади (далі - жителів) у вирішенні питань місцевого значення відповідно до статті 8 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Право жителів проводити загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання

1. Загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання (далі – загальні збори (конференції)) скликаються за місцем проживання громадян для обговорення і прийняття рішень з питань місцевого значення, відповідно до території на якій вони відбуваються.

2. Порядок проведення загальних зборів (конференцій) громадян за місцем проживання регулюється Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», цим Положенням, яке є додатком до Статуту Сумської міської територіальної громади.

Стаття 2. Територія проведення загальних зборів (конференцій)

Загальні збори (конференції) відбуваються у межах: громади; міста; села; району в місті, мікрорайону; кварталу чи вулиці (-ць); будинку (декількох будинків) чи інших частин громади.

Стаття 3. Право жителів брати участь у загальних зборах (конференціях) громадян за місцем проживання

1. У загальних зборах (конференціях) з правом голосу можуть брати участь повнолітні жителі, які задекларували або зареєстрували місце проживання, або фактичне місце проживання/перебування яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи в межах території проведення загальних зборів (конференції).

2. Участь у загальних зборах (конференціях) обов'язкова для ініціаторів скликання загальних зборів (конференцій), представників профільних органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів і посадових осіб, депутатів міської Сумської міської ради, зазначених у повідомленні про скликання зборів. Відсутність відповідних представників не може бути

підставою для перенесення загальних зборів (конференцій) чи визнання їх такими, що не відбулися.

3. Учасниками загальних зборів (конференцій) з правом дорадчого голосу на запрошення ініціаторів можуть бути:

- народні депутати України;
- міський голова, депутати Сумської міської ради, представники органів виконавчої влади, які не проживають на відповідній території або не обрані делегатами конференції;
- представники підприємств, організацій, установ незалежно від форм власності, громадських об'єднань, органів самоорганізації населення, організацій співвласників багатоквартирних будинків.

РОЗДІЛ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЙ)

Стаття 4. Повноваження загальних (конференцій) громадян за місцем проживання

На розгляд загальних зборів виносяться будь-які питання місцевого значення, у тому числі, але не обмежуючись цим:

1. У сфері представлення та захисту прав та інтересів мешканців відповідної території у взаємовідносинах з органами місцевого самоврядування та їхніми посадовими особами:

- 1) обговорювати проекти актів Сумської міської ради, її виконавчого комітету та інших виконавчих органів;
- 2) вносити пропозиції до порядку денного сесій Сумської міської ради та засідань їх виконавчих комітетів;
- 3) направляти звернення до органів державної влади, обласних та районних рад, керівників підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності з питань, які є важливими для забезпечення інтересів жителів;

2. У сфері забезпечення участі жителів у формуванні та реалізації програм соціально-економічного розвитку відповідної території, інших місцевих програм:

1) обговорювати та вирішувати питання щодо спрямування коштів жителів разом з коштами місцевого бюджету, підприємств, установ та організацій різних форм власності, трудових і матеріально-технічних ресурсів на будівництво, модернізацію, ремонт і утримання об'єктів соціальної інфраструктури, благоустрій населених пунктів, на заходи з охорони навколишнього природного середовища;

2) приймати рішення про запровадження зборів/платежів на засадах добровільного самооподаткування;

3) вносити до Сумської міської ради пропозиції щодо передачі або придбання в комунальну власність відповідних територіальних громад підприємств, установ чи організацій різних форм власності або їх структурних підрозділів та інших об'єктів, якщо вони мають важливе значення для забезпечення комунальних, соціальних, культурних, побутових та інших потреб територіальної громади;

4) вносити пропозиції до Сумської міської ради та її виконавчих органів щодо надання допомоги інвалідам, ветеранам війни і праці, самотнім особам похилого віку, багатодітним сім'ям та іншим категоріям малозабезпечених жителів в порядку реалізації місцевих програм у сфері соціального захисту населення;

5) обговорювати питання, пов'язані із залученням населення до ліквідації наслідків аварії чи стихійного лиха, сприяти органам місцевого самоврядування у проведенні робіт з ліквідації цих наслідків;

6) вимагати, отримувати від органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб та заслуховувати інформацію про стан навколишнього середовища, про заходи, що вживаються з метою його збереження та поліпшення;

3. У сфері забезпечення участі жителів у вирішенні питань місцевого значення:

1) обговорювати у випадках, передбачених законодавством України, тарифи на житлово-комунальні послуги, що надають суб'єкти господарювання усіх форм власності;

4. У сфері забезпечення створення, діяльності та ліквідації органів самоорганізації населення:

1) приймати рішення про створення органу самоорганізації населення, визначення його назви;

2) подавати заяву до Сумської міської ради про створення органу самоорганізації населення;

3) визначати строк повноважень персонального складу органу самоорганізації населення;

4) визначати основні напрями діяльності органу самоорганізації населення та обсяг його власних повноважень при його створенні та в подальшому – у межах, визначених Законом України «Про органи самоорганізації населення»;

5) затверджувати Положення про орган самоорганізації населення, вносити до нього зміни;

6) визначати кількісний склад та обирати персональний склад (голову, заступників голови, секретаря та членів) органу самоорганізації населення;

7) переобирати склад органу самоорганізації населення, відкликати, обирати окремих його членів замість вибулих, змінювати кількісний склад органу самоорганізації населення.

Стаття 5. Повноваження конференції громадян за місцем проживання

На конференції можуть розглядатися та вирішуватися будь-які питання, віднесені до повноважень загальних зборів, із урахуванням особливостей щодо їх організації та проведення, встановлених цим Положенням.

РОЗДІЛ III. ПОРЯДОК СКЛИКАННЯ І ПІДГОТОВКИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЙ)

Стаття 6. Ініціатори загальних зборів (конференцій)

Загальні збори можуть скликатися:

1) міським головою;

- 2) міською радою, депутатською фракцією (групою), постійною депутатською комісією, $\frac{1}{5}$ депутатів Сумської міської ради;
- 3) виконавчим органом міської ради;
- 4) старостою – у межах відповідного старостинського округу;
- 5) органом самоорганізації населення (далі – ОСН) – у межах території своєї діяльності;
- 6) об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку (далі – ОСББ), житлово-будівельним кооперативом (далі - ЖБК);
- 7) не менше як третиною жителів через створення ініціативної групи, які проживають у відповідному територіальному утворенні, досягли вісімнадцятирічного віку та задекларували або зареєстрували місце проживання на території територіальної громади, або фактичне місце проживання/перебування яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи;
- 8) інститутами громадянського суспільства (громадські об'єднання, професійні спілки (об'єднання професійних спілок), творчі спілки, організації роботодавців (об'єднання організацій роботодавців), благодійні організації), що здійснюють свою діяльність на території Сумської міської територіальної громади;

Ініціювати загальні збори у частині Сумської міської територіальної громади мають право жителі, що проживають на відповідній території проведення загальних зборів.

Стаття 7. Подання ініціативи про скликання загальних зборів (конференцій)

1. Міський голова видає розпорядження про скликання загальних зборів (конференцій).

2. Сумська міська рада, депутатська фракція (група), постійна депутатська комісія, депутатська група $\frac{1}{5}$ депутатів Сумської міської ради, староста ухвалюють рішення про скликання загальних зборів (конференцій) відповідно до Регламенту Сумської міської ради та відповідних положень про їх діяльність.

3. Органи самоорганізації населення, об'єднання власників багатоквартирних будинків, житлово-будівельний кооператив ухвалюють рішення про скликання загальних зборів (конференцій) відповідно до їх статутних документів.

4. Жителі надсилають на ім'я міського голови повідомлення про проведення загальних зборів (конференції). Повідомлення підписується не менш як третиною жителів, які проживають у відповідному територіальному утворенні, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, дати і року народження, адрес реєстрації, номерів контактних телефонів, адрес електронної пошти (за наявності) згідно з Додатком 1 до цього Положення.

5. Розпорядження, рішення чи повідомлення про скликання загальних зборів (конференцій) в усіх передбачених цією статтею випадках невідкладно передається відповідальній особі Сумської міської ради не пізніше десяти робочих днів до дати проведення зборів і має повідомний характер.

6. У розпорядженні, рішенні чи повідомленні про скликання загальних зборів (конференцій) має бути зазначена така інформація:

- 1) ініціатор скликання, його контакти (згода на обробку персональних даних);
  - 2) територія проведення відповідно до статті 2 цього Положення;
  - 3) дата, час і місце проведення;
  - 4) пропонований список запрошених до участі у загальних зборах (конференції) посадових осіб органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, представників підприємств, установ, організацій;
  - 5) пропоновані до розгляду на загальних зборах (конференції) питання порядку денного;
  - б) організаційні заходи, які має здійснити відповідальна особа Сумської міської ради, з метою підготовки до проведення загальних зборів (конференції) (за потреби).
7. До розпорядження, рішення чи повідомлення також можуть додаватися інформаційно-аналітичні матеріали з питань, що виносяться на загальні збори (конференції).

Стаття 8. Розгляд рішення чи повідомлення про скликання загальних зборів (конференцій)

1. Протягом трьох робочих днів з моменту отримання рішення чи повідомлення про скликання загальних зборів (конференції) відповідальна особа Сумської міської ради здійснює перевірку поданих документів на відповідність вимогам цього Положення та готує проєкт розпорядження, яким міський голова приймає одне з таких рішень:

- 1) призначити проведення загальних зборів (конференції);
- 2) відправити рішення чи повідомлення для усунення недоліків відповідно до частини 3 цієї статті;
- 3) відмовити відповідно до частини 5 цієї статті.

2. У межах того ж триденного строку про прийняте рішення повідомляють ініціатора в письмовій формі, зазначаючи номер реєстрації або підстави повернення для усунення недоліків чи відмови відповідно до цього Положення. Розпорядження, рішення чи повідомлення про проведення загальних зборів (конференцій) також розміщуються разом з усіма підготовленими матеріалами на офіційному вебсайті Сумської міської ради у відповідному розділі, вилучивши з них інформацію про фізичну особу (персональну інформацію).

3. Рішення чи повідомлення про скликання загальних зборів (конференції) може бути повернуто для усунення недоліків у випадку, якщо не дотримано вимог частин 4, 6 статті 7 цього Положення.

Повернення з інших підстав є неправомірним.

4. Рішення чи повідомлення має бути доопрацьоване і подане до Сумської міської ради протягом п'яти робочих днів з моменту отримання ініціатором відповідного письмового повідомлення. У разі якщо недоліки в цей строк не усунуто, рішення чи повідомлення залишається без розгляду.

5. Відмовляють у проведенні загальних зборів лише у таких двох випадках:

- 1) якщо питання, запропоновані на розгляд загальних зборів (конференції), не належать до відання місцевого самоврядування;

2) якщо з рішенням чи повідомленням про скликання загальних зборів (конференції) звернулася особа (-и), що не може бути ініціатором скликання загальних зборів (конференції) відповідно до статті 6 цього Положення.

Відмова з інших підстав є неправомірною.

6. Відсутність прийнятого міським головою розпорядження стосовно можливості проведення загальних зборів (конференцій), відповідно до частини 1 цієї статті, не може бути перешкодою для проведення загальних зборів (конференцій) у випадку, якщо вона подана відповідно до цього Положення.

Стаття 9. Підготовка загальних зборів (конференцій)

1. Підготовка та проведення загальних зборів (конференцій) здійснюється ініціаторами скликання зборів (конференцій) у співпраці з відповідальною особою Сумської міської ради.

2. Загальні збори (конференція) проводяться у дату, час та місце, зазначені в розпорядженні, рішенні чи повідомленні про скликання загальних зборів (конференції).

3. Якщо з об'єктивних причин неможливо організувати проведення загальних зборів (конференції) у дату, час та місце, зазначені в розпорядженні, рішенні чи повідомленні про скликання загальних зборів (конференції), відповідальна особа Сумської міської ради може запропонувати іншу дату, час та місце проведення зборів, але не пізніше чотирнадцяти робочих днів від початкової дати. Остаточне рішення щодо дати, часу і місця проведення загальних зборів (конференції) ухвалюється за згодою їх ініціатора.

4. Органи, посадові особи місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ та організацій сприяють та надають допомогу у проведенні зборів, у тому числі надають потрібну для проведення зборів інформацію в порядку, передбаченому законами України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації».

Стаття 10. Інформування жителів про проведення загальних зборів (конференцій)

1. Ініціатори проведення загальних зборів (конференцій) доводять інформацію про їх проведення до відома жителів відповідної території не пізніше ніж за сім календарних днів до дня проведення загальних зборів (конференції).

2. У разі особливої необхідності жителів додатково, крім терміну, передбаченого частиною 1 цієї статті, повідомляється про скликання загальних зборів (конференцій) у день їх проведення.

3. Інформаційне повідомлення про проведення загальних зборів (конференцій), інформаційно-аналітичні матеріали розміщуються на офіційному вебсайті Сумської міської ради у розділі «Громадська участь» (підрозділ «Загальні збори громадян»), а також може бути розміщено у місцевих медіа, електронних медіа, соціальних мережах та поширюється будь-якими іншими доступними способами з метою ознайомлення з ними якомога більшої частини жителів.

4. В інформаційному повідомленні (оголошенні) зазначається вичерпна інформація про дату, час і місце проведення загальних зборів (конференцій), територія проведення загальних зборів, ініціатора їх скликання і питання, що

виносяться на розгляд, а також контакти (телефон, електронна адреса тощо), за якими можна отримати додаткову інформацію про проведення загальних зборів.

5. Оголошення про дату, час, місце і питання, що виносяться на розгляд загальних зборів (конференцій), також розміщується на дошках оголошень.

Стаття 11. Порядок скликання конференцій

1. У випадках, коли скликання загальних зборів пов'язане з певними організаційними складнощами, можуть скликатися конференції. Обрання делегатів конференції здійснюється на відповідних загальних зборах у відповідності до цього Положення, що передують конференції та проводяться в межах дрібніших частин громади, мікрорайону; кварталу чи вулиці; будинку (декількох будинків), чи інших частин) з оформленням відповідних протоколів.

2. Для проведення конференцій обов'язково мають бути присутні:

1) при обранні делегатів конференції, яка має проводитися на рівні громади, – один делегат не менше ніж від ста квартир багатоквартирних будинків або будинків індивідуальної забудови;

2) при обранні делегатів конференції, яка має проводитися на рівні району в місті чи мікрорайону, – один делегат не менше ніж від сорока квартир багатоквартирних будинків або будинків індивідуальної забудови;

3) при обранні делегатів конференції, яка має проводитися на рівні кварталу чи вулиці, – один делегат не менше ніж від десяти квартир багатоквартирних будинків, ЖБК або будинків індивідуальної забудови;

4) при обранні делегатів конференції, яка має проводитися на рівні будинку, житлового комплексу чи інших дрібніших територій, – один делегат не менше ніж від трьох квартир багатоквартирних будинків.

3. Квота представництва є мінімальною обов'язковою для проведення конференції представників територіальної громади. Квота представництва може бути збільшена ініціаторами скликання конференції представників територіальної громади.

4. Під час проведення загальних зборів, що передують конференції та проводяться в межах дрібніших частин громади окремих повідомлень про їх проведення ініціатори проведення таких зборів на ім'я міського голови не подають та окремих розпоряджень міського голови не приймається.

РОЗДІЛ IV. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЙ)

Стаття 12. Реєстрація учасників загальних зборів (конференцій)

1. Перед початком загальних зборів (конференцій) ініціатор скликання зборів проводить реєстрацію учасників зборів (конференцій). У списку реєстрації зазначається така інформація:

- прізвище, ім'я, по батькові учасника загальних зборів (конференцій);
- дата народження;
- адреса реєстрації;
- документ що посвідчує особу;
- особистий підпис.

Незареєстровані особи не можуть брати участь у голосуванні під час проведення загальних зборів (конференцій).

2. У разі проведення конференції представників громадян під час реєстрації учасник конференції подає також протокол (витяг із протоколу) загальних зборів нижчого рівня за підписами головуючого та секретаря, на яких прийнято рішення про делегування представника для участі у цій конференції.

3. Під час реєстрації ініціатори скликання зборів (конференції) видають учасникам з правом вирішального голосу мандати для голосування.

Стаття 13. Правомочність загальних зборів (конференцій)

Загальні збори є повноважними за умов присутності на них більше половини жителів, які досягли вісімнадцятирічного віку, задекларували або зареєстрували місце проживання на території проведення загальних зборів або фактичне місце проживання/перебування, яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи. А в разі скликання конференції – 2/3 від визначеної за квотою кількості делегатів.

Стаття 14. Проведення загальних зборів (конференцій)

1. Відкриває загальні збори (конференцію) ініціатор (уповноважений представник) скликання зборів.

2. Для ведення загальних зборів (конференції) із числа учасників з правом голосу відносною більшістю голосів обирається головуючий.

3. Для ведення протоколу зборів (конференції) із числа учасників з правом голосу відносною більшістю голосів обирається секретар.

4. Для підрахунку голосів учасників загальних зборів (конференції) відносною більшістю голосів з числа учасників з правом голосу обирається лічильна комісія у складі не менше 3 осіб.

Не можуть бути членами лічильної комісії головуючий і секретар загальних зборів (конференції).

5. За пропозицією ініціатора скликання загальних зборів (конференції) та з урахуванням думок учасників загальними зборами (конференцією) простою більшістю голосів затверджується порядок денний і регламент роботи загальних зборів (конференції). Порядок денний загальних зборів (конференції) обов'язково має передбачати доповіді ініціаторів скликання загальних зборів (конференції) та представника (представників) органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, до компетенції яких належить вирішення питання, що розглядаються на загальних зборах (конференції).

Не допускається розгляд та прийняття рішень із питань, не передбачених під час ініціювання загальних зборів (конференції).

6. Головуючий на основі затвердженого регламенту загальних зборів (конференції):

1) оголошує питання, які виносяться на розгляд загальних зборів (конференції);

2) веде загальні збори (конференцію) та підтримує на них належну дисципліну і порядок;

3) надає слово для виступів та оголошує підсумки голосування на підставі даних лічильної комісії;

4) головуєчий може перервати виступаючого, якщо його виступ не стосується теми загальних зборів (конференції) або перевищує встановлений регламент;

5) виконує інші функції з проведення загальних зборів (конференції).

7. Учасники загальних зборів повинні дотримуватися порядку їх проведення та норм етичної поведінки, не допускати вигуків, образ та інших дій, що заважають обговоренню винесених на розгляд питань.

Якщо головуєчий на загальних зборах зловживає своїм правом і порушує порядок їх проведення, учасники загальних зборів можуть висловити йому недовіру та обрати нового головуєчого.

РОЗДІЛ V. ОФОРМЛЕННЯ ТА ВРАХУВАННЯ РІШЕНЬ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЇ)

Стаття 15. Рішення загальних зборів (конференцій)

1. Загальні збори (конференція) з розглянутих питань ухвалюють рішення.

2. Рішення загальних зборів (конференції) ухвалюють простою більшістю голосів учасників загальних зборів (конференції) з правом голосу шляхом відкритого або таємного голосування. Спосіб голосування визначається регламентом, затвердженим учасниками загальних зборів (конференції).

3. Результати проведення загальних зборів (конференції) та ухвалені на загальних зборах (конференції) рішення оформлюються протоколом згідно з Додатком 2 до цього Положення. Протокол підписується головуєчим і секретарем загальних зборів (конференції) не пізніше трьох днів після їх проведення та невідкладно передається (надсилається) міському голові із супровідним листом.

У протоколі загальних зборів (конференції) зазначається така інформація:

- дата, час і місце їх проведення;
- територія проведення загальних зборів (конференції);
- кількість учасників загальних зборів (конференції), в тому числі учасники з правом дорадчого голосу;
- список учасників загальних зборів (конференції), а саме Додаток до протоколу загальних зборів (конференції);
- порядок денний загальних зборів (конференції);
- виклад перебігу обговорення та результати розгляду питань порядку денного;
- результати голосування з кожного окремого питання та інша інформація.

4. Протокол загальних зборів (конференції) складається у трьох примірниках не пізніше 3 днів після їх проведення та підписується головуєчим і секретарем загальних зборів (конференції).. Один примірник протоколу загальних зборів (конференції) передають на зберігання відповідальній особі Сумської міської ради. Другий примірник протоколу залишають ініціаторові скликання загальних зборів (конференції). Третій примірник не пізніше 5 днів з дня проведення загальних зборів (конференції) вивішується для ознайомлення в місці проведення загальних зборів (конференції) і має бути доступним для ознайомлення не менше тридцяти календарних днів.

До першого примірника протоколу загальних зборів (конференції) додається оригінал списку учасників загальних зборів (конференції), які брали в них участь, складений відповідно до вимог частини 1 статті 12 та Додатка 2 до цього Положення, а у разі проведення конференції до протоколу також додаються оригінали протоколів загальних зборів, які підтверджують повноваження делегатів конференції на представлення інтересів громадян. До другого примірника протоколу додаються копії зазначених документів, засвідчені підписами секретаря і головуючого.

5. Відповідальна особа Сумської міської ради забезпечує розміщення сканованого протоколу загальних зборів (конференції) з усіма додатками на офіційному вебсайті Сумської міської ради у відповідному розділі протягом 5 робочих днів з дня їх надходження, при цьому вилучає з них інформацію про фізичну особу (персональну інформацію).

Стаття 16. Врахування рішень загальних зборів (конференцій) органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами, комунальними підприємствами

1. Рішення загальних зборів (конференції) враховуються органами місцевого самоврядування та їх посадовими особами у їх діяльності.

2. Пропозиції, викладені в протоколі загальних зборів (конференції), розглядаються на найближчому засіданні Сумської міської ради та/або її виконавчого комітету (залежно від того, до кого вони скеровані) за обов'язкової участі ініціаторів загальних зборів (конференції), яким надається слово для виступу.

3. Ініціатори скликання зборів мають бути поінформовані про дату, час і місце проведення засідання органу місцевого самоврядування з питань розгляду рішень загальних зборів (конференції) в письмовій формі і не пізніше ніж за 3 дні до початку засідання.

4. За результатами проведення засідання органи місцевого самоврядування або їх посадові особи ухвалюють рішення про врахування, часткове врахування або відхилення рішень загальних зборів (конференції).

5. Якщо органи місцевого самоврядування чи їх посадові особи не вважають за можливе частково або повністю врахувати рішення загальних зборів (конференції), має бути подане вмотивоване пояснення причини такого рішення.

6. Рішення органів місцевого самоврядування або їх посадових осіб за результатами розгляду рішень загальних зборів (конференції) протягом п'яти робочих днів з дня розгляду надсилається ініціаторам скликання зборів, розміщується на офіційному вебсайті Сумської міської ради у відповідному розділі.

7. Контроль за врахуванням рішень загальних зборів (конференцій) у діяльності посадових осіб та органів місцевого самоврядування покладається на міського голову та ініціаторів скликання загальних зборів (конференції).

8. Рішення загальних зборів (конференції), прийняті в межах чинного законодавства і власних повноважень, є обов'язковими для виконання органами самоорганізації населення.

9. Комунальні підприємства зобов'язані розглянути рішення загальних зборів (конференції) протягом тридцяти календарних днів, про результати

розгляду рішень комунальні підприємства повідомляють ініціаторів проведення загальних зборів (конференції).

Стаття 17. Дії та бездіяльність службових та посадових осіб, які можна оскаржити

1. Жителі мають право оскаржити:

1) nereєстрацію, невчасну реєстрацію, неправомірну відмову в реєстрації або безпідставне повернення розпорядження, рішення чи повідомлення про скликання загальних зборів (конференції) для усунення недоліків;

2) недотримання посадовими та службовими особами строків, передбачених цим Положенням;

3) невжиття заходів для підготовки загальних зборів (конференції), про які заявлено у розпорядженні, рішенні чи повідомленні про скликання загальних зборів (конференції);

4) бездіяльність щодо розгляду та врахування рішення загальних зборів (конференції) чи неприйняття рішення за результатами його розгляду;

5) невиконання вимог щодо оприлюднення інформації та документів, що стосуються ініціювання, підготовки, проведення, розгляду рішення загальних зборів (конференції);

6) інші дії чи бездіяльність, що порушують вимоги цього Положення.

Стаття 18. Правові наслідки порушення вимог цього Положення

Порушення вимог чинного законодавства, що регулює порядок ініціювання, підготовки, проведення та врахування рішень загальних зборів (конференції), у тому числі цього Положення, може бути підставою для скасування рішень органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, що були прийняті після проведення загальних зборів (конференції) та суперечать прийнятому на них рішенню. Для цього ініціатори скликання загальних зборів (конференцій) або інші зацікавлені особи звертаються до суду.

Стаття 19. Відповідальність посадових та службових осіб

1. Депутати Сумської міської ради, посадові та службові особи місцевого самоврядування несуть юридичну відповідальність за невиконання цього Положення згідно із законодавством України.

2. У разі недотримання визначеного цим Положенням порядку розгляду рішення загальних зборів, а також незгоди з рішенням органу або посадової особи місцевого самоврядування щодо розгляду рішення загальних зборів ініціатор останніх або особа, уповноважена його представляти, має право оскаржити таке рішення в порядку, встановленому законодавством України.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ .2024

Додаток 1
до Положення про загальні збори
(конференції) громадян за місцем
проживання

Сумському міському голові

Від жителів:

1.

Прізвище, ім'я, по батькові

який проживає за адресою:

*Адреса реєстрації із зазначенням номера
контактного телефону (електронної пошти –
за наявності)*

2.

Прізвище, ім'я, по батькові

який проживає за адресою:

*Адреса реєстрації із зазначенням номера
контактного телефону (електронної пошти –
за наявності)*

3.

Прізвище, ім'я, по батькові

який проживає за адресою:

*Адреса реєстрації із зазначенням номера
контактного телефону (електронної пошти –
за наявності)*

**ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ (КОНФЕРЕНЦІЇ)
ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ**

Відповідно до статті 8 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статей 4-6 Положення Про загальні збори (конференції) громадян за місцем проживання», що є невід'ємною частиною Статуту Сумської міської територіальної громади:

1. Повідомляємо Вас про скликання загальних зборів (конференції) громадян за місцем проживання на території _____.
вказати територію: загально територіальні, мікрорайону; кварталу чи вулиці; будинку (декількох будинків), чи інших частин.

2) Загальні збори (конференцію) громадян за місцем проживання заплановано провести «_____» _____ 20__ року з _____ до _____ год.

у

назва та адреса місця проведення загальних зборів (конференції)

3. До участі в загальних зборах (конференції) громадян за місцем проживання запрошуюються:

- 1) жителі _____
Назва території, жителів якої запрошено до участі в загальних зборах;
- 2) Міський голова.
- 3) Депутати міської Сумської міської ради.
- 4) _____
прізвища та/або назви посад посадових осіб (якщо вони відомі);
- 5) представники ОСН, ОСББ тощо.

4. На загальних зборах заплановано обговорити такі питання:

— _____
Повне формулювання питання, винесеного на розгляд загальних зборів (конференції)

— _____
Повне формулювання питання, винесеного на розгляд загальних зборів (конференції)

— _____
Повне формулювання питання, винесеного на розгляд загальних зборів (конференції)

5. Просимо розмістити оголошення про проведення загальних зборів (конференції)

_____ (зазначити заходи, які має здійснити відповідальна особа Сумської міської ради для підготовки загальних зборів (конференції)).

До повідомлення додаємо:

1. Інформаційно-аналітичні матеріали з питань, що виносяться на загальні збори (конференції), на _____ арк.

«___» _____ 20__ року

1. _____	_____
<i>Прізвище, ім'я, по батькові</i>	<i>підпис</i>
2. _____	_____
<i>Прізвище, ім'я, по батькові</i>	<i>підпис</i>
3. _____	_____
<i>Прізвище, ім'я, по батькові</i>	<i>підпис</i>

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ __. __. 2024

Додаток 2
до Положення про загальні збори
(конференції) громадян за місцем
проживання

ПРОТОКОЛ
загальних зборів (конференції) громадян за місцем проживання
на території _____
вказати територію

«_____» _____ 20____ року.

Місце проведення: _____

Час проведення: _____

Територія проведення: _____

Присутні:

Учасники загальних зборів (конференції) громадян за місцем проживання в кількості _____ осіб (список – у Додатку до цього протоколу).

З них наділені правом голосу _____ учасників, правом дорадчого голосу – _____ учасників.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обрання головуючого, секретаря та членів лічильної комісії загальних зборів (конференції).

2. Затвердження порядку денного і регламенту загальних зборів (конференції).

3. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

4. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

5. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

1. Обрання головуючого, секретаря та членів лічильної комісії загальних зборів (конференції).

СЛУХАЛИ:

1.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утрималися» – _____;

УХВАЛИЛИ:

1. Обрати головою загальних зборів (конференції):

Прізвище, ім'я, по батькові

2. Обрати секретарем загальних зборів (конференції):

Прізвище, ім'я, по батькові

3. Обрати членами лічильної комісії загальних зборів (конференції):

Прізвище, ім'я, по батькові

2. Затвердження порядку денного та регламенту загальних зборів (конференції).

СЛУХАЛИ:

1.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утрималися» – _____;

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити такий порядок денний загальних зборів (конференції):

1. Про ситуацію щодо _____.

2. Про ситуацію щодо _____.

3. Про ситуацію щодо _____.

2. Затвердити такий регламент загальних зборів (конференції):

на вступне слово ініціатора загальних зборів (конференції) – до ____ хвилин;

на доповідь (виступ) – до ____ хвилин;

відповіді на запитання після доповіді (виступу) – до ____ хвилин;

на виступи в обговоренні – до ____ хвилин.

3. Про ситуацію щодо _____.

питання порядку денного, що обговорювалося

СЛУХАЛИ:

1. Про ситуацію щодо _____.

питання порядку денного, що обговорювалося

ВИСТУПИЛИ:

1. _____
2. _____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____;
«Проти» – _____;
«Утрималися» – _____;

УХВАЛИЛИ:

Визнати ситуацію щодо _____
питання порядку денного, що обговорювалося

4. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

СЛУХАЛИ:

1. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

ВИСТУПИЛИ:

1. _____
2. _____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____;
«Проти» – _____;
«Утрималися» – _____;

УХВАЛИЛИ:

Визнати ситуацію щодо _____
питання порядку денного, що обговорювалося

5. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

СЛУХАЛИ:

1. Про ситуацію щодо _____.
питання порядку денного, що обговорювалося

ВИСТУПИЛИ:

1. _____
2. _____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За» – _____;
«Проти» – _____;
«Утрималися» – _____;

УХВАЛИЛИ:

Визнати ситуацію щодо _____
питання порядку денного, що обговорювалося

Голова загальних зборів (конференції) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Секретар загальних зборів (конференції) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ __. __ .2024

Додаток
до Протоколу загальних зборів
(конференції) громадян
за _____ місцем _____ проживання

_____ *зазначити територію*

від «___» _____ 20 __ року

СПИСОК
учасників загальних зборів (конференції) громадян
за місцем проживання

_____ *зазначити територію*

«___» _____ 20 __ року.

Місце проведення: _____

Час проведення: _____

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата і рік народження	Адреса реєстрації	Документ, що посвідчує особу	Підпис
1.					
2					

Голова загальних зборів (конференції) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Секретар загальних зборів (конференції) _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ . 2024

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ МІСЦЕВИХ ІНІЦІАТИВ НА РОЗГЛЯД СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

1.1. Порядок внесення місцевих ініціатив на розгляд Сумської міської ради (далі – Порядок) розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Статуту Сумської міської територіальної громади та визначає правові засади, організацію, внесення на розгляд та прийняття рішень у порядку місцевої ініціативи з метою забезпечення прав жителів Сумської міської територіальної громади вирішувати питання місцевого значення.

1.2. Місцева ініціатива – офіційна письмова пропозиція жителів Сумської міської територіальної громади з питань, які належать до відання місцевого самоврядування, внесена з дотриманням вимог, передбачених цим Порядком, до Сумської міської ради (далі – рада) для розгляду та прийняття відповідного рішення в межах її компетенції.

Місцева ініціатива є формою безпосередньої участі жителів Сумської міської територіальної громади у місцевому самоврядуванні.

1.3. Право на внесення місцевої ініціативи у Сумській міській територіальній громаді належить громадянам України, які досягли 14 років та задекларували або зареєстрували місце проживання на території Сумської міської територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування, яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

1.4. Жителі територіальної громади мають право ініціювати розгляд у раді в порядку місцевої ініціативи будь-якого питання, віднесеного Конституцією та чинним законодавством України до відання місцевого самоврядування.

Не можуть бути предметом місцевої ініціативи:

1. пропозиції, що суперечать Конституції та чинному законодавству України;
2. пропозиції, реалізація яких стосується територій поза межами юрисдикції ради.

2. Порядок реєстрації ініціативної групи

2.1. Місцева ініціатива вноситься до ради ініціативною групою.

2.2. Ініціативна група – група жителів Сумської міської територіальної громади, сформована для підготовки, оформлення й представлення в раді проекту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи, яка утворюється на установчих зборах ініціативної групи, у складі не менше 22 осіб, які є дієздатними, досягли 14 років та задекларували або зареєстрували місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування, яких підтверджується довідкою про взяття на облік

внутрішньо переміщеної особи.

Ініціативна група самостійно здійснює всі видатки, пов'язані зі своєю діяльністю. Ініціативна група може створюватися тільки з одного питання місцевої ініціативи.

2.3. Ініціатори проведення установчих зборів ініціативної групи, не пізніше ніж за 5 календарних днів до їх проведення, повинні письмово повідомити раду про час, місце та мету проведення зборів. Представник ради має право бути присутнім на установчих зборах ініціативної групи.

На установчих зборах ініціативної групи обираються голова (в подальшому – особа, уповноважена діяти від імені ініціативної групи (далі – уповноважений представник ініціативної групи) та секретар зборів.

Рішення на установчих зборах ініціативної групи приймається відкритим голосуванням більшістю голосів, за умови, що за нього проголосувало не менше ніж 22 учасника. Учасники установчих зборів ініціативної групи, які своїми голосами підтримали створення ініціативної групи, після проведення зборів вважаються членами ініціативної групи. На установчих зборах ініціативної групи визначається суть місцевої ініціативи. За результатами проведення установчих зборів складається протокол № 1 (додаток 1 до цього Порядку), який підписується уповноваженим представником ініціативної групи і секретарем установчих зборів, та список реєстрації учасників із зазначенням прізвищ, імен, по батькові, дат народження, адрес місця проживання, мобільних номерів телефонів та особистими підписами учасників установчих зборів.

2.4. Для набуття ініціативною групою правочинності вона має бути зареєстрована відповідно до вимог, визначених цим Порядком.

Ініціативна група реєструється шляхом подання до ради у 10-денний строк після проведення установчих зборів повідомлення про створення ініціативної групи (додаток 2 до цього Порядку), яке має бути підписане уповноваженим представником ініціативної групи, містити суть місцевої ініціативи, адресу для листування, контактний телефон уповноваженого представника ініціативної групи. До повідомлення додаються протокол установчих зборів ініціативної групи та список реєстрації їх учасників.

2.5. Перевірку наданих документів, реєстрацію в Книзі реєстрації місцевих ініціатив у Сумській міській територіальній громаді (додаток 3 до цього Порядку) здійснює секретар ради протягом 5 робочих днів з моменту отримання документів, про що в день прийняття рішення повідомляє уповноваженого представника ініціативної групи по вказаному ним телефону та листом.

До Книги реєстрації місцевих ініціатив у Сумській міській територіальній громаді додається:

1. Копія повідомлення про створення ініціативної групи.
2. Заява про внесення на розгляд ради проєкту рішення в порядку місцевої ініціативи.
3. Протоколи №№ 1,2 зборів членів ініціативної групи та списки реєстрації їх учасників.
4. Копії відповідних висновків постійних комісій ради та виконавчих органів ради до проєкту рішення з питання, внесеного в порядку місцевої ініціативи.

5. Копія прийнятого рішення ради з питання, внесенного в порядку місцевої ініціативи.

Після реєстрації ініціативної групи секретар ради здійснює заходи з організації оприлюднення інформації про це на офіційному вебсайті Ради в мережі Інтернет у відповідному розділі.

2.6. Відмова в реєстрації ініціативної групи має бути мотивована та викладена у письмовій формі. Підставами відмови можуть бути недотримання вимог пунктів 2.2. – 2.4. розділу 2 Порядку.

3. Реєстрація місцевої ініціативи

3.1. Після реєстрації ініціативної групи відповідно до вимог розділу 2 цього Порядку, ініціативна група на своїх зборах вирішує питання щодо внесення в порядку місцевої ініціативи проекту рішення ради, про що складається протокол № 2 (додаток 4 до Порядку).

Для реєстрації місцевої ініціативи ініціативна група, не пізніше ніж через 10 робочих днів після її реєстрації, подає до ради наступні документи:

1. протокол № 2 зборів членів ініціативної групи місцевої ініціативи з відповідними додатками;
2. заяву про внесення на розгляд ради місцевої ініціативи, підписану не менше ніж 22 членами ініціативної групи (додаток 5 до цього Порядку);
3. проект рішення, підготовлений у порядку місцевої ініціативи (додаток 6 до цього Порядку);
4. пояснювальну записку до проекту рішення з необхідними додатками, посилання на які містяться в тексті.

У випадку неподання місцевої ініціативи для реєстрації в установлений строк – реєстрація ініціативної групи автоматично анулюється.

Проект рішення ради повинен відповідати вимогам чинного законодавства України, має бути стислим, викладеним чітко та за загальними правилами правопису, а його суть – виключати можливість неоднозначного тлумачення.

Проект рішення має бути розроблений у відповідності до вимог діючого Регламенту роботи Сумської міської ради (далі – Регламент ради).

Підготовка ініціативною групою бюджетного або іншого фінансового обґрунтування при внесенні місцевої ініціативи не є обов'язковою. Його, у формі аргументованого висновку на цю ініціативу, готує профільний виконавчий орган ради, до повноважень якого належить розгляд вказаних у проекті рішення питань.

3.2. Секретар ради отримує документи та направляє їх до відділу з організації діяльності ради та до правового управління ради. Відділ з організації діяльності ради здійснює перевірку наявності всіх документів та правильності їх оформлення, відповідно до вимог пункту 3.1. розділу 3 Порядку, з'ясовує чи не вносилися місцева ініціатива з такого самого питання протягом останніх 6 місяців на розгляд ради і чи не було її відхилено та чи приймала рада в порядку місцевої ініціативи рішення з вказаного у місцевій ініціативі питання. Правове управління здійснює аналіз того, чи може бути предметом місцевої ініціативи, відповідно до пункту 1.4. розділу 1 Порядку, питання, порушене у місцевій ініціативі.

Вказані виконавчі органи ради протягом 3 робочих днів з дня отримання документів надають свої висновки секретарю ради. На підставі вказаних висновків секретар ради в день їх отримання реєструє місцеву ініціативу чи надає відмову в її реєстрації шляхом внесення відповідного запису до Книги реєстрації місцевих ініціатив у місті Суми.

3.3. Секретар ради відмовляє у реєстрації місцевої ініціативи у разі:

1. якщо ініціативна група не була зареєстрована у раді за процедурою, установленою цим Порядком або її реєстрація автоматично анульована;
2. якщо місцева ініціатива стосується питання, що не може бути її предметом відповідно до пункту 1.4. розділу 1 Порядку;
3. якщо протягом останніх 6 місяців на розгляд ради вже вносилися місцева ініціатива з такого самого питання;
4. якщо рада вже приймала в порядку місцевої ініціативи рішення з вказаного у місцевій ініціативі питання.

У випадку подання ініціативною групою неповного пакету документів, визначеного пунктом 3.1. розділу 3 Порядку, та/або допущення помилок в оформленні місцевої ініціативи – ініціативній групі, на підставі відповіді секретаря ради в письмовій формі, надається час для усунення вказаних недоліків, що не може перевищувати 5 робочих днів з дня отримання уповноваженим представником ради відповіді секретаря ради. У випадку не усунення порушень у вказаний строк, місцева ініціатива вважається такою, що не зареєстрована.

У випадку відмови у реєстрації місцевої ініціативи або неусунення допущених при її підготовці помилок у вказаний строк, реєстрація ініціативної групи автоматично анулюється.

4. Розгляд місцевої ініціативи

4.1. Після реєстрації місцевої ініціативи в раді, секретар ради протягом 2 робочих днів здійснює заходи з організації оприлюднення проекту рішення, внесеного в порядку місцевої ініціативи, на офіційному сайті ради в мережі Інтернет.

Зареєстрована відповідно до цього Порядку місцева ініціатива підлягає обов'язковому розгляду на найближчому засіданні ради за участю членів ініціативної групи, але не раніше 10 робочих днів після оприлюднення ініціативи, за виключенням випадків внесення до ради в порядку місцевої ініціативи проекту регуляторного акту.

Підготовка, розгляд та прийняття проекту рішення здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» та Регламенту ради.

У разі, якщо проект рішення має ознаки регуляторного акту – він має бути підготовлений та внесений на розгляд ради з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та Регламенту ради.

4.2. Секретар ради протягом 3 робочих днів після реєстрації місцевої ініціативи направляє проект рішення на розгляд відповідних постійних комісій та виконавчих органів ради за належністю. Відповідні постійні комісії та

виконавчі органи ради розглядають проєкт рішення, поданий у порядку місцевої ініціативи із запрошенням уповноваженого представника ініціативної групи, а також, при необхідності, із залученням фахівців та складають висновки і рекомендації в межах своєї компетенції. Відсутність висновків постійних комісій та виконавчих органів ради не може бути підставою для відмови у включенні Сумським міським головою питання, ініційованого в порядку місцевої ініціативи, до порядку денного чергового пленарного засідання відповідної ради. Секретар ради здійснює заходи з координації дій уповноваженого представника ініціативної групи щодо проходження проєктом рішення, внесеним в порядку місцевої ініціативи, процедури візування та розгляду на засіданні ради. Відповідальність за дотримання вимог Регламенту ради при погодженні проєкту рішення покладається на уповноваженого представника ініціативної групи.

4.3. Уповноважений представник ініціативної групи має право виступати з доповіддю та надавати пояснення з питання місцевої ініціативи на засіданнях комісій та на пленарному засіданні ради. З доповіддю (співповіддю) можуть також виступати особи, які надали висновки та пропозиції до проєкту рішення, у порядку, передбаченому Регламентом ради.

Після обговорення проєкт рішення, внесений ініціативною групою в порядку місцевої ініціативи, обов'язково ставиться на голосування.

4.4. Після обговорення проєкту рішення, підготовленого у порядку місцевої ініціативи, воно обов'язково ставиться на голосування та приймається по ньому рішення.

Рада в межах своїх повноважень може:

1) прийняти місцеву ініціативу – в такому випадку зазначаються конкретні заходи для її реалізації, календарний план їх виконання та відповідальні за це посадові особи;

2) відхилити місцеву ініціативу – в такому випадку зазначаються причини цього рішення;

3) частково врахувати місцеву ініціативу – в такому випадку зазначаються причини цього рішення, і заходи для реалізації частини врахованої пропозиції, календарний план їх виконання та відповідальні за це посадові особи.

У випадку неприйняття радою проєкту рішення, він повторно виноситься на наступне пленарне засідання ради. Повторне внесення проєкту рішення на розгляд депутатського корпусу ради, незалежно від результатів його розгляду, можливе лише один раз.

Внесення місцевої ініціативи до ради з аналогічного питання можливе не раніше як через 6 місяців після попереднього розгляду радою проєкту рішення, підготовленого в порядку нової місцевої ініціативи.

4.5 Ухвалене рішення Ради за результатами розгляду місцевої ініціативи протягом п'яти робочих днів надсилається уповноваженому представнику ініціативної групи та оприлюднюється в порядку, передбаченому для оприлюднення рішень Ради на офіційному вебсайті Ради.

4.6. З дня, наступного за днем розгляду проєкту рішення на засіданні ради, ініціативна група вважається такою, що припинила свою діяльність.

4.7. У разі дій чи бездіяльності посадових осіб ради під час розгляду місцевої ініціативи, які порушують вимоги чинного законодавства, вони можуть

бути оскаржені в судовому порядку.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __ .2024

ПРОТОКОЛ № 1

установчих зборів жителів з ініціювання в порядку місцевої ініціативи
створення ініціативної групи з питання

«Про _____»
(повна назва питання, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

«___» _____ 20__ року

40000, Україна, м. Суми,
вул. _____

Присутні:

Учасники установчих зборів жителів в кількості _____ осіб (список — у додатку до цього протоколу).

Тимчасово обрані:

- головою на установчих зборах — _____;
П.І.П

- секретарем для ведення протоколу установчих зборів — _____.
П.І.П

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про обрання голови та секретаря установчих зборів.

2. Про затвердження порядку денного установчих зборів.

3. Про ситуацію щодо _____.
(питання, яке порушується шляхом місцевої ініціативи)

4. Про утворення ініціативної групи з питання _____,
якій доручається оформлення та подання необхідних документів для реєстрації ініціативної групи в Сумській міській раді.

1. СЛУХАЛИ: Про обрання голови та секретаря установчих зборів.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____
2. _____

УХВАЛИЛИ:

1.1. Обрати головою установчих зборів (уповноваженим представником ініціативної групи):

Прізвище, ім'я, по батькові	Число, місяць, рік народження	Адреса місця проживання	Серія та номер паспорта	Мобільний номер телефону

1.2. Обрати секретарем установчих зборів:

Прізвище, ім'я, по батькові	Число, місяць, рік народження	Адреса місця проживання	Серія та номер паспорта	Мобільний номер телефону

--	--	--	--	--

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

2. СЛУХАЛИ: Про затвердження порядку денного установчих зборів.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

УХВАЛИЛИ: затвердити наступний порядок денний установчих зборів:

1. Про ситуацію щодо _____.
(питання, яке порушується шляхом місцевої ініціативи)

2. Про утворення ініціативної групи з питання _____,
якій доручається оформлення та подання необхідних документів для реєстрації ініціативної групи в Сумській міській раді.

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

3. СЛУХАЛИ: Про ситуацію щодо _____.
(питання, яке порушується шляхом місцевої ініціативи)

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

УХВАЛИЛИ: визнати ситуацію щодо _____
(питання, яке порушується шляхом місцевої ініціативи)

такою, що не відповідає інтересам територіальної громади та потребує її втручання.

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

4. СЛУХАЛИ: Про утворення ініціативної групи з питання _____,
(суть місцевої ініціативи)

якій доручається подання повідомлення про створення ініціативної групи для її реєстрації в Сумській міській раді в порядку місцевої ініціативи.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

УХВАЛИЛИ:

4.1. Утворити ініціативну групу з питання _____
(суть місцевої ініціативи)

та обрати її членами наступних громадян:

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Число, місяць та рік народження	Адреса місця проживання	Серія та номер паспорта	Мобільний номер телефону	Особистий підпис
1.						

4.2. Доручити голові установчих зборів подати повідомлення про створення ініціативної групи для її реєстрації в Сумській міській раді в порядку місцевої ініціативи.

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

Додатки:

1. Список реєстрації учасників установчих зборів жителів з ініціювання в порядку місцевої ініціативи створення ініціативної групи з питання «Про _____».

Голова установчих зборів _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар установчих зборів _____

(підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ . ____ .2024

Додаток 2
до Порядку внесення місцевих
ініціатив на розгляд Сумської
міської ради

Секретарю Сумської міської ради

Ініціативної групи, від якої діє

*(прізвище, ім'я, по батькові
уповноваженого представника
ініціативної групи)*

який проживає за адресою:

Номера контактного телефону:

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СТВОРЕННЯ ІНІЦІАТИВНОЇ ГРУПИ

Відповідно до п. 2.4. розділу 2 Порядку внесення місцевих ініціатив на розгляд Сумської міської ради, затвердженого рішенням Сумської міської ради від _____ 20__ року № ____-МР повідомляємо Вас про створення Ініціативної групи.

Суть місцевої ініціативи – _____ (підготовка, оформлення та подання до Сумської міської ради проєкту рішення Сумської міської ради «Про _____»).

(назва проєкту рішення)

Адреса для листування: _____.

Контактні телефони уповноваженого представника ініціативної групи - _____.

До повідомлення додається:

1. Протокол № 1 установчих зборів ініціативної групи, від «___» _____ 20__ року, зі списком реєстрації учасників установчих зборів.

Уповноважений представник
ініціативної групи

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ . ____ .2024

Додаток 3
до Порядку внесення місцевих
ініціатив на розгляд Сумської
міської ради

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
Книга реєстрації місцевих ініціатив у місті Суми

Таблиця

Суть (назва) місцевої ініціативи	Дата подання уповноваженим представником ініціативної групи до СМР повідомлення про створення ініціативної групи (не пізніше 10 днів з дати проведення установчих зборів)	Результат перевірки (відповідність вимогам пп. 2.2.-2.4. Порядку): - повідомлення про створення ініціативної групи; - протоколу установчих зборів зі створення ініціативної групи; - списку реєстрації учасників установчих зборів (не пізніше 5 робочих днів з моменту отримання документів)	Дата реєстрації в СМР повідомлення про створення ініціативної групи/Дата надання відмови в реєстрації СМР повідомлення про створення ініціативної групи, мотив відмови (не пізніше 5 робочих днів з моменту отримання документів)	Дата оприлюднення на сайті СМР інформації про реєстрацію ініціативної групи (після реєстрації ініціативної групи)
1	2	3	4	5

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ . ____ . 2024

Продовження Таблиці

Дата подання ініціативною групою до СМР документів для реєстрації місцевої ініціативи <i>(не пізніше 10 робочих днів з дати реєстрації ініціативної групи)</i>	Результат перевірки та аналізу поданих ініціативною групою до СМР документів для реєстрації місцевої ініціативи <i>(протягом 3 робочих днів з дня отримання документів)</i>	Дата Реєстрації місцевої ініціативи/ Дата надання відмови в реєстрації місцевої ініціативи, підстава відмови <i>(протягом 3 робочих днів з дня отримання документів)</i>	У випадку відмови в реєстрації місцевої ініціативи		Дата оприлюднення на сайті СМР проєкту рішення СМР, внесеного в порядку місцевої ініціативи <i>(протягом 2 робочих днів з дня реєстрації місцевої ініціативи)</i>	Дата направлення на розгляд, ПІБ посадових осіб, назва органів, яким було направлено проєкт рішення СМР на розгляд <i>(протягом 3 робочих днів після реєстрації місцевої ініціативи)</i>	Дата розгляду місцевої ініціативи на сесії СМР <i>(не раніше 20 робочих днів з дати оприлюднення на сайті СМР проєкту рішення СМР, внесеного в порядку місцевої ініціативи)</i>	Рішення, прийняте за результатами розгляду місцевої ініціативи на засіданні СМР	Адресати, яким направлено рішення СМР та результати розгляду місцевої ініціативи
			дата отримання ініціативною групою відмови в реєстрації місцевої ініціативи <i>(рекомендацій по усуненню недоліків) та повернення їм поданих ними документів</i>	дата повторного подання (з усуненими недоліками) ініціативною групою місцевої ініціативи до СМР <i>(5 робочих днів з дня отримання рекомендацій щодо усунення недоліків)</i>					
6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____. __. __. 2024

ПРОТОКОЛ № 2

зборів членів ініціативної групи місцевої ініціативи для вирішення питання
щодо винесення на розгляд Сумської міської ради проєкту рішення Сумської
міської ради

«Про _____»
(повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

«___» _____ 20__ року

40000, Україна, м. Суми,
вул. _____

Присутні:

Члени ініціативної групи місцевої ініціативи в кількості _____ осіб (список — у
додатку 1 до цього протоколу).

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про необхідність винесення на розгляд Сумської міської ради в
порядку місцевої ініціативи проєкту рішення Сумської міської ради «Про
_____».
(повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

2. Про доручення ініціативній групі оформити необхідні документи та
подати до Сумської міської ради заяву про винесення на розгляд Сумської
міської ради проєкту рішення Сумської міської ради «Про
_____».
(повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

1. СЛУХАЛИ: Про необхідність винесення на розгляд Сумської міської ради в
порядку місцевої ініціативи проєкту рішення Сумської міської ради
_____
(Повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

ВИСТУПИЛИ:

1. _____
2. _____

УХВАЛИЛИ:

1.1. Схвалити запропонований текст проєкту рішення Сумської міської ради
_____

(Назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)
та винести його на розгляд Сумської міської ради (додаток 2 до протоколу).

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

2. СЛУХАЛИ: Про доручення уповноваженому представнику ініціативної групи подати до Сумської міської ради необхідні документи для реєстрації місцевої ініціативи.

ВИСТУПИЛИ:

1. _____

2. _____

УХВАЛИЛИ:

2.1. Доручити уповноваженому представнику ініціативної групи, склад якої затверджено на установчих зборах (протокол № 1 від _____), подати у термін до «___» _____ 20__ року до Сумської міської ради документи для реєстрації місцевої ініціативи, а саме: цей протокол з необхідними додатками, заяву про винесення на розгляд Сумської міської ради проекту рішення Сумської міської ради «Про _____», проект рішення, підготовлений в порядку місцевої ініціативи, пояснювальну записку до проекту рішення з необхідними додатками, посилання на які містяться в тексті.

2.2. Доручити уповноваженому представнику ініціативної групи виконувати також інші функції, відповідно до Порядку внесення місцевих ініціатив на розгляд Сумської міської ради.

ГОЛОСУВАЛИ: «За» – _____;

«Проти» – _____;

«Утримався» – _____.

Рішення прийнято

Додатки:

1. Список реєстрації членів ініціативної групи місцевої ініціативи для вирішення питання щодо винесення на розгляд Сумської міської ради проекту рішення Сумської міської ради;

2. Схвалений ініціативною групою текст проекту рішення Сумської міської ради, який до неї вноситься в порядку місцевої ініціативи.

Уповноважений представник
ініціативної групи

(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Секретар зборів

(підпис)

_____
(ініціали, прізвище)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ . 2024

Додаток
до Протоколу № 2 зборів членів
ініціативної групи місцевої
ініціативи для вирішення питання
щодо винесення на розгляд
Сумської міської ради проєкту
рішення Сумської міської ради

*(повна назва проєкту рішення,
підготовленого в порядку місцевої
ініціативи)*

від «___» _____ 20 __ р.

СПИСОК

**реєстрації членів ініціативної групи місцевої ініціативи для вирішення
питання щодо винесення на розгляд Сумської міської ради проєкту
рішення Сумської міської ради**

(повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

«___» _____ 20 __ року м. Суми

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Число, місяць та рік народження	Адреса місця проживання	Серія та номер паспорта	Мобільний номер телефону	Особистий підпис
1.						

Загальна кількість підписів: _____ (_____)
(кількість підписів числом та прописом)

Підтверджую, що учасники зборів є
суб'єктами права місцевої ініціативи
справжність їх підписів засвідчую,
уповноважений представник
ініціативної групи

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар зборів

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ . ____ . 2024

Додаток 5
до Порядку внесення місцевих
ініціатив на розгляд Сумської
міської ради

Секретарю Сумської міської ради

Ініціативної групи місцевої ініціативи
щодо винесення на розгляд Сумської
міської ради проєкту рішення
Сумської міської ради

*(повна назва проєкту рішення,
підготовленого в порядку місцевої
ініціативи)*

ЗАЯВА
про внесення на розгляд Сумської міської ради
проєкту рішення в порядку місцевої ініціативи

Відповідно до Статуту Сумської міської територіальної громади та протоколу № 2 зборів членів ініціативної групи місцевої ініціативи, які відбулись «___» _____ 20 __ року, просимо прийняти до розгляду в порядку місцевої ініціативи проєкт рішення Сумської міської ради _____ (додається).

(повна назва проєкту рішення, підготовленого в порядку місцевої ініціативи)

Додаток на _____ (_____) сторінках.

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Число, місяць та рік народження	Адреса місця проживання	Серія та номер паспорта	Мобільний номер телефону	Особистий підпис
1.						

Загальна кількість підписів: _____ (_____)

(кількість підписів числом та прописом)

«___» _____ 20 __ року

Уповноважений представник
ініціативної групи

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар зборів

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ . ____ . 2024

Додаток 6
до Порядку внесення місцевих
ініціатив на розгляд Сумської
міської ради

Проект рішення
оприлюднено
«__» _____ 20__ р.

СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
_____ СКЛИКАННЯ _____ СЕСІЯ
РІШЕННЯ

від _____ 20__ року № _____ – МР
м. Суми

Про _____
(назва проекту рішення, підготовленого
в порядку місцевої ініціативи)

Розглянувши проект рішення, підготовлений у порядку місцевої ініціативи, відповідно до статті 9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 20 Статуту Сумської міської територіальної громади, затвердженого рішенням Сумської міської ради від _____ року № _____-МР, керуючись статтею 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»,
Сумська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати місцеву ініціативу щодо _____.
2. _____
(формулювання питання, порушеного в порядку місцевої ініціативи)
3. Виконавчому органу Сумської міської ради: _____
(формулювання доручення для виконання рішення)
4. Повідомити уповноважену групу про результати розгляду місцевої ініціативи.
5. Організацію виконання цього рішення покласти на виконавчий орган Сумської міської ради, координацію виконання рішення покласти на секретаря

Сумської міської ради та/або на заступника міського голови/керуючого справами виконавчого комітету Сумської міської ради, відповідно до розподілу обов'язків, а контроль – на відповідну постійну депутатську комісію (за потреби).

Сумський міський голова

Прізвище, ім'я, по батькові

Виконавець: _____

(ППП, підпис уповноваженого представника ініціативної групи)

Ініціатор розгляду питання – ініціативна група в порядку внесення місцевої ініціативи.

Проект рішення підготовлений ініціативною групою в порядку внесення місцевої ініціативи.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____. __. __. 2024

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ В СУМСЬКІЙ МІСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

1.1 Положення про громадські слухання в Сумській міській територіальній громаді (далі – Положення) розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», «Про житлово-комунальні послуги», Статуту Сумської міської територіальної громади, затвердженого відповідним рішенням Сумської міської ради, інших нормативних актів та визначає правові засади, порядок ініціювання, підготовки та проведення громадських слухань, урахування їх результатів органами місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади та їх посадовими особами.

1.2. У цьому Положенні наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

- громадські слухання – зустрічі жителів Сумської міської територіальної громади з депутатами Сумської міської ради та посадовими особами місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади, під час яких жителі можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування;

- інститути громадянського суспільства - громадські об'єднання, релігійні, благодійні організації, творчі спілки, професійні спілки та їх об'єднання, асоціації, організації роботодавців та їх об'єднання, органи самоорганізації населення, недержавні медіа, інші непідприємницькі товариства та установи, легалізовані відповідно до законодавства;

- принцип мовчазної згоди – принцип, відповідно до якого суб'єкт ініціювання громадських слухань набуває право проведення громадських слухань без отримання від уповноваженого органу відповідного розпорядження про проведення громадських слухань за умови, якщо суб'єктом ініціювання було виконано в повному обсязі всі необхідні процедури, передбачені даним Положенням, але у встановлений цим Положенням строк таке розпорядження не було прийнято або направлено суб'єкту ініціювання;

- процес проведення громадських слухань - здійснення процедур ініціювання, підготовки та проведення громадських слухань, урахування їх результатів органами місцевого самоврядування та посадовими особами.

1.3. Предметом громадських слухань можуть бути будь-які питання місцевого значення, які віднесені Конституцією та законами України до відання місцевого самоврядування.

Дія цього Положення не поширюється на проведення публічних консультацій/громадських слухань/доведення до споживачів інформації, якщо їх

порядок визначено нормативними актами, прийнятими органами державної влади, а саме:

- проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні;
- доведення до споживачів інформації про перелік житлово-комунальних послуг, структуру цін/тарифів, зміну цін/тарифів з обґрунтуванням її необхідності;
- в інших випадках, передбачених чинним законодавством України.

1.4. Метою громадських слухань є реалізація прав, свобод та законних інтересів жителів Сумської міської територіальної громади через їх безпосередню участь та участь інститутів громадянського суспільства у прийнятті рішень, які стосуються Сумської міської територіальної громади.

1.5. Громадські слухання проводяться на засадах добровільності, гласності, відкритості та свободи висловлювань. Право на участь у громадських слуханнях має кожен дієздатний житель Сумської міської територіальної громади, якому виповнилося 14 років.

Право голосу на громадських слуханнях мають жителі, які досягли вісімнадцятирічного віку та задекларували або зареєстрували місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування, яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи через збір підписів.

Право голосу на громадських слуханнях, що проходять в окремій частині Сумської міської територіальної громади мають право жителі, що проживають на відповідній території проведення слухань (міста, старостинського округу, села, мікрорайону, кварталу, вулиці, будинку (-ків)).

Решта жителів, які не проживають у межах відповідної частини території, беруть участь у громадських слуханнях з правом дорадчого голосу.

1.6. Громадські слухання проводяться не рідше одного разу на рік.

1.7. Громадські слухання проводяться у строк, що не перевищує 20 робочих днів з дня реєстрації звернення з ініціативою щодо проведення таких слухань (далі – звичайний порядок). У випадку необхідності провести терміново громадські слухання, вони проводяться протягом 10 робочих днів з дня реєстрації звернення з ініціативою щодо проведення таких слухань (далі – терміновий порядок).

1.8. Відповідно до масштабу території, в межах якої проводяться громадські слухання, і кола осіб, інтереси яких вони зачіпають, слухання можуть бути таких видів:

- загально територіальні (у межах території всієї територіальної громади) – з питань, які зачіпають інтереси усієї територіальної громади;
- міські (у межах території всього міста) – з питань, які зачіпають інтереси жителів усього міста;
- старостинські (в межах старостинського округу чи декількох старостинських округів) - з питань, які зачіпають інтереси жителів старостинського округу чи старостинських округів;
- сільські (у межах території всіх чи одного села) – з питань, які зачіпають інтереси жителів усіх сіл чи окремого села;

- районні (у межах території одного району міста) – з питань, які зачіпають інтереси жителів територій певного району міста;

- локальні (у межах мікрорайону, кварталу, вулиці, групи житлових будинків чи окремих багатоквартирних житлових будинків і гуртожитків) – з питань, які зачіпають інтереси жителів відповідної частини території територіальної громади.

1.9. Громадські слухання можуть проводитись в обов'язковому порядку або з ініціативи суб'єктів, визначених пунктом 2.1. розділу 2 Положення.

У першому випадку громадські слухання проводяться якщо це передбачено актами чинного законодавства України. З питань, щодо яких у діючому законодавстві не міститься прямої вимоги стосовно проведення громадських слухань, можуть проводитись ініціативні громадські слухання.

1.10. Інформація, пов'язана з підготовкою, проведенням громадських слухань, а також рішення органів та посадових осіб місцевого самоврядування, прийняті за їх результатами, розміщуються відповідним виконавчим органом Сумської міської ради у сфері комунікацій з громадськістю на офіційному вебсайті Сумської міської ради та, за необхідності, в інший спосіб доводяться до відома жителів Сумської міської територіальної громади відповідно до вимог чинного законодавства і цього Положення.

1.11. Участь в громадських слуханнях є обов'язковою для їх ініціаторів, авторів проєктів актів, що виносяться на громадські слухання, представників відповідних виконавчих органів Сумської міської ради, які є відповідальними за вирішення питань, що виносяться на слухання.

1.12. Неявка осіб, вказаних у пункті 1.11. розділу 1 цього Положення, не перешкоджає проведенню громадських слухань за їх відсутністю.

1.13. Сумська міська рада та її виконавчі органи надають організаційну та технічну допомогу у проведенні громадських слухань.

2. Ініціювання, реєстрація ініціативи та прийняття рішення щодо проведення громадських слухань

2.1. Суб'єктами ініціювання громадських слухань (далі – ініціатор) можуть бути:

- Сумська міська рада;
- виконавчий орган міської ради;
- Сумський міський голова;
- постійна депутатська комісія Сумської міської ради;
- орган самоорганізації населення – в межах території своєї діяльності;
- староста - у межах відповідного старостинського округу;
- об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ)/ житлово–будівельний кооператив (ЖБК) – з питань, що стосуються їх діяльності;
- ініціативна група жителів Сумської міської територіальної громади або її частини (міста, старостинського округу, села, району, мікрорайону, кварталу, вулиці, будинку тощо) у кількості осіб, визначених цим Положенням;
- одночасно не менше п'яти інститутів громадянського суспільства.

2.2. Ініціатива Сумської міської ради чи виконавчого комітету Сумської міської ради провести громадські слухання відображається у відповідному рішенні про ініціювання проведення громадських слухань.

У такому випадку у десятиденний термін після прийняття відповідного рішення Сумський міський голова видає розпорядження про проведення громадських слухань, яке повинно містити дані, передбачені пунктом 2.9. розділу 2 Положення.

Якщо ініціатором проведення громадських слухань є Сумський міський голова – він видає розпорядження міського голови про проведення громадських слухань, яке повинно містити дані, передбачені пунктом 2.9. розділу 2 Положення.

2.3. У разі ініціювання проведення громадських слухань іншими суб'єктами, вони повинні подати у письмовій формі на ім'я Сумського міського голови звернення з ініціативою щодо проведення громадських слухань (далі – звернення про ініціативу) (за формою згідно з додатком 1 до Положення), яке, разом з доданими до нього документами, реєструється в Журналі реєстрації громадських слухань, який веде уповноважений орган Сумської міської ради у галузі комунікацій з громадськістю (за формою згідно з додатком 2 до Положення).

2.4. У зверненні про ініціативу зазначається:

- вид громадських слухань;
- тема (проблема, питання, проєкт акта органу місцевого самоврядування та інше), що пропонується до розгляду;
- прізвище, ім'я, по батькові та контакти особи, уповноваженої представляти ініціатора проведення громадських слухань;
- перелік посадових осіб місцевого самоврядування, яких пропонується запросити на громадські слухання;
- список і контактні дані осіб, які могли б увійти до складу організаційного комітету з підготовки та проведення громадських слухань та, за необхідності, інша інформація.

2.5. До звернення про ініціативу додаються:

- від постійної комісії Сумської міської ради – рішення комісії у вигляді протоколу (витягу з протоколу) її засідання, оформленого відповідно до вимог Регламенту роботи Сумської міської ради, затвердженого відповідним рішенням Сумської міської ради;
- від органу самоорганізації населення – протокол засідання органу самоорганізації населення, підписаний головуючим та секретарем засідання;
- від ОСББ/ЖБК – протокол зборів, підписаний головуючим та секретарем зборів;
- від ініціативної групи жителів Сумської міської територіальної громади – список жителів Сумської міської територіальної громади (за формою наведеною у додатку 3 до Положення), які підтримують ініціативу, у кількості не менше:
  1. 1 особа - для локальних слухань на рівні будинку;
  2. 15 осіб – для локальних слухань на рівні групи будинків, вулиці;
  3. 30 осіб – для локальних слухань на рівні мікрорайону чи села;
  4. 50 осіб – для районних громадських слухань чи старостинського округу;

5. 100 осіб – для громадських слухань в межах двох чи більше старостинських округів;

6. 200 осіб – для загально територіальних слухань, міських територіальних громадських слухань;

- від інститутів громадянського суспільства – 3 рішення у вигляді протоколу/витягу з протоколу засідання.

2.6. До звернення про ініціативу також можуть додаватись інформаційно-аналітичні матеріали та проєкти документів, що виносяться на слухання.

2.7. Протягом 5 робочих днів – для звичайного порядку, і 2 робочих днів – для термінового порядку з дня реєстрації звернення про ініціативу Сумський міський голова здійснює один з таких заходів:

- видає розпорядження міського голови про проведення громадських слухань;

- ініціатору громадських слухань надсилається повідомлення про необхідність усунення недоліків, пов'язаних із неналежним оформленням звернення про ініціативу та доданих до нього документів, недостатньою кількістю підписів на підтримку проведення громадських слухань, неповним заповненням підписних листів (відповідно до додатку 3 до Положення) тощо, і приведення пакету документів у відповідність до вимог цього Положення;

- ініціатору громадських слухань надсилається лист про відмову в проведенні громадських слухань із зазначенням причини цієї відмови.

Відмова надається у випадку, якщо вирішення порушеного питання не належить до повноважень органів місцевого самоврядування або якщо порядок проведення громадських слухань/консультацій з громадськістю з даного питання визначено нормативними актами, прийнятими органами державної влади.

2.8. Про прийняте рішення ініціатори громадських слухань повідомляються письмово протягом 2 робочих днів з дня реєстрації звернення про ініціативу.

2.9. У розпорядженні міського голови про проведення громадських слухань мають міститись такі дані:

- вид громадських слухань;

- дата, місце та час їх проведення;

- тема/проблема/питання громадських слухань;

- інформація про ініціатора проведення громадських слухань;

- перелік виконавчих органів чи посадових осіб органів місцевого самоврядування, відповідальних за своєчасну, якісну підготовку і проведення громадських слухань та прийняття і опрацювання пропозицій до проведення громадських слухань;

- адреса (поштова/електронна) та строк прийому пропозицій;

- відомості щодо посадових осіб органів місцевого самоврядування, які запрошуються на слухання;

- склад організаційного комітету з підготовки слухань;

- створення експертних груп із проблем, що пропонується розглянути на громадських слуханнях (за необхідності).

2.10. Звернення про ініціативу може бути доопрацьоване ініціаторами громадських слухань і подане повторно Сумському міському голові протягом 10

робочих днів з моменту отримання особою, уповноваженою представляти ініціатора, відповідного письмового повідомлення. У разі, якщо недоліки в цей строк не усунуто, звернення залишається без розгляду.

2.11. У разі доопрацювання ініціаторами свого звернення і/або приведення комплекту документів у відповідність до вимог цього Положення і повторного подання на реєстрацію, відлік встановленого пунктами 2.7., 2.8. розділу 2 Положення строку здійснюється з моменту реєстрації подання доопрацьованого варіанту звернення про ініціативу.

2.12. Якщо протягом 15 робочих днів – для звичайного порядку, і 7 робочих днів – для термінового порядку з моменту реєстрації звернення про ініціативу Сумським міським головою не вжито жодного з визначених пунктом 2.7. розділу 2 Положення заходів – громадські слухання можуть проводитися їх ініціаторами за принципом «мовчазної згоди» з дотриманням вимог цього Положення.

3. Підготовка до проведення громадських слухань

3.1. Ініціативна група самостійно здійснює всі видатки на свою діяльність до моменту видання Сумським міським головою розпорядження про проведення громадських слухань.

3.2. Громадські слухання повинні бути призначені та проведені у строк, визначений пунктом 1.7. розділу 1 Положення.

У строк, визначений у розпорядженні міського голови про проведення громадських слухань, фізичні та юридичні особи можуть подавати пропозиції до проекту рішення/питання, що виноситься на громадські слухання, про прийняття чи неприйняття яких має обов'язково бути озвучено на громадських слуханнях та, у випадку їх неприйняття, зазначено підстави цього.

3.3. Якщо громадські слухання проводяться за принципом «мовчазної згоди», то ініціатор самостійно визначає дату та час проведення громадських слухань, здійснює необхідні підготовчі дії, про що за 10 робочих днів до дати проведення має повідомити Сумського міського голову.

3.4. Органи місцевого самоврядування забезпечують приміщення для проведення громадських слухань (у томі числі, й у випадку проведення за принципом «мовчазної згоди»), його технічне оснащення, а також повідомлення громадськості та медіа про проведення громадських слухань.

3.5. Громадські слухання призначаються, як правило, на неробочий день або неробочий час у придатному за кількістю місць приміщенні або на відкритому майданчику (за наявності належних кліматичних умов), розташованих, як правило, на території відповідної частини територіальної громади.

3.6. Інформація про надходження звернення про ініціативу, саме звернення та всі подані матеріали розміщуються на офіційному вебсайті Сумської міської ради протягом 2 робочих днів з моменту реєстрації без доступу до інформації, яка містить персональні дані громадян.

Всі документи, які стосуються проведення громадських слухань оприлюднюються на офіційному вебсайті Сумської міської ради у відповідному розділі.

Розпорядження міського голови про проведення громадських слухань у строк не пізніше 2 робочих днів з дня його підписання розміщується на

офіційному вебсайті Сумської міської ради та у той же строк надсилається ініціатору громадських слухань, членам організаційного комітету та експертної групи (у разі її створення) і посадовим особам, участь яких у громадських слуханнях визнана обов'язковою.

Розпорядження міського голови про проведення громадських слухань також може розміщуватися в місцевих медіа, соціальних мережах та поширюватися будь-якими іншими доступними засобами з метою ознайомлення з ним якомога більшої кількості жителів.

3.7. Для організації проведення громадських слухань розпорядженням міського голови створюється організаційний комітет, до складу якого включаються ініціатори громадських слухань, депутати Сумської міської ради, посадові особи її виконавчих органів, у тому числі з питань взаємодії з громадськістю, фахівці та спеціалісти з тематики громадських слухань, інші зацікавлені особи та посадові особи, діяльність яких безпосередньо пов'язана з предметом громадських слухань та з урахуванням різних точок зору на порушене питання.

Головою організаційного комітету є ініціатор громадських слухань.

3.8. Організаційний комітет забезпечує підготовку матеріалів, що надаються учасникам громадських слухань перед їх початком.

3.9. За рекомендацією організаційного комітету розпорядженням міського голови на цьому етапі також можуть бути утворені експертні групи, які готують експертні висновки з питань, що виносяться на громадські слухання, та можуть доповідати по них на громадських слуханнях.

4. Порядок проведення громадських слухань

4.1. У громадських слуханнях беруть участь усі охочі жителі Сумської міської територіальної громади, проте, голосувати можуть тільки ті учасники, які мають право голосу та зареєстровані на території територіальної громади, в межах якої проводяться слухання, та зареєструвались для участі в громадських слуханнях згідно з вимогами цього Положення.

4.2. Перед початком проведення громадських слухань представниками організаційного комітету, а в разі проведення слухань за принципом «мовчазної згоди» - представниками ініціатора, проводиться реєстрація їх учасників.

Реєстрація учасників здійснюється за встановленою формою (додаток 4 до Положення) на основі даних паспорта або іншого документа, який засвідчує особу та містить відомості про місце її проживання (реєстрації). У списку учасників громадських слухань зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання кожного учасника, що завіряються його підписом, який одночасно підтверджує цим згоду на обробку його персональних даних.

Обробка персональних даних відбувається у відповідності до Закону України «Про захист персональних даних».

4.3. Учасникам громадських слухань з правом голосу під час реєстрації видають картки для голосування.

Особа, що втратила картку для голосування, не бере участі у голосуванні. Передача картки для голосування іншим особам не допускається.

4.4. Відкриває громадські слухання голова організаційного комітету або представник ініціатора (у разі проведення слухань за принципом «мовчазної згоди»).

З числа учасників громадських слухань, які мають право голосувати, обирається лічильна комісія для підрахунку голосів учасників громадських слухань при голосуванні.

Лічильна комісія встановлює кількість присутніх учасників громадських слухань, які мають право голосувати, підраховує голоси під час голосування, а також розглядає звернення, пов'язані з порушенням порядку голосування, здійснює контроль за використанням мандатів для голосування.

На початку громадських слухань особа, яка їх відкривала, на основі даних реєстрації, повідомляє учасників про кількість учасників, які мають право голосувати.

4.5. Після обрання лічильної комісії із числа осіб, які можуть голосувати обираються голова та секретар громадських слухань.

Організаційний комітет, ініціатор чи інші особи можуть запропонувати свої кандидатури. В такому випадку за їх кандидатури має проголосувати більшість від зареєстрованих учасників громадських слухань.

Не може бути головою на громадських слуханнях депутат Сумської міської ради чи посадова особа органу місцевого самоврядування (або підпорядкована їй посадова особа).

Голова громадських слухань головує на засіданні. Якщо він неналежним чином виконує функції головуючого, зловживає своїми правами, учасники громадських слухань більшістю голосів можуть висловити йому недовіру та обрати нового голову.

Секретар громадських слухань здійснює оформлення протоколу громадських слухань.

4.6. Після цього затверджується регламент громадських слухань та порядок денний, до якого вносяться питання, попередньо зазначені у розпорядженні міського голови або у рішенні ініціативної групи (у разі проведення слухань за принципом «мовчазної згоди»).

Регламент громадських слухань має обов'язково передбачати: час для виступів, доповідей, запитань і відповідей.

Кожен учасник громадських слухань має право під час слухань подати пропозиції стосовно питань, що обговорюються, висловити зауваження, поставити усне чи письмове запитання. На вимогу учасника громадських слухань, що подає пропозицію, вона повинна бути поставлена на голосування. Усі пропозиції, зауваження і запитання заносяться (додаються) до протоколу.

Не допускаються розгляд на громадських слуханнях та прийняття рішень з питань, які не було внесено до порядку денного.

4.7. Головуючий в порядку черговості, але відповідно до регламенту, надає слово для виступу учасникам слухань та запрошеним особам.

Під час слухань усі виступаючі з місця мають представлятися, називаючи своє прізвище, ім'я, по батькові та організацію, яку представляють (за наявності такої), для внесення у протокол. Головуючий може перервати виступаючого у

випадку, якщо його виступ не стосується теми слухань або перевищує встановлений регламент.

Учасники громадських слухань повинні дотримуватися вимог цього Положення, затвердженого порядку денного та регламенту громадських слухань, норм етичної поведінки, не допускати вигуків, образ та інших дій, що заважають обговоренню.

У разі порушення вимог цього Положення чи інших нормативних актів головуючий може прийняти рішення про видалення порушника чи порушників з місця, де проводяться громадські слухання, у тому числі за допомогою правоохоронних органів.

4.8. Громадські слухання відбуваються у відкритому режимі. Кожен учасник громадських слухань має право робити аудіо-, відеозапис чи організувати веб-трансляцію громадських слухань, не заважаючи їхньому проведенню.

Медіа мають право вести пряму відео- чи радіотрансляцію громадських слухань.

4.9. За результатами обговорення питань, винесених на громадські слухання, рішення приймаються простою більшістю голосів учасників громадських слухань, які мають право голосу.

4.10. Рішення, прийняті на громадських слуханнях з порушенням встановленої Положенням процедури, можуть бути оскаржені у встановленому законом порядку.

4.11. Громадські слухання вважаються такими, що не відбулися, у разі недотримання вимог розділів 3, 4 цього Положення або порушення вимог законодавства України під час їх проведення.

5. Оформлення рішення громадських слухань та врахування їх органами місцевого самоврядування

5.1. Хід проведення громадських слухань фіксується у протоколі (за формою, наведеною у додатку 5 до цього Положення), який повинен містити:

- тему, час та місце проведення громадських слухань;
- загальну кількість зареєстрованих учасників громадських слухань;
- прізвища, імена, по батькові, найменування посад посадових осіб, що присутні на громадських слуханнях;
- дату, номер розпорядження міського голови про проведення громадських слухань (у разі його видання);
- порядок денний та регламент громадських слухань;
- основні тези виступів осіб;
- порушені питання та внесені пропозиції;
- резолюцію громадських слухань (рішення, прийняте за результатами розгляду питань, що виносилися на громадські слухання).

До протоколу, крім іншого, додається список учасників громадських слухань, заносяться запитання, звернення та пропозиції, що були оголошені на слуханнях та подані учасниками до головуючого і секретаря слухань під час їх проведення, а також долучаються інші необхідні документи.

Внесення пропозиції до протоколу громадських слухань здійснюється за

умови набрання нею простої більшості голосів зареєстрованих учасників слухань та надання її секретарю громадських слухань у письмовій або усній формі.

5.2. Протокол громадських слухань має бути деталізованим і містити всі основні аспекти питань, що розглядалися. Протокол громадських слухань оформлюється у трьох примірниках не пізніше 3 робочих днів після проведення громадських слухань, кожний з яких підписується головою та секретарем. Один примірник надається Сумському міському голові, другий – ініціаторові, третій - розміщується для ознайомлення на першому поверсі адміністративної будівлі у місті Суми на майдані Незалежності, 2.

Протягом 2 робочих днів після отримання Сумським міським головою одного з примірників протоколу, він оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради.

5.3. Резолюції, зазначені в протоколі громадських слухань, підлягають обов'язковому розгляду органами та посадовими особами Сумської міської ради.

Якщо предметом розгляду громадських слухань був проект рішення Сумської міської ради чи виконавчого комітету Сумської міської ради – секретар Сумської міської ради чи керуючий справами Виконавчого комітету Сумської міської ради викладає прийняті на громадських слуханнях резолюції у формі пропозиції до проекту рішення за врахування чи неврахування яких при розгляді проекту рішення голосують депутати Сумської міської ради чи члени виконавчого комітету Сумської міської ради.

В інших випадках за результатами розгляду протоколу громадських слухань та доданих до нього документів секретар Сумської міської ради чи керуючий справами Виконавчого комітету Сумської міської ради забезпечує підготовку відповідного проекту рішення чи розпорядження, які, з урахування вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», виносяться на найближче засідання Сумської міської ради/виконавчого комітету Сумської міської ради/невідкладний розгляд Сумським міським головою.

На засідання органу місцевого самоврядування обов'язково запрошується з правом виступу ініціатор проведення громадських слухань.

Органи місцевого самоврядування, до повноважень яких віднесено вирішення порушеного на громадських слуханнях питання, можуть прийняти одне з таких рішень:

1. врахувати пропозицію – в такому випадку зазначаються конкретні заходи для її реалізації, календарний план їх виконання та відповідальні за це посадові особи;
2. частково врахувати пропозицію – в такому випадку зазначаються причини цього рішення, і заходи для реалізації частини врахованої пропозиції, календарний план їх виконання та відповідальні за це посадові особи;
3. відмінне від пропозиції – в такому випадку із обов'язковим зазначенням обґрунтувань прийняття такого рішення;
4. відхилити пропозицію – в такому випадку обов'язково зазначаються обґрунтування прийняття такого рішення.

5.4. Рішення органів місцевого самоврядування, прийняті за результатами розгляду протоколу громадських слухань та доданих до нього документів

обов'язково оприлюднюються на офіційному вебсайті Сумської міської ради з урахування вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» та доводяться до відома громадян у інший встановлений чинним законодавством спосіб.

6. Прикінцеві положення

6.1. Дії та бездіяльність посадових осіб органів місцевого самоврядування у зв'язку із реалізацією права жителів на проведення громадських слухань можуть бути оскаржені відповідно до чинного законодавства України та вимог цього Положення.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

Додаток 1
до Положення про громадські
слухання в Сумській міській
територіальній громаді

Рекомендований зразок

Сумському міському голові

---

*П.І.П заявника/найменування
юридичної особи*

адреса:

---

*домашня адреса/адреса для
листування із зазначенням номера
контактного телефону*

**Звернення
з ініціативою щодо проведення громадських слухань**

Відповідно до статті 13 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статті 1 Закону України «Про звернення громадян», пункту 2.4. розділу 2 Положення про громадські слухання в Сумській міській територіальній громаді просимо:

1. Зареєструвати ініціативу щодо проведення (*загально територіальних, міських, старостинських, сільських, районних у місті, локальних*) громадських слухань на тему (або з таких питань):

_____.
тема (проблема, питання, проєкт акта та інше), що пропонується до розгляду

2. Запросити на громадські слухання: _____.
П.І.П/б та посади посадових осіб

3. Контактувати з особою, уповноваженою представляти ініціаторів

_____
П.І.П та контактні дані особи, уповноваженої представляти ініціатора

4. Утворити організаційний комітет з підготовки громадських слухань, включивши до його складу наступних осіб:

1) _____;

2) _____.

список і контакти осіб, що могли б увійти в організаційний комітет

5. Надати відповідь у письмовій формі, у порядку та строки, передбачені Положенням про громадські слухання в Сумській міській територіальній громаді за адресою: _____.

адреса для надання відповіді

До звернення додаються:

1. Матеріали, що стосуються теми слухань (за наявності).

Дата

підпис

П.І.П

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

Додаток 2
до Положення про громадські слухання в
Сумській міській територіальній громаді

Журнал реєстрації громадських слухань

Дата та номер реєстрації повідомлення або дата та номер розпорядження голови чи рішення виконавчого комітету	Суб'єкт ініціювання громадських слухань	Кількість зібраних підписів на підтримку ініціативи	Тема громадських слухань	Місце проведення громадських слухань	Посада, прізвище, ім'я, по батькові головуючого та секретаря на слуханнях	Кількість учасників	Кількість внесених пропозицій	Ухвалені звернення та резолюція	Адресати, яким направлено на відповідь і розгляд результати громадських слухань	Інші дані

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

Додаток 3
до Положення про громадські
слухання в Сумській міській
територіальній громаді

Рекомендований зразок

**Список жителів, що підписали звернення з ініціативою щодо проведення
громадських слухань на тему:**

*тема (проблема, питання, проект рішення та інше), що пропонується до
розгляду, згідно з поданою заявою*

№ з/п	П.І.П жителя	Число, місяць і рік народження	Місце проживання і контактний телефон	Серія і номер паспорта	Дата підпи- сання	Особистий підпис*

* Підпис особи засвідчує її згоду на обробку її персональних даних в межах та порядку, визначених чинними нормативними актами України.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

Додаток 4
до Положення про громадські
слухання в Сумській міській
територіальній громаді

Рекомендований зразок

Список учасників

_____ громадських слухань

(вид громадських слухань)

_____ тема громадських слухань

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Рік народження	Серія та номер паспорта	Домашня адреса	Підпис*

* Підпис особи засвідчує її згоду на обробку її персональних даних в межах та порядку, визначених чинними нормативними актами України.

Голова слухань

підпис

ініціали та прізвище

Секретар слухань

підпис

ініціали та прізвище

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

Рекомендований зразок

ПРОТОКОЛ

_____ громадських слухань
(вид громадських слухань)

_____ (тема громадських слухань)

« _____ » _____ 20 _____ Сумська міська територіальна громада

Присутні:

- учасники громадських слухань жителів в кількості _____
(_____) осіб (згідно з додатком до даного Протоколу);
- інші учасники громадських слухань.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Обрання членів лічильної комісії, головуючого та секретаря.
2. Затвердження порядку денного та регламенту слухань.
3. Розгляд питань, що виносяться на громадські слухання.

1. Обрання членів лічильної комісії, головуючого та секретаря.

1.1. СЛУХАЛИ:

_____

1.2. ВИСТУПИЛИ:

_____ ;

_____ ;

_____ .

1.3. УХВАЛИЛИ:

1) Обрати членами лічильної комісії слухань: _____ .

_____ .

(прізвища, ім'я по батькові, домашні адреси та контакти)

ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»

«Утримались»

2) Обрати головуючим слухань: _____ .

(прізвище, ім'я, по батькові, домашня адреса та контакти)

ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»

«Утримались»

3) Обрати секретарем слухань: _____
(прізвище, ім'я, по батькові, домашня адреса та контакти)

1.3. ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»

«Утримались»

2. Затвердження порядку денного та регламенту слухань.

2.1. СЛУХАЛИ: пропозиції про затвердження порядку денного та регламенту слухань.

2.2. ВИСТУПИЛИ:

_____
_____

2.3. УХВАЛИЛИ:

1) Затвердити такий порядок денний слухань:

_____
_____

ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»

«Утримались»

2) Затвердити такий регламент слухань:

- на вступне слово головуючого до _____ хвилин;
- на доповідь до _____ хвилин;
- на відповіді на запитання після доповіді до _____ хвилин;
- на виступи експертів до _____ хвилин;
- на виступи в обговоренні до _____ хвилин.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»

«Утримались»

3. Розгляд питань, що виносяться на слухання, та резолюція слухань.

3.1. СЛУХАЛИ:

_____

3.2. ВИСТУПИЛИ:

_____
_____

3.3. УХВАЛИЛИ:

- 1) _____;
- 2) _____.

ГОЛОСУВАЛИ:

«За»

«Проти»
«Утримались»

Голова слухань

підпис

ініціали та прізвище

Секретар слухань

підпис

ініціали та прізвище

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __ .2024

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПУБЛІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ В СУМСЬКІЙ МІСЬКІЙ
ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ**

1. Положення про публічні консультації визначає порядок організації і проведення публічних консультацій органами та посадовими особами Сумської міської ради з жителями Сумської міської територіальної громади щодо питань місцевого значення.

2. Публічні консультації є однією з форм участі жителів Сумської міської територіальної громади у місцевому самоврядуванні, які проводяться з метою забезпечення участі жителів у вирішенні питань місцевого значення, надання можливості для вільного доступу до інформації про діяльність Ради її виконавчих органів та посадових осіб, а також забезпечення відкритості та прозорості їхньої діяльності.

Стаття 1. Визначення термінів та загальні положення

1. Наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) заінтересовані сторони – жителі Сумської міської територіальної громади, інститути громадянського суспільства, органи самоорганізації населення, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельні кооперативи, суб'єкти господарювання та їх об'єднання, на яких вплине прийняття рішення, інші особи, права, свободи, інтереси чи обов'язки яких стосується рішення, а також інші особи, які виявили бажання брати участь у публічних консультаціях;

2) інститут громадянського суспільства – це громадські об'єднання, професійні спілки та їх об'єднання, благодійні організації та інші невідприємницькі товариства, установи та організації - юридичні особи приватного права, легалізовані відповідно до законодавства, та місцезнаходження яких зареєстровано на території Сумської міської територіальної громади.

3) матеріали публічної консультації – відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена у процесі проведення публічної консультації чи була підставою для її проведення;

4) програмний документ – концепція, стратегія, програма, план заходів, інший стратегічний або програмний документ, прийняття якого передбачено законом чи Радою або спрямовано на підготовку чи реалізацію закону, рішення Ради, іншого нормативно-правового акту;

5) пропозиції публічних консультацій – пропозиції, зауваження, коментарі, висновки, відповіді на запитання, висловлені заінтересованими сторонами під час публічних консультацій;

6) публічна консультація – етап постановки проблеми, розроблення чи реалізації рішення спрямованого на вирішення питання місцевого значення, у ході якого суб'єкт проведення публічної консультації збирає, опрацьовує пропозиції заінтересованих сторін щодо предмета публічної консультації, оприлюднює результати аналізу таких пропозицій та бере до уваги під час вирішення винесеного на консультації питання місцевого значення;

7) суб'єкт проведення публічних консультацій – міська Рада, постійна депутатська комісія, міський голова, виконавчий комітет, виконавчий орган Ради, староста (в межах старостинського округу), консультативно-дорадчий орган, утворений при органі місцевого самоврядування та комунальне неприбуткове підприємство, установа та організація, яка є розробником проєкту нормативно-правового акту або готує пропозиції щодо вирішення певного питання;

8) ініціатори публічних консультацій - об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельні кооперативи, органи самоорганізації населення чи інститути громадянського суспільства, місцезнаходження яких зареєстровано на території територіальної громади.

2. Предметом публічних консультацій є проєкт нормативно-правового акту (в том числі проєкт програмного документу) або вирішення питання, що виникло на етапі постановки проблеми, розроблення чи реалізації рішення спрямованого на вирішення питання місцевого значення (в тому числі на етапі обрання одного з альтернативних варіантів розв'язання проблеми) щодо якого суб'єкт проведення публічних консультацій пропонує заінтересованим сторонам надати свої пропозиції під час публічних консультацій.

3. Публічні консультації мають відкритий характер.

4. Мають право брати участь та надавати пропозиції під час проведення публічних консультацій жителі Сумської міської територіальної громади, які досягли чотирнадцятирічного віку, є громадянами України, що задекларували або зареєстрували місце проживання на території територіальної громади або фактичне місце проживання/перебування на території територіальної громади, яких підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

5. Матеріали публічної консультації (у тому числі копії документів), пов'язані з ініціюванням, підготовкою, проведенням публічних консультацій, розглядом зауважень та пропозицій, а також рішення прийняті за результатами їх розгляду, розміщуються на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації», а також можуть розповсюджуватися в медіа та іншими способами відповідно до вимог цього Положення, з метою ознайомлення з ними якомога більшої кількості жителів.

6. Суб'єкт проведення публічних консультацій під час проведення публічних консультацій взаємодіє із медіа та надає їм необхідні матеріали публічної консультації за зверненням.

7. Публічні консультації не можуть використовуватися для політичної, у тому числі передвиборчої агітації. Не можуть бути предметом публічних консультацій питання: не віднесені до компетенції органів місцевого самоврядування; пов'язані з обранням, призначенням і звільненням посадових осіб, які належать до компетенції міського голови, ради та її виконавчих органів.

8. Результати проведення публічних консультацій беруться до уваги під час прийняття остаточного рішення суб'єктом проведення публічних консультацій і в подальшій його роботі.

Стаття 2. Правове регулювання публічних консультацій

1. Публічні консультації проводяться відповідно до цього Положення та іншого законодавства України, яким встановлено особливості проведення публічних консультацій.

2. Визначений цим Положенням порядок не поширюється на:

1) суспільні відносини, пов'язані з:

а) місцевими виборами та місцевими референдумами;

б) внесенням місцевої ініціативи, проведенням громадських слухань, загальних зборів громадян відповідно до Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні";

в) здійсненням заходів щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України,

2) підготовкою проєкту акту:

а) індивідуальної дії;

б) організаційно-розпорядчого характеру;

в) про утворення і діяльність консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при Раді, її виконавчих органах та посадових особах.

3) підготовку проєктів регуляторних актів відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

4) підготовку проєктів актів у частині положень, що містять інформацію з обмеженим доступом відповідно до вимог законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації»;

5) інших актів, проведення громадських обговорень чи слухань щодо яких визначається законодавством.

Стаття 3. Принципи проведення публічних консультацій

1. Публічні консультації на всіх етапах проводяться на основі принципів участі та відкритості, прозорості, доступності, підзвітності, дієвості, пропорційності.

2. Принцип участі та відкритості передбачає можливість участі у публічних консультаціях заінтересованих сторін на всіх етапах постановки проблеми, розроблення, формування та вирішення питань місцевого значення. Нікому не може бути відмовлено в участі в публічних консультаціях, крім випадків, передбачених законом. Суб'єкти проведення публічних консультацій мають активно залучати до публічних консультацій заінтересовані сторони, враховуючи рівноправну участь осіб різної статі, різного віку, осіб з інвалідністю, представників національних меншин, осіб, які перебувають у несприятливих умовах, вразливих чи соціально відчужених осіб, інших заінтересованих сторін.

3. Принцип прозорості передбачає, що суб'єкт проведення публічних консультацій має оприлюднювати інформацію щодо:

1) предмета публічних консультацій (у тому числі проєкту акту), стосовно якого проводяться публічні консультації;

- 2) форм проведення публічних консультацій;
  - 3) переліку заінтересованих сторін, залучених до проведення публічних консультацій;
  - 4) результату проведених публічних консультацій.
4. Принцип доступності передбачає, що суб'єктами проведення публічних консультацій обираються зручні для заінтересованих сторін час, місце, формат, умови проведення публічних консультацій, під час підготовки матеріалів публічних консультацій забезпечується простота викладу для розуміння заінтересованими сторонами їх змісту, вживаються заходи для реалізації прав осіб з порушенням здоров'я (у зв'язку з інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком) на забезпечення розумним пристосуванням відповідно до індивідуальних потреб для безперешкодної участі у публічних консультаціях.
5. Принцип підзвітності передбачає обов'язковість звітування суб'єктами проведення публічних консультацій про врахування отриманих за результатами проведення публічних консультацій пропозицій з обґрунтуванням прийнятого рішення.
6. Принцип дієвості передбачає проведення публічних консультацій на тих етапах постановки проблеми, розроблення, формування та вирішення питань місцевого значення, коли заінтересовані сторони можуть впливати на формулювання проблеми, шляхи її розв'язання, основні цілі, методи реалізації, показники ефективності та відповідні положення проєктів актів.
7. Принцип пропорційності передбачає, що форми проведення публічних консультацій, їх тривалість, кількість заходів у рамках публічних консультацій мають відповідати ступеню впливу проєкту акту, що виступає предметом публічних консультацій.

Стаття 4. Суб'єкт проведення публічних консультацій

1. Суб'єктом проведення публічних консультацій є розробник проєкту нормативно-правового акту або орган чи посадова особа, що готує пропозиції щодо вирішення певного питання, а саме:

- 1) міська рада,
  - 2) міський голова,
  - 3) постійна депутатська комісія,
  - 4) виконавчий комітет ради,
  - 5) виконавчий орган ради,
  - 6) староста (в межах старостинського округу),
  - 7) консультативно-дорадчий орган, утворений при органі місцевого самоврядування;
  - 8) комунальне неприбуткове підприємство, установа та організація.
2. Суб'єкт проведення публічних консультацій зобов'язаний:
- 1) здійснювати планування проведення публічних консультацій;
  - 2) забезпечувати інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій;
  - 3) дотримуватися принципів та порядку проведення публічних консультацій;
  - 4) здійснювати моніторинг процесу проведення публічних консультацій.

Стаття 5. Планування проведення публічних консультацій

1. Виконавчий комітет Сумської міської ради щороку складає орієнтовний план проведення публічних консультацій (далі – орієнтовний план) з урахуванням пропозицій суб'єктів проведення публічних консультацій.

Орієнтовний план оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради до 1 березня.

Публічні консультації, які не були включені до орієнтовного плану консультацій, проводяться відповідно до порядку визначеного цим Положенням.

2. Ініціатори публічних консультацій можуть звернутися з пропозицією щодо проведення публічних консультацій з питань, пов'язаних з їх статутною діяльністю та не включених до орієнтовного плану, шляхом подання відповідного звернення на ім'я Сумського міського голови, якщо запропоноване питання віднесено до повноважень органів місцевого самоврядування.

У разі, коли пропозиція щодо проведення публічних консультацій з одного питання надійшла не менше ніж від п'яти інститутів громадянського суспільства чи одного об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, житлово-будівельного кооперативу, органу самоорганізації населення такі консультації проводять обов'язково.

Стаття 6. Права заінтересованих сторін

1. Заінтересовані сторони під час проведення публічних консультацій мають право:

1) отримувати від суб'єктів проведення публічних консультацій та їх посадових осіб, ініціатора публічних консультацій інформацію, необхідну для участі в публічних консультаціях (матеріали публічних консультацій, визначені статтею 7 цього Положення), крім інформації з обмеженим доступом, а також звіт за результатами проведення публічних консультацій;

2) подавати суб'єкту проведення публічних консультацій пропозиції щодо предмета публічних консультацій відповідно до вимог цього Положення.

Стаття 7. Порядок проведення публічних консультацій

1. Публічні консультації організовує і проводить суб'єкт проведення публічних консультацій, який є розробником проєкту нормативно-правового акту або готує пропозиції щодо вирішення певного питання у співпраці з відповідальною посадовою особою чи виконавчим органом Ради з питань комунікації з громадськістю (далі – відповідальний орган).

2. Для проведення публічних консультацій суб'єкт проведення публічних консультацій зобов'язаний подати відповідальному органу:

- звернення щодо необхідності проведення публічних консультацій, яке повинне містити проєкт консультаційного документу;

- перелік фізичних та юридичних осіб, яких рекомендовано проінформувати про проведення публічних консультацій;

- інші інформаційно-аналітичні матеріали (за наявності).

3. Суб'єкт проведення публічних консультацій разом з відповідальним органом проводить відповідні консультації у такому порядку:

- 1) складається план проведення публічних консультацій;
- 2) складається консультаційний документ відповідно до вимог частини другої цієї статті;
- 3) оприлюднюється консультаційний документ на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації»;
- 4) забезпечується інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій;
- 5) проводяться заходи в рамках публічних консультацій;
- 6) оприлюднюється пропозиції, отримані під час публічних консультацій, на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації»;
- 7) аналізуються пропозиції, отримані під час публічних консультацій;
- 8) складається та оприлюднюється звіт про результати проведення публічних консультацій, доопрацьований проєкт акту (за наявності) на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації».

4. Консультаційний документ містить:

- 1) найменування суб'єкта проведення публічних консультацій;
- 2) опис проблеми, яка потребує розв'язання та альтернативні варіанти її розв'язання, обґрунтування варіанта, який пропонується обрати;
- 3) перелік заінтересованих сторін та інформацію про можливий вплив на них у разі прийняття відповідного рішення;
- 4) перелік форм та строків проведення публічних консультацій, а також час та місце їх проведення (у разі проведення публічних консультацій у формі публічного обговорення);
- 5) електронну (поштову) адресу або посилання на онлайн платформу для електронних консультацій, де здійснюється проведення публічних консультацій, інформацію про строк і порядок подання пропозицій;
- 6) прізвище, ім'я уповноваженої особи або назву органу суб'єкта проведення публічних консультацій, відповідальної за проведення консультацій, контактну інформацію;
- 7) строк і спосіб оприлюднення звіту про проведення публічних консультацій.

5. Консультаційний документ також може містити запитання, відповіді на які дають змогу, зокрема, з'ясувати ставлення заінтересованих сторін до пропонуванних (альтернативних) варіантів вирішення питань щодо проєкту акту органу місцевого самоврядування на інтереси заінтересованих сторін, а також зібрати інформацію, необхідну для визначення інших можливих варіантів розв'язання проблеми.

6. У разі проведення публічних консультацій на етапі розроблення проєкту акту до консультаційного документа додається проєкт акту (у разі його наявності) та можуть додаватися документи, інші матеріали, що є підставою для розробки такого проєкту акту.

7. Проведення публічних консультацій розпочинається з дня оприлюднення консультаційного документа на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації» і завершується у строки, визначені у консультаційному документі.

8. Матеріали публічних консультацій зберігаються на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації» не менше ніж п'ять років з дня завершення проведення публічних консультацій.

9. Оприлюднення консультаційного документа здійснюється суб'єктом проведення публічних консультацій у порядку, встановленому цим Положенням. Суб'єкт проведення публічних консультацій розміщує консультаційний документ також в приміщенні ради та на стендах оголошень, доступних для жителів.

Інформування про оприлюднення консультаційного документа може здійснюватися суб'єктом проведення публічних консультацій у медіа, соціальних мережах, дошках оголошень, в інший зручний для жителів спосіб.

10. Публічні консультації не проводяться менше ніж за 15 календарних днів до початку виборчого процесу чергових, позачергових або повторних місцевих виборів та під час виборчого процесу таких виборів.

11. З метою інформування заінтересованих сторін про проведення публічних консультацій та для взаємодії з жителями та інститутами громадянського суспільства відповідальний орган веде інформаційну базу заінтересованих сторін, яка формується також і за зверненнями заінтересованих сторін шляхом надсилання на поштову адресу або електронну адресу листа з проханням включити до інформаційної бази заінтересованих сторін чи через реєстрацію в особовому кабінеті на онлайн платформі для електронних консультацій.

Стаття 8. Форми проведення публічних консультацій

1. Публічні консультації проводяться у формі:

1) електронних консультацій шляхом оприлюднення консультаційного документа щодо предмета консультацій на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації»;

2) адресних консультацій шляхом надсилання заінтересованим сторонам консультаційного документа, проведення опитування, анкетування;

3) публічного обговорення шляхом проведення публічних заходів (засідань у формі «круглих столів», слухань, конференцій, фокус-груп, зустрічей, інтернет-, відеоконференцій тощо).

2. Публічні консультації можуть проводитися в одній чи одночасно в різних формах.

Стаття 9. Особливості електронних консультацій

1. Електронні консультації є обов'язковою формою проведення публічних консультацій щодо всіх проєктів нормативно-правових актів Ради та її виконавчих органів, з можливістю заінтересованим особам надати пропозиції до проєкту акту вцілому, так і до окремих її частин.

2. Заінтересовані сторони, які беруть участь в електронних консультаціях, надсилають пропозиції на електронну адресу, зазначену в консультаційному документі, або розміщують їх у форматі електронних коментарів, або надають відповіді на запитання (опитування) на офіційному вебсайті Ради чи на онлайн платформі для електронних консультацій.

Електронні консультації у формі запитання (опитування) можуть мати як просту форму (певна кількість питань із закритим переліком варіантів відповідей, опитувальник з одним варіантом відповіді, з декількома варіантами відповіді) так і складну форму (опитувальник з можливістю редагування відповідей; з налаштування діапазону балів оцінки або рейтингування).

3. Під час проведення електронних консультацій враховуються строки та порядок оприлюднення проєктів нормативно-правових актів, визначені Законами України «Про доступ до публічної інформації».

Стаття 10. Особливості адресних консультацій

1. Адресні консультації проводяться додатково до електронних консультацій за рішенням суб'єкта проведення публічних консультацій для з'ясування позиції заінтересованих сторін щодо предмета публічних консультацій, зокрема у частині впливу на інтереси таких сторін. Суб'єкт проведення публічних консультацій забезпечує надсилання визначеним ним заінтересованим сторонам консультаційного документа, проведення з ними опитування, анкетування.

2. Заінтересовані сторони надають пропозиції у строки та спосіб, визначені у зверненні суб'єкта проведення публічних консультацій.

Стаття 11. Особливості публічного обговорення

1. Публічне обговорення передбачає:

1) оприлюднення суб'єктом проведення публічних консультацій на офіційному вебсайті Ради не пізніше ніж за три робочих дні до дати проведення публічного обговорення інформації про дату та місце його проведення з посиланням на оприлюднений консультаційний документ;

2) інформування заінтересованих сторін про проведення публічного обговорення (зокрема шляхом розсилання визначеним заінтересованим сторонам запрошення взяти участь у публічному обговоренні; поширення інформації у медіа, соціальних мережах, публічних місцях тощо);

3) проведення публічних заходів, зокрема і в он-лайн форматі;

4) фіксацію пропозицій, висловлених під час публічних заходів.

2. Публічні обговорення можуть здійснюватися в електронному форматі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

3. Суб'єктами проведення публічних консультацій, додатково до електронних консультацій проводиться публічне обговорення, якщо проєкт акту:

1) має важливе значення для територіальної громади, як наприклад: концепція, стратегія, програма, проєкт місцевого бюджету, статут територіальної громади, план заходів, інший стратегічний або програмний документ, прийняття якого передбачено законом або спрямовано на підготовку чи реалізацію закону;

2) стосується питань фінансування, правового статусу, надання пільг чи встановлення обмежень для громадських об'єднань, професійних спілок або їх об'єднань, творчих спілок або їх об'єднань, благодійних, релігійних організацій, асоціацій органів місцевого самоврядування, органів самоорганізації населення, інших непідприємницьких товариств, суб'єктів господарювання, їх об'єднань, організацій роботодавців, їх об'єднань, саморегулювальних організацій;

- 3) впливає на стан навколишнього природного середовища, екологічну, біологічну, генетичну безпеку;
- 4) стосується символіки територіальної громади;
- 5) потребує такого обговорення в інших випадках за рішенням суб'єкта проведення публічних консультацій.

Стаття 12. Строк проведення публічних консультацій

1. Строк проведення публічних консультацій визначається суб'єктом проведення публічних консультацій з урахуванням складності питання, терміновості, пріоритетності, строків виконання завдань, необхідності проведення публічного обговорення, але не може становити менше 15 робочих днів, якщо інше не передбачено законом. Суб'єкт проведення публічних консультацій може прийняти рішення про продовження визначеного ним строку проведення публічних консультацій.

2. Строк проведення публічних консультацій обчислюється з дня оприлюднення консультаційного документа чи отримання заінтересованою стороною звернення суб'єкта проведення публічних консультацій (у разі проведення адресних консультацій).

Стаття 13. Подання пропозицій заінтересованими сторонами

1. Особи під час подання пропозицій вказують свої прізвище, ім'я, по батькові, контактну інформацію (електронну адресу, засоби телефонного зв'язку). Юридичні особи вказують власне найменування, місцезнаходження, код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, дані контактної особи.

2. Пропозиції заінтересованих сторін, отримані під час проведення публічних консультацій у різних формах, із зазначенням найменування юридичної особи, прізвища, імені, по батькові фізичної особи, які подали пропозиції, оприлюднюються на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації» не пізніше п'яти робочих днів з дня надходження. Оприлюднення персональних даних фізичних осіб здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

У разі, якщо збір пропозицій проводиться на онлайн платформі електронних консультацій, окремому оприлюдненню на офіційному вебсайті ради вони не підлягають.

3. Не підлягають оприлюдненню та розгляду пропозиції, які містять:

1) заклики, спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення;

2) пропозиції, подані без зазначення інформації, передбаченої частиною першою цієї статті;

3) пропозиції, що містять ненормативну лексику;

4) пропозиції, що не стосуються предмета публічної консультації.

4. Пропозиції, що надійшли під час публічних консультацій, аналізуються суб'єктом проведення публічних консультацій та за результатами розгляду можуть враховуватися при прийнятті рішення щодо предмету консультацій.

5. Суб'єкт проведення публічних консультацій долучає до процесу аналізу пропозицій ініціатора публічних консультацій шляхом надсилання протягом 3 робочих днів після закінчення публічних консультацій усіх пропозицій. Ініціатор публічних консультацій розглядає подані пропозиції протягом 7 календарних днів та надає суб'єкту проведення публічних консультацій рекомендації за результатом їх розгляду.

6. На розгляд пропозицій, що надійшли під час публічних консультацій, не поширюються вимоги Закону України "Про звернення громадян". Індивідуальні відповіді щодо результатів розгляду пропозицій не надаються та не надсилаються заінтересованим сторонам публічних консультацій.

7. У разі проведення публічних консультацій шляхом надання відповідей на запитання такі відповіді оприлюднюються у формі відкритих даних з урахуванням вимог Закону України "Про захист персональних даних".

Стаття 14. Умови розробки та прийняття проєкту акту без проведення публічних консультацій

1. У терміновому порядку за умови дотримання вимог частини другої цієї статті може розроблятися та прийматися без проведення публічних консультацій проєкт акту з:

1) питання запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, ліквідації їх наслідків;

2) іншого питання, пов'язаного з необхідністю запобігання виникненню та ліквідації загроз життю, здоров'ю, свободі, безпеці людини.

2. Інформація щодо необхідності прийняття проєкту акту без проведення публічних консультацій з відповідним обґрунтуванням, а також текст прийнятого акту оприлюднюються у день прийняття такого акту шляхом розміщення відповідної інформації на офіційному вебсайті Ради.

Стаття 15. Наслідки порушення порядку проведення публічних консультацій або їх не проведення

1. Розгляд та прийняття проєктів актів (крім випадків, визначених частиною 10 статті 7 і статтею 14 цього Положення), щодо яких не було проведено публічних консультацій, відкладається до завершення проведення таких консультацій.

2. Прийняття акту без проведення публічних консультацій (крім випадків, визначених частиною 10 статті 7 і статтею 14 цього Положення), порушення встановленого цим Положенням порядку проведення публічних консультацій можуть бути підставою для його скасування або визнання його нечинним судом.

Стаття 16. Звіт за результатами проведення публічних консультацій

1. За результатами публічних консультацій суб'єкт проведення публічних консультацій готує звіт, у якому зазначаються:

1) найменування суб'єкта проведення публічних консультацій;

- 2) предмет публічних консультацій;
- 3) найменування юридичних осіб, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб, які взяли участь у публічних консультаціях;
- 4) інформація про заходи, проведені в рамках публічних консультацій;
- 5) узагальнена інформація про пропозиції, що надійшли до суб'єкта проведення публічних консультацій за результатами цих консультацій, разом з рекомендаціями від ініціатора публічних консультацій (за наявності);
- 6) узагальнена інформація про врахування або відхилення пропозицій з обґрунтуванням та прийняте рішення.

2. Суб'єкт проведення публічних консультацій оприлюднює звіт про результати публічних консультацій, доопрацьований за результатами проведення публічних консультацій проєкт акту чи варіант вирішення питання, що виносилося на консультації на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації» не пізніше 30 робочих днів після дня завершення публічних консультацій.

3. У разі включення до порядку денного пленарного засідання Ради чи засідання виконавчого комітету проєкту акту чи питання, яке було предметом публічних консультацій, до матеріалів, які готуються на засідання відповідного органу, обов'язково долучається звіт про результати публічних консультацій.

4. Забороняється прийняття рішення щодо проєкту акту чи питання, яке було предметом публічних консультацій, до оприлюднення звіту про результати публічних консультацій на офіційному вебсайті Ради.

Стаття 17. Моніторинг процесу публічних консультацій

1. Суб'єкти проведення публічних консультацій, здійснюють моніторинг процесу проведення публічних консультацій. Щорічний звіт про проведення публічних консультацій оприлюднюється на офіційному вебсайті Ради в розділі «Громадська участь», підрозділ «Публічні консультації» не пізніше 31 березня року, наступного за звітним.

2. Щорічний звіт про проведення публічних консультацій повинен містити інформацію про:

- 1) питання та/або проєкти актів, щодо яких проводилися консультації, та їх кількість;
- 2) форми проведення консультацій;
- 3) кількість учасників, які взяли участь у різних формах консультацій;
- 4) вплив результатів публічних консультацій на прийняте рішення (інформацію про кількісну та якісну оцінку пропозицій, отриманих від заінтересованих сторін).

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПОДАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЕЛЕКТРОННИХ
ПЕТИЦІЙ ДО ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ СУМСЬКОЇ
МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про звернення громадян», «Про місцеве самоврядування в Україні», інших нормативних актів та визначає механізми роботи з електронними петиціями в органах місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади.

1.2. Електронна петиція – це особлива форма колективного звернення громадян до Сумської міської ради, її виконавчого комітету та інших виконавчих органів Сумської міської ради щодо вирішення питань, які належать до їх повноважень, яке, за умови набрання необхідної кількості голосів, обов'язкове для розгляду органами місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади у визначеному цим Положенням порядку.

1.3. Спрямування, координацію та контроль роботи з електронними петиціями, які надійшли до органів місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади, здійснює перший заступник міського голови, заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради або керуючий справами Виконавчого комітету, згідно з розподілом обов'язків (далі - Координатор).

2. Вимоги до змісту електронної петиції

2.1. Електронна петиція має стосуватись питань, розгляд та вирішення яких відноситься виключно до компетенції Сумської міської ради, її виконавчого комітету та інших виконавчих органів Сумської міської ради.

2.2. Електронна петиція не може містити заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини, права і законні інтереси громадян, матеріали та заклики, які містять передвиборну агітацію, рекламу робіт та/або послуг, конфіденційну інформацію щодо третіх осіб, а також інформацію, яка містить ненормативну лексику.

2.3. Якщо подана петиція ідентична/подібна до вже розміщених, або якщо питання, порушене в петиції, вже вирішено, оприлюднення такої петиції не здійснюється.

2.4. Відповідальність за зміст електронної петиції несе автор (ініціатор) електронної петиції.

2.5. У разі невідповідності електронної петиції встановленим вимогам, оприлюднення такої петиції не здійснюється, про що повідомляється її автору (ініціатору).

3. Створення електронної петиції

3.1. Для створення електронної петиції її автору (ініціатору) необхідно пройти реєстрацію на офіційному вебсайті Сумської міської ради у розділі «Єдина система місцевих петицій» або на вебсайті громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції, надати згоду на обробку своїх персональних даних, заповнити спеціальну форму та розмістити текст електронної петиції.

3.2. Під час створення петиції автор (ініціатор) заповнює спеціальну форму, яка розміщена на офіційному вебсайті, у якій зазначає назву петиції, категорію та суть петиції, викладає свої пропозиції щодо вирішення порушеного питання та зазначає про очікуваний результат від реалізації електронної петиції, надає фото або відео, яке ілюструватиме петицію (за бажанням) та відправляє петицію на перевірку (модерацію).

3.3. Прізвище, ім'я та по батькові автора петиції буде опубліковане в системі разом з назвою та змістом петиції. Неправдиві відомості, подані автором (ініціатором) петиції, є підставою для відмови або для зняття з оприлюднення.

4. Адміністрування електронних петицій

4.1. Електронна петиція впродовж двох робочих днів з дня надсилання її автором (ініціатором) проходить модерацію виконавчим органом Сумської міської ради, до повноважень якого віднесено забезпечення реалізації завдань щодо організації роботи з електронними петиціями (Модератор).

За потреби, до модерації можуть залучатись посадові особи виконавчих органів Сумської міської ради.

4.2. За наслідками модерації електронної петиції Модератор за погодженням з Координатором:

- оприлюднює електронну петицію на офіційному вебсайті Сумської міської ради у розділі «Єдина система місцевих петицій» для збору електронних підписів;

- відхиляє петицію, з обов'язковим зазначенням підстав прийняття такого рішення.

4.3 Автор (ініціатор) електронної петиції, щодо оприлюднення якої отримано відмову, може виправити петицію і надіслати її повторно.

4.4. Після опублікування електронної петиції вона не може бути відкликана та змінена.

5. Збір підписів

5.1. Дата оприлюднення електронної петиції на офіційному вебсайті Сумської міської ради, громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів, є датою початку збору підписів на її підтримку.

5.2. Органи місцевого самоврядування Сумської міської територіальної громади під час збору підписів на підтримку електронної петиції забезпечують:

- безоплатність доступу та користування інформаційно-телекомунікаційною системою, за допомогою якої здійснюється збір підписів;
- електронну реєстрацію громадян для підписання петиції;
- недопущення автоматичного введення інформації, у тому числі підписання електронної петиції, без участі громадянина;
- фіксацію дати і часу оприлюднення електронної петиції та підписання її громадянином.

5.3. На офіційному вебсайті Сумської міської ради обов'язково зазначаються дата початку збору підписів та інформація щодо загальної кількості та переліку осіб, які підписали електронну петицію, із зазначенням дати і часу підписання петиції кожним громадянином.

5.4. Електронна петиція розглядається відповідно до Розділу 6 цього Положення за умови збору на її підтримку не менше 250 (двохсот п'ятидесяти) підписів громадян протягом 45 (сорока п'яти) днів з дня оприлюднення петиції.

Збір підписів здійснюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради у розділі «Єдина система місцевих петицій» або на вебсайті громадського об'єднання, яке здійснює збір підписів на підтримку електронної петиції. Для участі у зборі підписів громадянин проходить електронну реєстрацію, зазначивши своє прізвище, ім'я, по батькові, адресу електронної пошти. Будь-який громадянин може підписати будь-яку електронну петицію лише один раз.

5.5. Електронна петиція, яка набрала необхідну кількість підписів, впродовж двох робочих днів проходить перевірку Модератором на добросовісність.

У випадку виявлення Модератором недобросовісних підписів, що містять ознаки повторюваності/подібності або інші ознаки порушень, які б свідчили про можливість недотримання при підписанні вимог пункту 5.4. Розділу 5 цього Положення – такі підписи не враховуються.

При виявленні підписів з ознаками недобросовісності, які суттєво можуть вплинути або вплинули на підтримку петиції, Модератор повідомляє про це Національного модератора платформи «Єдина система місцевих петицій», який приймає рішення щодо видалення підписів з ознаками порушень. Після видалення недобросовісних підписів Модератор повідомляє автора (ініціатора) петиції про виявлені порушення, а петиція:

- продовжує збір підписів, якщо не завершено термін їх збору;
- визнається невідтриманою та розглядається відповідно до п. 5.6. Розділу 5 цього Положення, якщо порушення виявлені після завершення строку збору підписів.

5.6. Електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості підписів, розглядається як колективне звернення громадян відповідно до Закону України «Про звернення громадян», про що Модератор повідомляє автора (ініціатора) петиції.

5.7. Електронна петиція, збір підписів на підтримку якої здійснювався через вебсайт громадського об'єднання і яка впродовж установленого строку набрала необхідну кількість підписів на її підтримку, не пізніше наступного дня надсилається громадським об'єднанням Сумській міській раді із зазначенням інформації про дату початку збору підписів, дату направлення електронної петиції, загальну кількість та перелік осіб, які підписали електронну петицію (чи

посилання на джерело такої інформації в мережі Інтернет), строк збору підписів, назву, адресу електронної пошти та поштову адресу громадського об'єднання для надсилання відповіді.

6. Розгляд електронної петиції

6.1. Після перевірки електронної петиції на добросовісність Модератор інформує Сумського міського голову про електронну петицію, яка набрала необхідну кількість підписів.

6.2. Сумський міський голова не пізніше одного робочого дня, після отримання інформації, надає доручення/вказівку відповідним виконавчим органам Сумської міської ради опрацювати петицію та, за результатами опрацювання, підготувати проєкт рішення Сумської міської ради чи Виконавчого комітету або, у виняткових випадках, надати відповідь автору (ініціатору) петиції без підготовки проєкту рішення.

6.3. Інформація про початок розгляду електронної петиції, яка підтримана, оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради не пізніше як через три робочі дні після набрання необхідної кількості підписів на підтримку петиції, а в разі отримання електронної петиції від громадського об'єднання - не пізніше як через два робочі дні після отримання такої петиції.

6.4. Виконавчий орган Сумської міської ради, який отримав доручення/вказівку, протягом десяти робочих днів опрацьовує петицію та готує проєкт рішення у двох редакціях:

- про підтримку електронної петиції та вжиття відповідних заходів (плану заходів з реалізації електронної петиції), з метою вирішення питань порушених у ній;

- про непідтримку електронної петиції із обов'язковим обґрунтуванням підстав.

При підготовці проєкту рішення виконавець проводить консультації з автором (ініціатором) петиції.

У випадку неможливості передбачити вичерпний перелік заходів з реалізації електронної петиції при підготовці проєкту рішення про її підтримку, відповідний виконавчий орган Сумської міської ради, визначений у рішенні, здійснює розробку плану заходів відповідно до Розділу 7 цього Положення.

У виняткових випадках, коли питання, порушене в електронній петиції потребує надання роз'яснень, вже врегульовано або кошти на його вирішення передбачено на поточний або наступний рік – допускається надання відповіді автору (ініціатору) петиції із відповідним обґрунтуванням без винесення її на розгляд Сумської міської ради або її Виконавчого комітету.

Керівники виконавчих органів Сумської міської ради несуть персональну дисциплінарну відповідальність за невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків щодо опрацювання електронних петицій.

6.5. Не пізніше наступного дня після завершення строку опрацювання виконавчими органами Сумської міської ради петиції, Модератор повідомляє автора (ініціатора) електронної петиції про результати шляхом надсилання повідомлення на електронну пошту автора (ініціатора) петиції та оприлюднення на офіційному вебсайті Сумської міської ради.

У випадку опрацювання петиції, яка надійшла від громадського об'єднання, яке здійснювало збір підписів на підтримку електронної петиції, відповідь надсилається громадському об'єднанню у письмовому та електронному вигляді у встановлені цим пунктом строки.

6.6. У випадку невдоволення автора (ініціатора) петиції змістом або повнотою отриманої відповіді (без прийняття рішення), за його письмовим зверненням, вказане питання підлягає обов'язковому розгляду Сумською міською радою або її Виконавчим комітетом шляхом розгляду проєкту рішення у двох редакціях, передбачених пунктом 6.4. Розділу 6 цього Положення.

6.7. При внесенні проєкту рішення на розгляд Сумської міської ради або її Виконавчого комітету строк розгляду петиції продовжується на строк, необхідний для підготовки та розгляду проєкту рішення згідно з вимогами чинного законодавства та регламентів роботи Сумської міської ради та виконавчих органів Сумської міської ради.

6.8. Якщо електронна петиція містить клопотання про її розгляд на громадських слуханнях в Сумській міській територіальній громаді, автор (ініціатор) електронної петиції має право представити її на слуханнях. У такому разі строк розгляду петиції продовжується на строк, необхідний для організації та проведення слухань.

6.9. Розгляд проєкту рішення про підтримку чи непідтримку електронної петиції здійснюється на наступній черговій сесії Сумської міської ради чи засіданні виконавчого комітету Сумської міської ради.

На сесію Сумської міської ради чи засідання виконавчого комітету Сумської міської ради запрошується автор петиції, який має право для співдоповіді.

6.10. Інформація про підтримку або непідтримку електронної петиції Сумською міською радою або її Виконавчим комітетом не пізніше наступного робочого дня після закінчення її розгляду оприлюднюється на офіційному вебсайті Сумської міської ради, надсилається автору (ініціатору) електронної петиції на електронну пошту, вказану під час реєстрації, а також надсилається у письмовому та електронному вигляді громадському об'єднанню, яке здійснювало збір підписів на підтримку електронної петиції.

6.11. Інформація про кількість підписів, одержаних на підтримку електронної петиції, та строки їх збору зберігається не менше трьох років з дня оприлюднення петиції. Відповідальним за зберігання такої інформації визначається Модератор.

7. Реалізація електронної петиції

7.1. У разі прийняття рішення про підтримку електронної петиції, у якому не визначений план заходів з її реалізації, відповідний виконавчий орган Сумської міської ради, визначений у рішенні, має підготувати такий план заходів. Термін розроблення плану заходів не має перевищувати 15 робочих днів з дня прийняття рішення.

7.2. План заходів з реалізації електронної петиції розробляється за участю автора (ініціатора) петиції. Якщо протягом 10 календарних днів автор петиції не долучається до процесу розроблення плану заходів, виконавчий орган Сумської міської в незалежному порядку без участі автора опрацьовує документ.

7.3. План заходів з реалізації електронної петиції, повинен містити:

- опис проблеми;
- спосіб вирішення питання (заходи щодо реалізації);
- строки вирішення питання;
- розмір бюджетних призначень, необхідних для вирішення питання (у разі необхідності);
- інше.

7.4. Виконавчий орган Сумської міської ради, відповідальний за реалізацію електронної петиції, звітує про виконання плану заходів з реалізації петиції відповідно до регламентів роботи Сумської міської ради та виконавчих органів Сумської міської ради.

7.5. На офіційному вебсайті Сумської міської ради оприлюднюється інформація про план заходів з реалізації електронної петиції та звіти про його виконання.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.
_____ . ____ .2024

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГРОМАДСЬКЕ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ, ЇЇ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ

1. Це Положення визначає комплекс дій та заходів щодо сприяння проведенню інститутами громадянського суспільства громадського оцінювання.

2. Предметом громадського оцінювання є діяльність Сумської міської ради, її виконавчих органів та посадових осіб (далі – органи та посадові особи місцевого самоврядування), пов'язана із здійсненням ними своїх повноважень, прийняттям та виконанням рішень. Громадське оцінювання є складовою механізму демократичного управління, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства аналізу та оцінки діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування та підготовку експертних пропозицій, які розглядаються Сумською міською радою чи її виконавчим комітетом у відповідності до повноважень.

3. Під інститутами громадянського суспільства у цьому Положенні розуміються громадські об'єднання, професійні спілки (об'єднання професійних спілок), творчі спілки, організації роботодавців (об'єднання організацій роботодавців), благодійні організації, органи самоорганізації населення), що здійснюють свою діяльність на території Сумської міської територіальної громади.

4. Інститут громадянського суспільства (далі - ІГС), зацікавлений у проведенні громадського оцінювання, надсилає на ім'я міського голови повідомлення про проведення громадського оцінювання із зазначенням:

1) свого найменування, ідентифікаційного коду (за наявності) та місцезнаходження, контактних телефонів, електронної адреси (за наявності) та поштової адреси для листування, якщо вона є відмінною від місцезнаходження;

2) посади, прізвища, ім'я та по батькові уповноваженої особи від ІГС, з якою буде взаємодіяти уповноважена особа виконавчого органу щодо сприяння проведенню громадського оцінювання;

3) предмета та мети проведення громадського оцінювання;

4) у разі потреби запиту на інформацію, із описом інформації або зазначенням виду, назви, реквізитів чи змісту документів, щодо яких робиться запит, необхідних для проведення громадського оцінювання.

Повідомлення про проведення громадського оцінювання підписується уповноваженою особою ІГС відповідно до їхніх установчих документів.

Якщо у повідомленні міститься запит на інформацію, повідомлення оформлюється з урахуванням приписів Закону України «Про доступ до публічної інформації». У такому випадку повідомлення розглядається у порядку та строки, визначені Законом України «Про доступ до публічної інформації».

5. Міський голова визначає відповідальний виконавчий орган (посадову особу), до компетенції якого належить питання, що є предметом громадського оцінювання, для опрацювання та сприяння проведенню ІГС громадського оцінювання відповідно до цього Положення.

Відповідальний виконавчий орган (посадова особа) розглядає повідомлення ІГС про проведення громадського оцінювання та готує один з наступних документів:

1) проєкт розпорядження міського голови про сприяння ІГС у проведенні громадського оцінювання;

2) повідомлення про відмову у проведенні громадського оцінювання.

6. Відповідальний виконавчий орган (посадова особа) готує розпорядження міського голови про сприяння ІГС у проведенні громадського оцінювання, яке видається протягом 5 робочих днів з моменту отримання відповідного повідомлення. Дата видання такого розпорядження є датою початку проведення громадського оцінювання.

У розпорядженні міського голови про сприяння проведенню громадського оцінювання зазначаються:

1) прізвище, ім'я, по батькові та посада уповноваженої особи органу місцевого самоврядування, відповідальної за сприяння проведенню громадського оцінювання;

2) перелік заходів, що мають бути забезпечені органом або посадовою особою місцевого самоврядування з метою сприяння проведенню громадського оцінювання, із зазначенням строків та відповідальних виконавців;

3) необхідність утворення та склад робочої групи із сприяння проведенню громадського оцінювання.

У разі утворення робочої групи зі сприяння проведенню громадського оцінювання, до її складу обов'язково включаються представники відповідного ІГС.

Копія розпорядження про сприяння ІГС у проведенні громадського оцінювання не пізніше, ніж на третій робочий день після його видання, надсилається відповідному ІГС у спосіб, вказаний ІГС у повідомленні про проведення громадського оцінювання, а якщо такий спосіб не визначено - на поштову адресу ІГС.

7. ІГС може бути відмовлено у проведенні громадського оцінювання у випадках якщо:

1) повідомлення ІГС не відповідає вимогам, передбаченим пунктом 4 цього Положення;

2) предмет громадського оцінювання направлений на оцінку діяльності, що не належить до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування;

3) член керівного органу ІГС є близькою особою члена органу та/або посадової особи органу місцевого самоврядування щодо діяльності якого проводиться громадське оцінювання;

4) повідомлення про проведення громадського оцінювання подане ІГС, до якого може бути застосований захід, передбачений пунктом 13 цього Положення.

Для цілей підпункту 3 пункту 7 цього Положення термін «близька особа» вживається у визначенні, наданому Законом України «Про запобігання корупції».

8. Вмотивоване повідомлення про відмову у проведенні громадського оцінювання із зазначенням підстав такої відмови, та у разі можливості внесення виправлень у повідомлення, із зазначенням недоліків, які потрібно виправити, надсилається уповноваженій особі ІГС у спосіб та строки, визначені абзацом сьомим пункту 6 цього Положення. Невмотивована відмова у проведенні громадського оцінювання не допускається.

9. Інформація про отримання повідомлень про проведення громадського оцінювання, а також прийняті з цього приводу рішення оприлюднюються на вебсайті Ради у строк не пізніше трьох робочих днів з моменту прийняття відповідного рішення.

10. Документи та інформація, запитані ІГС для проведення громадського оцінювання, готуються та надаються відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

11. Посадові особи виконавчого органу не повинні перешкоджати проведенню громадського оцінювання та втручатись у правомірну діяльність ІГС, пов'язану з її проведенням.

12. Висновки, пропозиції чи інші документи, підготовлені ІГС за результатами громадського оцінювання (далі - експертні пропозиції), подаються міському голові у тримісячний строк від початку проведення громадського оцінювання в письмовій та електронній формі з зазначенням:

- 1) інформації про ініціатора громадського оцінювання;
- 2) предмета і мети проведення громадського оцінювання;
- 3) відомостей про експертів, які проводили експертизу;
- 4) переліку інформації, відомостей та документів, які були досліджені для проведення громадського оцінювання;
- 5) експертних пропозицій щодо аналізу та оцінки (розв'язання проблем місцевого значення, які становлять суспільний інтерес).

Експертні пропозиції повинні стосуватися виключно питань, віднесених до повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування та які є предметом даного громадського оцінювання згідно з підпунктом 3 пункту 4 цього Положення, містити чіткі рекомендації і опис заходів з їх впровадження, а також можуть містити обґрунтовану оцінку.

У разі коли ініціатор громадського оцінювання не подав експертні пропозиції протягом тримісячного терміну від початку проведення громадського оцінювання, експертиза вважається такою, що не відбулася.

13. ІГС, який у визначені цим Положенням строки не подав експертних пропозицій за наслідками проведення громадського оцінювання, не може ініціювати проведення та/або брати участь у проведенні інших громадських оцінювань діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування протягом 365 календарних днів з моменту завершення строку для подання відповідних експертних пропозицій.

Заборона, передбачена абзацом першим цього пункту Положення, не може обмежувати права ІГС на доступ до публічної інформації та стосується виключно права участі в проведенні громадського оцінювання.

Інформація про застосування до ІГС передбачених абзацом першим цього пункту заборон та підстав для їх застосування оприлюднюється у строки та спосіб, визначені пунктом 9 цього Положення, та має бути доступною для перегляду щонайменше протягом 365 календарних днів з моменту прийняття відповідного рішення.

14. Експертні пропозиції, підготовлені ІГС за результатами проведеного громадського оцінювання, мають бути розглянуті виконавчим комітетом протягом 30 робочих днів від дати надходження таких пропозицій та/або Радою – на наступній черговій сесії ради. Висновки та пропозиції, підготовлені за результатами громадського оцінювання, розглядаються Радою, виконавчим комітетом відповідно до повноважень.

Для участі з правом виступу в розгляді експертних пропозицій обов'язково запрошується представник ІГС, який проводив громадське оцінювання.

Експертні пропозиції ІГС розміщуються на вебсайті виконавчого органу (у разі наявності) та Ради не пізніше, ніж через 5 робочих днів з моменту отримання експертних пропозицій.

15. Експертні пропозиції розглядаються у відповідності до регламенту Ради чи виконавчого комітету. За результатами розгляду експертних пропозицій, підготовлених ІГС за результатами проведеного громадського оцінювання, виконавчий комітет та/або Рада в межах своїх повноважень може прийняти одне з таких рішень:

1) підтримати експертні пропозиції та, за необхідності, доручити відповідним виконавчим органам Ради підготувати проєкт рішення виконавчого комітету (Ради) з цього питання;

2) підтримати експертні пропозиції частково (з обґрунтуванням такого рішення) та, за необхідності, доручити відповідним виконавчим органам Ради підготувати проєкт рішення виконавчого комітету (Ради) з цього питання;

3) відхилити експертні пропозиції з обґрунтуванням такого рішення.

Інформація про результати розгляду експертних пропозицій відповідальним виконавчим органом (посадовою особою) надсилається письмово на зазначену ІГС адресу та оприлюднюється на вебсайті виконавчого органу (у разі наявності) та Ради не пізніше 5 робочих днів з моменту їх розгляду.

Секретар Сумської міської ради

Артем КОБЗАР

Виконавець: Висіканцев Д.

_____ __. __. 2024